

המוסד לביטוח לאומי
האגף למחקר ותכנון

משרד העבודה והרווחה
האגף למחקר, תכנון והכשרה
המחלקה למחקר

מקלט לנשים מוכות

אשדוד

מעקב מחקרי

מס' 22

מפעלים מיוחדים

ירושלים, נובמבר 1985, התשמ"ו

משרד העבודה והרווחה
האגף למחקר, תכנון והכשרה
המחלקה למחקר

המוסד לביטוח לאומי
האגף למחקר ותכנון

מקלט לנשים מוכות - אשדוד
מעקב מחקרי

מאת

יהודית סלעי

נעמי פינסון

ירושלים, נובמבר 1985, כסלו התשמ"ו

המקלט לנשים מוכות אשדוד הינו מפעל מיוחד נסיוני שהוקם בדצמבר 1983 תוך שיתוף פעולה עם שלושה גורמים: ויצ"ו, המוסד לביטוח לאומי ומשרד העבודה והרווחה. הרעיון להקמתו עלה ב-1979 ורק ב-1982, לאחר שנים של חפוש, נמצא מקום מחאים להקמתו של המקלט. ראש עיריית אשדוד הביע נכונות לקבל את המקלט תחת חסותו. העירייה תרמה לפרוייקט מבנה.

בשנתיים הראשונות המימון, התכנון וההפעלה היו בידי שלושת הגופים הנ"ל. לאחר תקופת הניסיון מיועד המקלט שהינו כבעלות ויצ"ו להוות חלק בלתי נפרד ממערכת השירותים הסוציאליים של משרד העבודה והרווחה תוך שותפות בין שני גורמים אלה.

המקלט הינו פרי יוזמתם של הגב' מיכל מודעי יו"ר ויצ"ו ישראל דאז ויו"ר ויצ"ו העולמית היום, של הגב' רינה ברקאי מנהלת ענף לאמהות וילדים במוסד לביטוח לאומי ושל גב' יפה לונדון-יערי מנהלת השירות לרווחת הפרט והמשפחה דאז שהיתה שותפה לתכנון המקלט בשלב המוקדם.

מקלט זה מופעל במסגרת המפעלים הנסיוניים של הענף לאמהות, ילדים ומזונות שברשותה של גב' רינה ברקאי שבמוסד לביטוח לאומי, היא ליוותה את ביצוע המדיניות כשסח בריכוזה של הגב' רבקה שי.

האחריות המקצועית הטיפולית הינה בידי הגב' יוספה שטיינר מנהלת שירותי טיפול בנשים ובנערות שבמשרד העבודה והרווחה ברכוזו של מר אברהם תמיר.

האחריות המנהלית הינה בידי הגב' רחל בן-עזר יו"ר המחלקה למעמד האישה ולשכות משפטיות שבויצ"ו.

צוות ההיגוי שליווה את המקלט בתקופה הניסיונית כלל נציגים משלושת הגופים כדלהלן:

- גב' רחל בן-עזר יו"ר - ויצ"ו, יו"ר המחלקה למעמד האישה ולשכות משפטיות
- גב' אוהליה אלון - המוסד לביטוח לאומי, מרכזת מפעלים מיוחדים
- גב' רינה ברקאי - המוסד לביטוח לאומי, מנהלת ענף אמהות, ילדים ומזונות
- גב' נעמי פינסון - המוסד לביטוח לאומי, חוקרת בכירה אגף מחקר ותכנון
- גב' רבקה שי - המוסד לביטוח לאומי, עוזרת ראשית למפעלים מיוחדים, ענף אמהות, ילדים ומזונות
- גב' רבקה וייסברג - משרד העבודה והרווחה, מנהלת מדור תכנון, מחלקה לתכנון
- גב' יהודית סלעי - משרד העבודה והרווחה, ס/מנהל, מחלקה למחקר
- גב' יזספה שסיינר - משרד העבודה והרווחה, מנהלת שירותי סיפול בנשים ובנערות
- מר אברהם תמיר - משרד העבודה והרווחה, הממונה הארצי לטיפול בנשים
- גב' מדילה גירון - מקלט אשדוד, עובדת סוציאלית
- גב' טובה מייארס - מקלט אשדוד, מנהלת

השנה הראשונה של הפעלת המקלט לוותה במחקר שנעשה על ידי גב' נעמי פינסון מהמוסד לביטוח לאומי, המחלקה להערכת גמלאות ארוכות מועד שבהנהלת מר שלמה כהן, ועל ידי גב' יהודית סלעי, ממשרד העבודה והרווחה, המחלקה למחקר, שבהנהלת ד"ר א. שלמה איגלשטיין.

סיכום הממצאים המחקריים מוגש בדו"ח זה ותודתנו נתונה לחוקרות ולכל אלה שסייעו בביצוע המחקר:

לצוות המקלט על הענותם ונכונותם למלא בקפידה את הדוחות היומיים ועל פתיחותם ועל שלבם את החוקרות בחיים היומיומיים של המקלט. הערכתנו גם לכל אלה שסייעו בעיבוד הנתונים, לד"ר מרק אלון זוכר מנהל מדור להערכת תוכניות חברתיות מהמחלקה למחקר, שבמשרד העבודה והרווחה, ולמר אלכסנדר גאליה מהאגף למחקר ותכנון, שבמוסד לביטוח לאומי.

ותודה מיוחדת לנשים ששהו במקלט על שתפן את החוקרות בחוויותיהן האישיות שחוו בתקופת היותו במקלט.

מר יהושפט הראל
מנהל האגף למחקר, תכנון והכשרה
משרד העבודה והרווחה

גב' נירה שמאי
סמנכ"ל מחקר ותכנון
המוסד לביטוח לאומי

פרסומי האגף למחקר ולתכנון של המוסד לביטוח לאומי

- סקירה שנתייה - 1983, 1982, 1981, 1980.
- שנתון סטטיסטי - (האחרון שהופיע 1977-1978).
- רבעון סטטיסטי - החל להופיע בשנת 1971.
- ביטחון סוציאלי - כתב עת לדיון בנושאי רווחה וביטחון סוציאלי (האחרון שהופיע: מסי 27, יוני 1985).
- הערכת הביטוח הלאומי בישראל - הסכד תמציתי של עיקרי החוק לגבי חוב הזכאים, תנאי הזכאות וסוג הגמלאות.

סקרים (בעברית, אם לא צוין אחרת)

- מסי 1 - "נחוג דחיות של תביעות לקצבת זיקנה ושאיירים לפי סיבות לשנים 1969/70". מאת: שלמה כהן, 1971 (אזל).
- מסי 2 - "העדרות נשים מעבודה כחוצאה מסיכוכים בהריון (מאי-יוני 1971)". מאת: תמר בן-יוסף, 1971.
- מסי 3 - "המבוטחים הלא-שכירים, עיבורים סטטיסטיים מחשלות פנקסי מקדמות לשנת 1971/72". מאת: ראובן שטיינר ונילי הלפרין, 1971 (אזל).
- מסי 4 - "החוב, הפוסטנציאל ועומק הפיגור בגבייה ממעבידים ליום 31.3.71". מאת: ראובן שטיינר, 1971 (אזל).
- מסי 5 - "הקבלי קצבות זיקנה, שאירים ומשפחות מרובות ילדים לפי ישוב, 1971". מאת: חנה ולדהורן, 1972 (אזל).
- מסי 6 - "יתומים בגיל בית ספר חיכוך", מאת: שלמה כהן, 1972 (אזל).
- מסי 7 - "משפחות עם ילדים בישראל 1969-1970", מאת: נירה שמאי, וחנה ולדהורן, 1972 (אזל).
- מסי 8 - "שיקום נכים בשנים 1968-1970", מאת: אלחנן בלומנטל, 1972 (אזל).
- מסי 9 - "המבוטחים הלא-שכירים - 1970/71; 1971/72", מאת: ראובן שטיינר ונילי הלפרין, 1972 (אזל).
- מסי 10 - "הגבייה ממעבידים - 1971/72", מאת: ראובן שטיינר, 1973 (אזל).
- מסי 11 - "שידותי הביטוח הלאומי לבדואים בנגב", מאת: ראובן שטיינר ושלמה כהן, 1973.
- מסי 12 - "עולים חדשים מקבלי גמלאות זיקנה 1972/73", מאת: שלמה כהן, 1974.
- מסי 13 - "הקבלי קצבת המשפחה מרובת ילדים, לפי ישוב, 1973", מאת: חנה קרו-יער (ולדהורן), 1974.
- מסי 14 - "שיקום נכים 1971-1972", מאת: אלחנן בלומנטל, 1974.
- מסי 15 - "הקבלי קצבות זיקנה ושאיירים לפי ישוב, 1975", מאת: מרים שחלצר, 1975 (אזל).
- מסי 16 - "הקבלי קצבות זיקנה ושאיירים בתוספת הטבה סוציאלית בבאר-שבע 1973", 1976.
- מסי 17 - "תנאי החיים של קשישים בבאר-שבע, פתח-תקוה ויבנה", מאת: שלמה כהן וברנדה מורגנשטיין, 1976.
- מסי 18 - "הקבלי קצבת המשפחה מרובת ילדים לפי ישוב 1975", מאת: חנה קרו-יער (ולדהורן), 1976.
- מסי 19 - "הנפגעים בתאונות עבודה בשנים 1970-1972" (בעברית ואנגלית), מאת: יוסי מוצעי ורבה פריאור, 1976 (אזל).
- מסי 20 - "הנפגעים בתאונות עבודה (מקבלי דמי פגיעה) בשנים 1973-1974" (בעברית ואנגלית), מאת: רבקה פריאור, 1978.
- מסי 21 - "הקבלי קצבת ילדים לפי ישוב, 1977", מאת: חנה קרו-יער ומרים סוארי, 1978.
- מסי 22 - "תהליכי שיקום של נפגעי עבודה: המצאים מהערכת דיווחים שהופעלה בתקופה 1971-1976", מאת: אגי מיינהרד, 1978 (אזל).
- מסי 23 - "תכונות סוציודימוגרפיות של אלמנות עירוניות המקבלות קצבת שאירים", מאת: דליה גורדון, 1978 (אזל).
- מסי 24 - "ההוצאה לביטחון סוציאלי בישראל בשנים 1950-1976" (בעברית ואנגלית), מאת: יוסף פרנבק וראובן שטיינר, 1978.
- מסי 25 - "הקבלי קצבות זיקנה ושאיירים לפי ישוב, 1978", מאת: מרים שחלצר, 1979.
- מסי 26 - "המבוטחים הלא-שכירים לשנים 1976 ו-1977", מאת: ראובן שטיינר, אביבה גייבל ואבנר שרף, 1979.
- מסי 27 - "הקבלי קצבת ילדים לפי ישוב, 1979", מאת: מרים סוארי, 1980 (אזל).
- מסי 28 - "משפחות עם ילדים בישראל, 1968-1978" (בעברית ואנגלית), מאת: חנה קרו-יער ומרים סוארי, 1980 (אזל).
- מסי 29 - "דגה והרכב ההכנסות של מגישי תביעות חדשים לקצבת זיקנה ושאיירים לפי חוק", מאת: נחום שטייגמן ואיתן המבורגר, 1980 (אזל).

- מס' 30 - "הנפגעים בחאונות עבודה בשנים 1975-1976" (בעברית ואנגלית), מאת: רבקה פריאור, 1980 (אזל).
- מס' 31 - "אלמנח ושיקומו במוסד לביטוח לאומי", מאת: דליה גורדון, 1981 (אזל).
- מס' 32 - "הקבלי קצבות זיקנה ושאידיים לפי יישוב, 1980", מאת: מרים שמלצר, 1981.
- מס' 33 - "הקבלי קצבת ילדים לפי יישוב, 1981", מאת: מרים סוארי, 1982.
- מס' 34 - "התנדבים קשישים כמבקרים להשישים הרחוקים לביתם - מחקר הערכה", מאת: שמעון שפיר, 1982 (אזל).
- מס' 35 - "המערכת לבטחון סוציאלי בישראל בשנים 1976-1980", מאת: יצחק מואב (אזל).
- מס' 36 - "שירותים לטיפול ממוסד לקשישים באנגליה, סקוטלנד, נורווגיה והולנד", מאת: ברנדה מורגנשטיין ופרלח ורנר, 1982.
- מס' 37 - "הקבלי קצבות זיקנה ושאידיים לפי יישוב, 1982", מאת: מרים שמלצר, 1983.
- מס' 38 - "הקבלי דמי אבטלה בשנים 1976-1981", מאת: אסתר טולידנו וחנה קרו-יער, 1983.
- מס' 39 - "השפחות עם ילדים בישראל, 1979-1981" (בעברית ואנגלית), מאת: חנה קרו-יער ומרים סוארי, 1983.
- מס' 40 - "הקבלי קצבות נכות כללית וניידות לפי יישוב, 1982", מאת: נעמי ענתבי, 1983.
- מס' 41 - "הקבלי דמי אבטלה בשנים 1976-1982", מאת: אסתר טולידנו וחנה קרו-יער, 1983.
- מס' 42 - "שיטות לחיסוט עבודה בקרב אנשים בעלי הגבלה", מאת: ד"ר יחזקאל טר, 1984.
- מס' 43 - "נפגעי חאונות עבודה, 1982", מאת: רבקה פריאור, 1984.
- מס' 44 - "הקבלי קצבת ילדים לפי יישוב, 1983", מאת: מרים סוארי, 1984.
- מס' 45 - "הקבלי דמי אבטלה בשנים 1976-1983", מאת: אסתר טולידנו וחנה קרו-יער, 1984.
- מס' 46 - "הקבלי גמלה להבטחת הכנסה לפי יישוב, 1983", מאת: ציפי זיסקינד, 1985.

מ ח ק ר י ם
(בעברית או באנגלית לפי המצויין)

- מס' 1 - "סהלה מקויבאלנטיח להכוגר סטאנדארטי, מחצאים יטראלייסי (באנגלית), מאת: יעקב חביב ויוסי טויל, 1974 (אזל).
- מס' 2 - "השפעת ההוצאה הציבורית לשירותים סוציאליים על החלוקה החדש של ההכנסות" (בעברית), מאת: מוריה אבניחלר, 1974.
- מס' 3 - "השפעת קצבות ילדים על הילודה" (באנגלית), מאת: מרגיזרי הוניג, 1974 (אזל).
- מס' 4 - "העוני בישראל לפני ואחרי התמיכות המחשלתיות" (באנגלית), מאת: יעקב חביב, 1974 (אזל).
- מס' 5 - "דפוסי תזונה ויעילות בצריכת מזון בישראל" (בעברית), מאת: יוסי זמירי, 1974.
- מס' 6 - "שינויים במערכת דמי הביטוח הלאומי" (בעברית), מאת: יוסי טויל, 1974.
- מס' 7 - "חלוקה ההכנסות מחדש באמצעות הביטוח הלאומי על פי הכוצות דמוגרפיות וקבוצות הכנסה" (באנגלית), מאת: יעקב חביב, 1975.
- מס' 8 - "הערכת החמיכות בישראל ערב פיוחת נובמבר 1974 ואחריו" (בעברית) מאת: מרגיזרי הוניג, יפה קוזלוב, אפרת ברונפלד ומרסי לקטר, 1975 (אזל).
- מס' 9 - "השפעת זעורה הציבורית והשפחתית לריוור על חלוקת ההכנסות בקרב זוגות צעירים ב-1971" (בעברית), מאת: מאיר גרינפלד, 1975.
- מס' 10 - "העוני בישראל לאור הפחתות המערכת להבטחת הכנסה" (בעברית), מאת: יעקב חביב, 1976 (אזל).
- מס' 11 - "השפעת קצבות הביטוח הלאומי על היצע העבודה" (באנגלית), מאת: גיורא חנוך ומרגיזרי הוניג, 1976.
- מס' 12 - "בעיות בשימוש במחירי אי-שוויון לדירוג התפלגויות הכנסה" (בעברית) מאת: יהודה גבע, 1976 (אזל).
- מס' 13 - "הרפורמה במס ותשלומי העברה בישראל, יולי 1975" (באנגלית), מאת: רפאל רוטר ונירה שחאי, 1976.
- מס' 14 - "העלמת מס הכנסה והיצע עבודה" (באנגלית), מאת: גדעון יניב, 1977 (אזל).
- מס' 15 - "על היצע העבודה במנאי אי-ודאות" (באנגלית), מאת: גדעון יניב, 1977 (אזל).
- מס' 16 - "אמידה סימולטאניח של מערכת פונקציות ביקוש בישראל: ניתוח אמפירי, 1968-1975" (בעברית), מאת: לאה אחדות, 1977.
- מס' 17 - "הקמת היצע עבודה במערכת תכניות להבטחת הכנסה" (באנגלית) מאת: גיורא חנוך ומרגיזרי הוניג, 1977 (אזל).
- מס' 18 - "שינויים בדפוסי העוני באוכלוסיית השכירים בישראל" (בעברית) מאת: יוסי תחיר, 1977 (אזל).
- מס' 19 - "על מס הכנסה ליניארי אופטימאלי וכיטוח אבטלה" (באנגלית), מאת: גדעון יניב ויוסי תחיר, 1977 (אזל).

- מסי 20 - שבר מינימום - סקירה ספרותית והשכלכות האפשריות בישראל (בעברית), מאתי: מנחם כרמי, 1978 (אזל).
- מסי 21 - יסובסידיה למוצרי מזון באמצעי להבטחת הכנסה (בעברית), מאתי: יצחק מואב, 1979 (אזל).
- מסי 22 - השינויים בדפוסי העוני בישראל בין השנים 1968-1975 לאור התפתחות המערכת להבטחת הכנסה (בעברית), מאתי: לאה אחדות, ית'דה גבע ויוסי תמיר, 1979.
- מסי 23 - ייחסי הגומלין בין הביטוח הסוציאלי לבין המיסוי הישיר: סוגיות עיקריות (באנגלית), מאתי: לאה אחדות ויוסי תמיר, 1979.
- מסי 24 - יקביעת שיעור דמי הביטוח בענף אבטלה בהנחות שונות של שכר ותעסוקה (בעברית), מאתי: יהודה גבע ויצחק מואב, 1980 (אזל).
- מסי 25 - יעדכון קצבאות בתקופת אינפלציה (בעברית), מאתי: יהודה גבע ויצחק מואב, 1980.
- מסי 26 - ידמי אבטלה והיצע עבודה של פרש מועסק (באנגלית), מאתי: גדעון יניב, 1981 (אזל).
- מסי 27 - ייקבוצות חכנון של מסופלים באמצעי ליישום יצרנות בשיקום מקצועי (באנגלית), מאתי: לוריאן שפירא, 1982 (אזל).
- מסי 28 - יתדרות מן העבודה, שעות עבודה נוספות ושבות העבודה הקצרה (בעברית), מאתי: גדעון יניב ויוסי תמיר, 1983.
- מסי 29 - יתעורבות חברתית ובדידות בקרב קשישים (באנגלית), מאתי: ברנדה מורגנשטיין, 1983.
- מסי 30 - יפעולות מחלקת השיקום - ניתוח וסטטיסטיקה (בעברית), מאתי: מנחם כרמי, 1983.
- מסי 31 - ימגמות ההתפתחות במימדי העוני ובאי שוויון התחלקות ההכנסות בקרב האוכלוסייה היהודית בשנים 1975-1979 (בעברית), מאתי: לאה אחדות ויהודה גבע, 1983.
- מסי 32 - ידמי אבטלה במסגרת חד-פעמי: אליה וקופ בה (בעברית), מאתי: גדעון יניב ויוסי תמיר, 1984.
- מסי 33 - יקבלת דמי אבטלה במרמה: נתוח תיאורטי עם התייחסות (השוואתית) להתחמקות ממס הכנסה (באנגלית), מאתי: גדעון יניב, 1985.

מ פ ע ל י ם מ י ו ח ד י ם
(בעברית בלבד)

- מסי 1 - יהכרה לאמהות לשפחות מרובות ילדים, מאתי: אלחנן בלומנטל, 1974.
- מסי 2 - יהערכת המוצאות של הדרכה תזונתית להשפחות מרובות ילדים, מאתי: שרה בבלי וגילה איכאלי, 1975.
- מסי 3 - ייקשים לקשישי בשכונת גונן בירושלים בשנים 1969-1975, 1975.
- מסי 4 - יתפעל נסיוני לשיפור שירות הזונה בבתי הספר בלוד וברמלה בשנת הלימודים תשל"ה, מאתי: אגי מיינהרד ונעמי פינטון, 1976.
- מסי 5 - יחינוך והדרכה לאורח חיים הסכנוני להשפחות מרובות ילדים, מאתי: נעמי פינטון, 1976.
- מסי 6 - יתפעל נסיוני ליצירת תהליך אבחון תעסוקתי לקשישים, מאתי: רחל וינשטיין, 1976 (אזל).
- מסי 7 - יתפעל נסיוני לשירות הזונה כולל בכפר-סבא, מאתי: נעמי פינטון ואגי מיינהרד, 1977.
- מסי 8 - יפרוייקט עבודה קהילתית בשכונת שפרינצק בקרית שמונה, מאתי: נעמי פינטון, 1978 (אזל).
- מסי 9 - יתפעל נסיוני לסיוע משפטי חינם בנושאי ביטוח לאומי (שירות אוניברסלי ללא מבחן הכנסות); סקר מעקב, 1978, מאתי: ראובן שטיינר ויוסף זילבר, 1979 (אזל).
- מסי 10 - יתעדות האוכלוסייה כלפי שאלות של בריאות הנפש (תמצאים מחור סקר בשכונת הצוקה בירושלים), מאתי: נעמי פינטון, 1980.
- מסי 11 - יתשירות התקייף לקשישי בטבריה, מאתי: ברנדה מורגנשטיין ורונית ליברמן, 1981 (אזל).
- מסי 12 - יחונכות - פרוייקט לעזרה הדדית של נוער בשכונת רוממה, ירושלים, מאתי: נעמי פינטון, 1981 (אזל).
- מסי 13 - יצרכים רפואיים וסוציאליים של קשישים מוגבלים - שרונים נחוצים ועלותם, חלק א, בני-ברק, מאתי: חוקר ראשי ד"ר יוסף וילברשטיין, 1982.
- מסי 14 - יחונכות - פרוייקט לעזרה הדדית של נוער בשכונת רוממה, ירושלים - דו"ח סיכום, מאתי: נעמי פינטון, 1982.
- מסי 15 - יתפעלים נסיוניים לסיוע לאלמנות שאירי, מאתי: ברנדה מורגנשטיין ורונית ליברמן, 1983.
- מסי 16 - יחוק ביטוח נכות כללית - קיצבה לילדים נכים בגיל 3-14, מאתי: ברנדה מורגנשטיין, 1983.
- מסי 17 - יחימום בתי קשישים בשכונת נחלאות בירושלים, מאתי: יעקב צדקה ומרים שמלצר, 1984.
- מסי 18 - יתפעל תעסוקה לקשישים, קרית גת, מאתי: ברנדה מורגנשטיין, 1984.
- מסי 19 - יתיקה הצרכים לטיפול אישי ולעזרה ביתית ואספקתם על ידי המשפחה וגורמים בקהילה, בני ברק ובאר שבע, מאתי: ברנדה מורגנשטיין, 1984.

מסי 20 - יהערכת מוגבלות תפקודית של נכים, שירותים מיוחדים לנכים, מאתי ברנדה מורגנשטיין ופרלה ורנר, 1985.

מ ר ט ו מ י ם   נ ו ט מ י ם

- מסי 1 - יטובדים בשכר נמור וסובסידיות לשכרם, מאתי אברהם דורון ודפאל רוטר (בעברית) - נובמבר 1976; באנגלית - יולי 1978.
- מסי 2 - יגמלאות להבטחת קיום - העעת חכנית, מאתי אברהם דורון וציפי ויסקינד (בעברית) - יוני 1978, באנגלית - יוני 1979.
- מסי 3 - יעשרים וחמש שנות ביטוח לאומי בישראל, מאתי לאה אהרל וחנחס כרמי, (בעברית) 1981.

תוכן העניינים

עמוד

		תמצית
1		א. מבוא
4		ב. מסדות ושיטת המחקר
7		ג. הממצאים
7	1. תפוסת המקלט	
8	2. פרופיל השוהה - משתני רקע דימוגרפיים וחברתיים	
10	3. פרופיל הבעלים	
11	4. דפוסי אלימות, התייחסות הנשים לאלימות בעליהן והציפיות מהמקלט	
12	5. ילדים במקלט	
15	6. הרגשותיהן של השוהות בתקופת היותן במקלט	
20	7. התשומות בשוהה; אבחון, השקעות טיפוליות ואחרות - מדיניות וממצאים	
23	8. תהליך שחרורה של השוהה - ומצב האישה בעת היציאה מהמקלט - מדיניות וממצאים	
27	9. הצוות	
33	10. קשר המקלט עם גורמי חוץ	
37		ד. דיון וסיכום
45		ה. המלצות
		ביבליוגרפיה
		לוחות
	1 - הכלים	נספחים
	2 - סולמות להערכת תפקודה של האשה	
	3 - טבלה מסכמת את דרך פעילותם של 3 המקלטים: הרצליה, חיפה, ירושלים.	
	4 - נוהלי התנהגות במקלט ומסמכים אחרים.	

ת מ צ י ת

"המקלט לנשים מוכות - אשדוד" הוקם על ידי שלושה גופים: ויצ"ו, המוסד לביטוח לאומי ומשרד העבודה והרווחה. המקלט נפתח בדצמבר 1983. מקלט זה הינו המקלט הרביעי בארץ, אך הראשון שהוקם על ידי המימסד כשירות משולב במערכת שירותי הרווחה. זאת על מנת לאפשר רצף כטיפול באישה המוכה ובמשפחתה. המקלט נועד לשרת בעיקר את אוכלוסיית דרום הארץ, וערוך לקלוט 30 נפשות מקסימום.

במשך השנה הניסיונית שהו במקלט 45 נשים ו-63 ילדים. משך השהות הממוצע היה 50 יום והתפוסה הממוצעת הייתה 14 נפשות.

המחקר המוצג בדו"ח זה ליווה את השנה הניסיונית הראשונה של המקלט.

מימצאיו העיקריים משקפים את אפיוני האוכלוסייה שנקלטה במקלט והרגשותיה, הצוות, התשומות והתפוקות לגבי השהות. הנשים שהתקבלו למקלט אינן שונות באיפיוניהן הדמוגרפיים מכלל אוכלוסיית הנשים בארץ, להוציא גיל נישואין שמינו צעיר יחסית. לעומת זאת אצל בעליהן התגלו סטיות בהתנהגות חברתית. נמצא קשר בין משך אכסלה לבין עוצמת הסטיות. חלק ניכר מהשהות סבלו בילדותן מאלימות, וכמעט כולן סבלו מאלימות הבעל שנים ארוכות טרם פנייתו למקלט.

השהות הביעו שביעות רצון גבוהה מהתנאים הפיזיים במקלט, כולל אמצעי הבטיחות. ביקורתן של השהות התייחסה בעיקר להיעדר תנאים מתאימים עבור ילדיהן ששהו איתן במקלט.

נמצאו הבדלים בין שזהות שנהנו מקשרים משפחתיים בעת היותן במקלט לבין כאלה שלא היו בקשר עם משפחותיהן. השהות שנהנו מקשרים ישנו סוב יותר בלילה. זביטאו ביקורת נוקבת יותר כלפי צוות המקלט.

כל חברות הצוות היו שותפות במתן תמיכה נפשית לשהות. הטיפול המקצועי ניתן על ידי העובדת הסוציאלית. רובן הגדול של השהות נהנו מפגישות אישיות איתה. התכנים העיקריים שהועלו במפגשים אלה היו: מתן תמיכה, חיזוק ועיבוד רגשות, הכרת המציאות, האופציות והגבולות.

תשומות ינוספות כללו: סיוע משפטי, הדרכה וייעוץ בטיפול בילדים, סידור ילדים במסגרות שונות וחתירה לקראת פתרונות באמצעות מפגשים עם הבעל.

קשר בין העובדת הסוציאלית של המקלט לבין העובדת הסוציאלית בלשכות לשירותים מקומיים התקיים בכל שלבי הטיפול לגבי רוב השוהות. שליש מהשוהות שחררו את עצמן מהמקלט בניגוד לחוות דעת העובדת הסוציאלית. אצל שני שליש מהשוהות חל שיפור ברמת התפקוד, ונמצא קשר בין שיפור ברמת התפקוד של השוהות לבין מספר המגעים הטיפוליים.

נמצאו הבדלים בין נשים מכוונות לצעירות, כאשר המכוונות יותר שיתפו פעולה יותר עם העובדת הסוציאלית לגבי עיתוי היציאה מהמקלט. כמו כן המכוונות יותר גילו שיפור רב יותר ברמת התפקוד בעת היציאה, הגיל או תכונות הקשורות בו הבדילו בין הקבוצות.

נשים שגילו רמת תפקוד גבוהה יותר בעת כניסתן למקלט שהו בו משך זמן ארוך יותר.

בעת היציאה מהמקלט קרוב לשליש מהשוהות הביעו רצון להמשיך את נישואיהן, וקצת יותר משליש חשבו להתחיל בתהליך גירושין. שתיים התגרשו תוך כדי שהותן במקלט.

המתכונת המקורית של חמש חברות צוות כאשר כל אחת עסקה בתחום ספציפי - מוגדר תחת פיקוחה של המנהלת צומצמה עם הזמן למספר תפקידים קטן יותר, ותוכנם נהיה יותר דפוזי. בוטלו התפקידים המחייחים באופן ספציפי לילדים. הניסיון להפעיל במקלט מתנדבים הופסק לאחר מספר חודשים. בתחילת השנה בלסו במקלט שתי גישות סותרות בניהול חיל הבית, הנוקשה מול הפרמיסיבית. במשך השנה התגברה הגישה הפרמיסיבית בהנחייתה של העובדת הסוציאלית. דגם המקלט שהתגבש באשדוד הינו דגם סיפולי של מקלט לנשים מוכות. ההמלצות המופיעות בדו"ח מכוונות לשיפור דגם זה.

א. מ ב ו א

בשנים האחרונות אנו עדים לעליית ממדי האלימות במשפחה בישראל, וכחלק ממנה לעליית מספר הנשים המוכות על ידי בעליהן. המודעות לצורך בסיוע ובפיתוח מענים לנשים אלה הניעו לפעולה אגודות וולונטאריות - קבוצות של נשים פמיניסטיות. אלו הקימו מקלטים לנשים מוכות, בסך הכל הוקמו שלושה מקלטים. המקלט הראשון הוקם בחיפה בנובמבר 1977, השני בתרצליה באפריל 1978 והשלישי בירושלים בפברואר 1981.

הטיפול בנושא המקלטים החל לפני כ-15 שנה באירופה. המקלט הראשון (**Fleming** 1979) הוקם באנגליה ב-1971, לאחר מכן הוקמו מקלטים נוספים, תחילה באירופה ולאחר מכן בארה"ב, כיום הנושא מפותח מאוד בארה"ב, בה יש כ-300 מקלטים לנשים מוכות.

במקלטים הקיימים בארץ שהו עד היום כ-1,400 נשים ו-3,300 ילדים (תמיר 1985). מנתונים על משך השהות של הנשים בהרצליה ב-1984, עולה כי משך השהות נע פיוס אחד עד תשעה חודשים, והרוב שוה יותר מחודשיים. התפוסה המקסימאלית במקלטים היא בחיפה 35, בירושלים 15 ובהרצליה 26. עם הקמת המקלטים נוכחו האגודות, כי אין באפשרותן לשאת במסלה בכוחות עצמן, ומנהלות המקלטים פנו בבקשה סיוע למשרד העבודה והרווחה ולמוסד לביטוח לאומי. מתוך הכרה בחיזוניהם של המקלטים נחלצו משרדים אלה לעזרתם בסיוע כספי ומקצועי. הקמת מקלט נוסף באשדוד הינה פרי יוזמתם של ויצ"ו יחד עם המוסד לביטוח לאומי, ומשרד העבודה והרווחה שהועידו לעצמם כמסרה לפתח את הנושא על ידי הקמת מקלט נוסף שיענה על צורכי אוכלוסיית הרום הארץ. מקלט זה נכלל במסגרת המפעלים המיוחדים של המוסד לביטוח לאומי.

לפי התכנון, המקלט באשדוד אמור היה להתבסס על מדיניות שונה מזו הנהוגה במקלטים האחרים, הן מבחינת מוקד ההתייחסות והן מבחינת אמצעי ההתערבות, במקלט אשדוד האישה על בני משפחתה (בעל וילדים) היו אמורים להיות מוקד ההתייחסות. אמצעי ההתערבות נועדו להיות סיפוליים, במקלטים האחרים על פי האידאולוגיה הראשונית שלהם האישה כפרט היא שהיתה מוקד ההתייחסות, ויעדו של המקלט עברה היה הגנתי בעיקר.

צוות ההיגוי של המקלט הגדיר שלוש מטרות עיקריות לקיומו, והן:

1. מתן מקלט פיזי לאישה המוכה ולילדיה,
2. מתן תמיכה וחיזוק לאישה ולילדיה בתקופת השהות במקלט,
3. הכנת האישה לקראת חזרתה לקהילה.

כמו-כן צוות ההיגוי הדגיש, כי במתן תשומות לאישה יש לשמור על עקרון הדצף בטיפול, שמשמעותו יצירת קשר עם שירותים בקהילה, ממנה מגיעה האישה, בכל אחד מן השלבים: אבחון, טיפול והכנה לחזרה לקהילה לקראת שיקום.

תיאור המקלט

המקלט ממוקם בתוך מבנה, שהועמד לרשותו על ידי עיריית אשדוד. המבנה הינו סרומי ומוקף גינה. סמוך למקלט נמצאים כל השירותים העיקריים הדרושים: תחנה לבריאות המשפחה, גני ילדים, בית ספר, בית כנסת וכד'. סביב המבנה ובתוכו בוצעו שינויים רבים על ידי הגופים האחראיים כדי להתאימו למסרתו. הותקנו האביזרים הביטחוניים תכאים: גדר גבוהה סביב המגרש, שער נעול הנפתח רק מן הבית עצמו, דלת כניסה נעולה המצוידת בחלון זכוכית חד-כיוונית, כפתור אזעקה המקשר את המקלט ישירות עם המשטרה וסודגים חשכיים את כל פתחי הבית.

המשטרה מינתה שוטר ספציפי עבור המקלט והוא מכיר היטב את הצרכים שלו ואת דרך פעולתו. בנוסף על כך קיימת חובת הקפדה על שמירת סודיות כתובתו של המקלט על ידי אנשי המקצוע. בשטח הכניסה אל הבית ישנם תאים נעולים - אחד לכל שוהה - וטלפון ציבורי. בסלון יש טלוויזיה ובגן צעצועים. הגינה מטופחת חלקית, ויש בה מספר מתקנים לילדים. בתוך הבית כמ"כ אורגנו חמישה חדרי שינה, חדר מרכזי המשרת כסלון וכחדר אוכל, גן ילדים, שני משרדים, מטבח, שירותים ומחסן.

סגנון החיים במקלט

אישה הנכנסת למקלט חותמת בכתב על הסכמתה לרשום בדף נוהלים (ראה נספח 4) אשר מגדיר את כללי התנהגותה במקלט. אורח החיים במקלט הינו שיחופי במידה רבה. השוהות הן שמבצעות את עבודות הניקיון, את הקניות, הבישול וכד' וגם אוכלות יחדיו. החיים היומיומיים מנוהלים בעיקר על ידי הצוות. אם הבית היא המקימה את השוהות בבוקר, קובעת את חלוקת התפקידים בין השוהות, קובעת את התפריט היומי, מפקחת על ביצוע עבודות היום ושומרת על רמה נדרשת של התנהגות והתייחסות בתוך המקלט.

לאחר ביצוע העבודות, השוהות חופשיות. העיסוק העיקרי בזמן הפנאי הוא השיתה המתנהלת בין השוהות והחוזרת פעם ושוב בעיקר על הקשר המכאיב עם הבעל. הן מתפנות מעט לענות על צרכים של ילדיהן ברוב שעות הפנאי.

השוהות רשאיות לצאת במשך היום אל מחוץ למקלט לפי רצונן וללא הגבלה, עם או בלי ילדיהן, בהתאם לסידור הנקבע בינן לבין עצמן. גם בשעות הערב חופשיות השוהות לצאת, אך חייבות להודיע לנשארות בבניין על יציאתן. השוהות מחזיקות בידן את מפתח הבית. לשוהות אסור להכניס זרים לשטח הבית.

מקור מימון עיקרי להוצאות קיומן של השוהות הם תשלומי הכסחת הכנסה, אשר מועברים ישירות מרשויות המסד למקלט. שלושת רבעי מהסכום עובר למקלט כדמי קיום, ורבע עובר לשוהה כדמי כיס. שאר הוצאות אחזקת המקלט ממומן על ידי שלושת הגורמים שהקימו אותו. נערכו שני הסדרים מיוחדים (1) עם קופת חולים, על מנת להבטיח ביטוח רפואי מלא לכל השוהות מבלי להתייחס למצב תשלומיהן. (2) עם משרד השיכון, המאפשר לאישה המשתחררת מהמקלט לקבל דיור בתנאים מיוחדים.

המקלט באשדוד ממומן על ידי שלושה גופים: הביטוח הלאומי, משרד העבודה והרווחה וויצ"ו. השתתפות המוסד לביטוח לאומי מוגבלת לתקופה הניסיונית. התפוסה האפשרית המקסימאלית היא 30 (נשים וילדים). הצוות המתוכנן: מנהלת (1), אס-בית (2), עו"ס (1), מזכירה (2), שתי חונכות לילדים (2 כל אחת) ומתנדבות בהתאם לצורך. המקלט נפתח בדצמבר 1983 והתקופה הניסיונית נמשכה 12 חודשים. המעקב המחקרי שסיכמו מוצג בזה נעשה על ידי המוסד לביטוח לאומי ומשרד העבודה והרווחה.

ב. מסרות ושיטת המחקר

1. המסרות

מסרת המחקר לבדוק באיזו מידה מימש המקלט את מסרותיו. השאלות לבדיקה נמצאות למטה:

מטרה 1*

האם ניתן מקלט פיזי לאישה ולילדיה: למי, לכמה (מהי התפוסה, ומהו משך השהות)?

- אלו תנאים, אביזרים וכד' הותקנו כדי לשמור על הביטחון?

- האם אמצעי בטחון אלה היו אפקטיביים?

- אלו אירועים איימו על הביטחון במקלט, וכיצד הם טופלו?

- איזו הרגשת בטיחות היתה לנשים, לילדים ולצוות במקלט?

מטרה 2

האם ובאיזו מידה שימש המקלט כפונקציה טיפולית (נתן תמיכה וחיזוק)?

- מה היו התשומות הטיפוליות והאחרות באישה ובילדים?

- איזו התייחסות מקצועית ניתנה לילדים במקלט?

- מי נתן מה? איך התחלקו ממלאי התפקידים השונים לפי תשומות, ומה היתה חלוקת האחריות ביניהם?

- מה היו תוצאות הטיפול - עם אלו כוחות השוהה עזבה את המקלט?

- האם נמצא קשר בין התשומות לבין רמת תפקוד האישה בעת השחרור?

מטרה 3

מה היו ההמלצות השיקומיות עבור האישה לקראת חזרתה לקהילה?

- האם ההמלצות מומשו, ואם לא מה היו הסיבות לאי ביצוען?

- האם נמצא קשר בין התשומות לבין רמת התפקוד לאחר היציאה מהמקלט?

---

* מסדות המקלט פורטו בעמוד 2.

- איזה קשר נוצר עם שירותים נקהילה בכל שלבי המגע עם השוהה?
- עם אלו גורמים ניסה צוות המקלט ליצור קשרים?
- האם ואלו גורמי חוץ יצרו קשר עם המקלט?
- האם האישה יזמה קשר עם גורמי חוץ?
- מה היו תגובות הגורמים ליוזמת הקשר מצד המקלט?
- האם הגורמים, אתם יצרו קשר, תומכים ומספלים באישה עם חזרתה לקהילה?

2: שיטת המחקר

- 1) האוכלוסייה הנבדקת כללה שתי קבוצות:
  - כלל השוהות שהגיעו למקלט במשך התקופה הניסיונית,
  - כל חברות הצוות שעבדו במקלט באותה תקופה.

2) הכלים

כלי מחקר מיוחדים נבנו לצורך הבדיקה בהתאם למפורט בטבלה: חלק מכלי הבדיקה (ספסי אינטייק, שחרור ומעקב) נועדו לשמש את המקלט גם לצרכיו השוטפים (ראה נספח מס. 1).

הטפסים המלאים הועברו לחוקרות אחת לשבועיים.

לקראת תום השנה הניסיונית נבנו מפתחות סימול, החומר סומל וקודד והנתונים עובדו במחשב.

---

* ראה עמ' 6.

להלן הכלים לפי תחום הבדיקה, המדיוח, ומועדי הדיוח:

מועדי הבדיקה	הרושם בסופס	תחומי הבדיקה	הכלי
פעם בשבועיים	החוקרות (על פי ראיון השוה באופן אישי)	התחושות ביחס לביטחון, צרכים וסיפוקם והרגשות כלליות. קשר בין השוהות לבין עצמן, בינן לבין עולם החוץ ובינן לבין הצוות. הערכתן את המקלט והתנאים בו.	דו"ח השוהה
בעת קבלת איש חדשה למקלט	עו"ס של המקלט	פרטי רקע על השוהה (שוהה, בעל, ילדים, אלימות וציפיות מתמקלט) פרטים על ההפניה והגורם המפנה	סופס: אינטייק
כל יום	כל חברת צוות	פעילויות לפי השקעה של זמן	יומן של כל חברת צוות
בעת שחרור תאישה מהמקלט	עו"ס של המקלט	סיכום מגעים טיפוליים, יעד השחרור והמלצות להמשך טיפול	סופס שחרור
בעת אינטייק ובעת שחרור	עו"ס של המקלט	מודדים רמת תפקוד לשמונה תחומי חיים	סולמות להערכת התפקוד
3, 6 ו-12 חודשים לאחר השחרור	הגורם המטפל בקהילה	תשומות השירותים אחרי החזרה לקהילה, יחסים עם בן הזוג, ורמת תפקוד	סופס מעקב

* הסולמות נבנו על-ידי ש. רון בשיתוף עם י. סלעי על בסיס מפתח שעובד ב- DSM-III (ש. רון 1983).

ג. הממצאים

הממצאים מבוססים על נתונים שנאספו לפי השיטה המפורטת בפרק שיטת המחקר. יש להתייחס לממצאים אלה תוך הכרת יתרונותיה וחולשותיה של שיטה זו.

היתרונות הם:

- (1) המחקר מבוסס על כלל אוכלוסיית המקלט ולא על מדגם.
- (2) נעשה שימוש במגוון נרחב של כלים ובתחומים מסויימים נאספו נתונים ממספר מקורות, גורם המעשיר את משמעותם ומגביל את אמינות הממצאים.
- (3) כל הראיונות בוצעו על ידי החוקרות עצמן, וכל טפסי הדיווח מולאו בהנחייתן.
- (4) מתן אחריות משותפת לשתי חוקרות מנע הטייה סובייקטיבית העלולה להופיע כאשר יש רק חוקר אחד.

החולשות הן:

- (1) לגבי חלק מהמשתתפים אין נתונים מלאים, שכן היו ימים שתברות צוות לא מילאו את היומנים היומיומיים שלהן.
- (2) במרוצת השנה הניסיונית נעשה ניסיון למצוא שיטת דיווח טובה מן השיטה הקיימת, ובעקבות זאת שונו סופסי הדיווח. כתוצאה משינוי הטפסים חלק מהנתונים אינו מתייחס לכל השנה הניסיונית.
- (3) חלק מנתוני הערכת תנאי המקלט מבוססים על דיווחי השוהות בלבד, עובדה המגבילה את מהימנותה.
- (4) הערכת תפקוד השוהות נעשתה על ידי העובדת הסוציאלית עצמה (על בסיס הסולמות), עובדה המגבילה את מהימנות ההערכה.

1. תפוסת המקלט

המקלט תוכנן לאכסן 30 נפש (שוהות + ילדיהן), והיה אמור לקלוט מספר זה בהודגה במשך תקופת הורצה של המקלט. למעשה, התפוסה של המקלט נעה בין מינימום 0 לבין מאקסימום 25. התפוסה הממוצעת היתה 14, והפיזור סביב הממוצע היה גדול (ראה דיאגרמה מס. 1).

בתרשים מס. 1 אפשר לראות, שבתקופה הראשונית - שלושת החודשים הראשונים לפתיחת המקלט - אוכלוסיית המקלט נבנתה באופן הדרגתי. במשך חודש וחצי נוספים היתה יציבות מוחלטת, עת תשע שוהות לנו עם ילדיהן במקלט. במשך חודשי הקיץ של שנת 1984 חלה תחלופה קלה (שאי אפשר לדווח עליה בפירוט בגלל אי-סדירות הדיווח כאותה תקופה). בסתיו תפוסת המקלט שוב היתה יציבה יותר. יש לציין, שבתקופה זו לא נמצאו כלל שוהות במקלט בעונת החגים ואז המקלט נסגר. גם לאחר מכן התפוסה במקלט לא חזרה לרמתה הקודמת, ולקראת סוף השנה הניסיונית היא ירדה למספרים נמוכים (שתי שוהות), כפי שהיה בתחילת השנה.

2. פרופיל השוהה - משתני רקע דימוגרפיים וחברתיים

בין דצמבר 1983 לדצמבר 1984 שהו במקלט 45 נשים. 47% מהנשים באו עם ילד אחד, 33% באו עם שני ילדים, 9% עם שלושה ילדים, ו-11% הגיעו למקלט ללא ילדים (לוח מס. 2). 58% מהשוהות הופנו על ידי הלשכות לשירותים חברתיים. הגורמים המפנים העיקריים האחרים היו: מקלט אחר (16%), נעמ"ת (13%) ובית חולים פסיכיאטרי (7%) (לוח מס. 3). מעל המתצית (58%) הגיעו ממחוז תל-אביב והמרכז, 38% הגיעו ממחוז הדרום, ו-4% ממחוז הצפון (לוח מס. 4). גיל הצעירה בנשים היה 19, וגיל המכוגרת 49, הגיל החציוני היה 28 (לוח מס. 5).

מוצא אביהן של רוב השוהות (78%) היה אסיה-אפריקה, מוצא אביהם של 17% אירופה-אמריקה, ושל 5% ישראל (לוח מס. 6).

רובן (87%) נשואות, ל-91% מהן היו אלה נישואיהן הראשונים, אחת היתה רווקה ושלוש גרושות. קרוב למחצית (49%) היו נשואות עשר שנים ויותר (לוח מס. 7). גיל הנישואין נע מ-16 עד 29. ל-37% טרם מלאו 18 בעת נישואיהן. גיל הנישואין החציוני היה 19 (לוח מס. 8). גיל הנישואין החציוני של השוהות היה נמוך ב-4 שנים מגיל הנישואין החציוני של נשים באוכלוסייה הכללית שהגו 23 שנה (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה 1984).

ההשכלה החציונית של השוהות מתקמת ל-9 שנות לימוד, ונמוכה במקצת מההשכלה החציונית של נשים באוכלוסייה הכללית שהיא 11 שנות לימוד (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה 1983). השכלתם של 9% היתה על-תיכונית (לוח מס. 9). 21% מהנשים סבלו מליקויי בריאות פיזית או נפשית. לשני שלישי מהן ניתנה אבחנה רפואית (לוח מס. 10). אצל רובן הגדול (87%) לא ניצפו גילויי התנהגות אנטי סוציאלית, אך אצל שש מהן התגלו בעבר גילויים מסוג זה: לקחית סמים, שכרות או אלימות. אחת מהן עסקה בזנות בעבר ושלוש שהו בנערותן במסגרות לנערה במצוקה. יותר משליש מהן (36%) עבדו מחוץ לבית. מעל למחציתן עסקו במשק בית או בענף השירותים (לוח מס. 11). יותר ממחצית (52%) הנשים שלא עבדו

ייחסו לדבר סיכות הקשורות בהריון או בילדים. 15% ציינו כסיבה "סיכסוך עם הבעל" (לוח מס. 12). לשני שלישי היו 2-3 ילדים, ול-20% ארבעה ילדים ויותר. 11 שוהות הניחו ילדים מתחת לגיל 18 מחוץ למקלס (לוח מס. 13).

הפרופיל התפקודי האופייני של השוהה, על פי הערכתה של העו"ס (על בסיס הסולמות להערכת התפקוד*) היה בלהלן (לוח מס. 14):

משתפת פעולה די טוב עם המטפל, מקפידה די טוב על הופעה חיצונית, מצליחה פחות או יותר לפתח קשרים חברתיים עם אנשים קרובים, דואגת בצורה פחות או יותר נאותה לצרכיה האישיים, מודעת פחות או יותר למתחים הפוקדים אותה אך לא תמיד מסוגלת לשלוט בהם, פועלת לפי שיקול דעת סובייקטיבי, איננה מתמודדת באופן ישיר עם פגיעה בכבודה מתלוננת על כך במקרה הטוב בפני כתובת מקצועית או בפני אדם לא מקצועי.

(* אבחון תפקודה של האישה התמקד ב-8 תחומי התנהגות (נספח מס. 2). הציון הכללי היה סכום הנקודות שקיבלה בכל תחום. הציון הכללי הגבוה ביותר האפשרי הוא 8, והנמוך ביותר הוא 40. הציון הכללי הממוצע של הנשים היה 22.4, וסטיית תקן 4.9. (לוח מס. 55).

להלן התחומים, לפי הציונים הממוצעים שקיבלו הנשים בכל תחום. רצף התחומים מוצג לפי סדר יורד של הציונים מגבוה לנמוך (הציון הגבוה ביותר הוא 2.03, והנמוך ביותר 3.24). "הקפדה על הופעה חיצונית" (2.03), "יכולת לשתף פעולה עם המטפל" (2.12) "יכולת לקיים קשר חברתי" (2.55), "יכולת לדאוג לסיפוק צרכיהן האישיים" (3.09) "ערנות לצרכי הזולת" (3.12), "יכולת לשלוט על רגשותיהן" (3.15), "כושר לפעול מתוך שיקול דעת" (3.15), "יכולת לשמור על כבוד" (3.24) (לוח מס. 14).

(ראה הסולמות להערכת תפקודה של האישה).

3. פרופיל הבעלים

גיל הבעלים נע בין 22 ל-57 (לוח מס. 15), הגיל החציוני 34. ההבדל הממוצע בין גיל הגברים לגיל הנשים הוא 4.4 שנים (סטיית התקן - 6.6 שנים). מוצא הגברים דומה לזה של הנשים. מוצאם של חמישה זוגות היה מעורב, בארבעה מהם מוצא האישה מאירופה-אמריקה וזה של הבעל אסיה-אפריקה, ואצל זוג אחד הבעל מאירופה-אמריקה והאישה מאסיה-אפריקה (לוח מס. 16). לרובם (65%) השכלה עממית חלקית או מלאה. השכלתם של 27% מהבעלים נמוכה בדרגה או שתיים מהשכלת הנשים (דרגה = ארבע שנות לימוד). ל-9% השכלה גבוהה בדרגה אחת משל נשותיהם (לוח מס. 17). יותר ממחציתם (54%) לא עבדו בעת האינסטיק (לוח מס. 18), ויותר ממחציתם של אלה היו מובטלים יותר משנה (לוח מס. 19). לגבי רובם הגדול (93%) ידוע שהיו גילויים של התנהגות אנטי-סוציאלית; 10% היו סרסורים, 40% מכורים לסמים, 45% סבלו משכרות, 49% גנבו, 95% גילו אלימות ו-68% שהו בעבר בבית סוהר. אצל יותר ממחצית (56%) התגלו סטיות התנהגותיות בשלושה תחומי התנהגות לפחות (לוח מס. 20), ונמצא קשר חיובי בין מספר הסטיות ההתנהגותיות (עוצמת הסטיה החברתית) לבין משך האבטלה.

מובטלים בעלי מספר יחסי גדול של סטיות התנהגותיות נטו להיות מובטלים משך ארוך יותר של זמן מבעלים שעבדו או היו מובטלים משך קצר יחסי של זמן (על פי בדיקה סטטיסטית של מקדם המתאם של ספירמן בנתונים סידוריים; מקדם המתאם = 0.5198 והמובהקות $p < .001$)

המצאות קשר בין אבטלה לסטיות בהתנהגות חברתית מחזקת את ההנחה שככל שעולים ממדי האבטלה, יש לצפות לעליה בשיעורי ההתארעות של אלימות במשפחה.

---

* בכל מקום ש"כתוב" מוכנס פנימה הכתוב מהווה פירוש לממצא.

4. דפוסי האלימות, התייחסות הנשים לאלימות בעליהן והציפיות מהמקלט

על פי דיווח הנשים, רובן הגדול (84%) החל לקבל מכות מבעליהן בשנה הראשונה לנישואיהן. חלקן (34%) הוכו עוד לפני הנישואין (לוח מס. 21), רובן (59%) במכשירים, ויותר משליש (36%) הוכו מספר פעמים בשבוע (לוח מס. 22). 71% הוכו בתקופת הריונן (לוח מס. 23), 41% סבלו מאלימות עוד בילדותן (לוח מס. 24).

רובן הגדול (86%) ייחס לבעיות הבעל גורם להכאתן, כמו: אלכוהול, סמים ("בערב לוקח סמים בבקר קם במצב רוח.....") או מופרעות. מיעוטן (2%) ראה בעצמן, תכונותיהן או התנהגותן את הגורם להכאתן ("אומר שאני זונה ורוצה לתפוש אותי על חם", "אומר שאני משוגעת ולא מתאימה לטפל בילדים ושאיני צריכה אישפוז"). 7% תלו זאת במריבות ביניהם או כגורם בלתי ברור (לוח מס. 25).

יותר ממחצית (55%) ניסו להתמודד עם אלימות הבעל בעזרת שינה מחוץ לבית, בתדירות שנתה מפעם בחודש ויותר עד יום יום (לוח מס. 26). התמודדות באמצעות פנייה לכתובת מקצועית או פנייה למקלט נעשתה לראשונה לאחר שנות נישואין רבות, קרוב למחציתן (49%) נשואות עשר שנים ויותר, ורובן הגדול (84%) החלו לקבל מכות סמוך לנישואין (לוח מס. 7).

הנשים ציינו בעיקר שני סוגי אירועים שהניעו אותן לפנות למקלט: (1) התנהגות אלימה הנתפשת בכוונה לרצוח ("קנה אקדח.....", "איים בסכין.....", "איים שיהרוג.....") או אלימות אכזרית ביותר (... "לחץ לי פנימה את גלגל העיניים....."), (2) אירוע טראומתי הקשור בילדים (... "היכה בנוכחות ילדים.....") או פגיעה ממשית בילדים, מינית או אחרת ("הוריד את המכנסים ושכב על הילדה.....", "פגע בעינו של הילד בסיגריה בוערת.....").

עם בואן, רוב הנשים (89%) ציפו למצוא לעצמן במקלט הגנה על ידי התרחקות מגורם האלימות. שני שלישים (66%) ציפו, שצוות המקלט יסייע להן בתהליך הגירושין, ואחוז דומה (64%) ראה במקלט גורם הגנה על ילדיהן על ידי הרחקתם ממקור האלימות (לוח מס. 27). לרובן (70%) לא היה ברור עם כניסתן כמה זמן ישהו במקלט, הן בגלל חוסר יכולת לראות עתיד, או צורך כרגיעה ממושכת, והן בגלל חוסר וודאות כאשר למועד פיתרון בעיותיהן.

5. ילדים במקלט

מדצמבר 1983 עד דצמבר 1984 שהו במקלט בסה"כ 63 ילדים. 35% היו בגיל הרך 0-2, 16% בגיל טרום-חובה 3-4, ומחצית (49%) בגיל חינוך חובה 5-11 (לוח מס. 28). בדרך כלל משך שהות הילדים היה מקביל לזה של שהזת האם. אולם במספר מקרים הילדים יצאו את המקלט לפני האם. אלה עברו להתגורר עם בני משפחה.

(1) מסגרות חינוכיות

לפי המדיניות, צריך היה לשכץ את הילדים במסגרות החינוכיות הפורמאליות (גן ובית-ספר) מספר ימים לאחר שהילד הסתגל למקלט. לגבי ילדים בגיל חינוך חובה (5 ויותר) הושג הסדר עם מחלקת החינוך של העירייה כבר בתחילת השנה. הילדים בגילים אלה נקלטו כגן ובבית-הספר הפתוח המצויים בקרבת המקלט. יש לציין, שבגלל מדיניותו הגמישה של בית-הספר הפתוח, דרך קליטתו את ילדי המקלט היתה הולמת ביותר. יש להדגיש ש-14% מהילדים התחנכו במסגרות חינוכיות מיוחדות טרם בואם למקלט. גם ילדים אלה שובצו במסגרות החינוכיות הרגילות הנ"ל; מחציתם שהו במקלט בין ארבעה לשבעה חודשים.

הילדים בגיל הרך 0-4 שהו במקלט; גילאי 0-2 היו צמודים לאמהותיהם. מאחר שהמקלט לא היה מצויד ציוד הולם לתינוקות, כמו שטיח לזחילה, הילדים בגילים אלה נשארו בלול או בעגלותיהם כמשך כל היום.

על פי התכנון המקורי גילאי 3-4 היו אמורים להיות מאורגנים על ידי מטפלת מיוחדת במסגרת גן בתוך המקלט. למעשה, ניהול הגן עבר תפוכות שונות כמשך השנה הניסיונית. ארגונו על ידי המטפלת נמשך כשבעה חודשים. יש לציין שבתקופות מסוימות שולבו במסגרת זו גם ילדים בגיל 0-2, בניגוד למדיניות המקורית. המטפלת הועזבה, מאחר שלא השתלבה במסגרת הצוות הבכיר. לאחר עזיבתה נוסתה שיטה של הפעלת הגן ברוטציה על ידי השוהות עצמן, שאחת מהן היתה גננת במקצועה. שיטה זו הופעלה זמן קצר בלבד, ולאחר מכן הגן ננעל, והילדים כולם הועברו לרשות ההורים. לקראת סוף השנה נעשה הסדר עם עיריית אשדוד לארגון ילדי המקלט בגיל 4 במסגרות טרום חובה חינוכיות.

(2) ארגון הפנאי

לפי התכנון המקורי, המקלט הוא שהיה אמור לדאוג להעסקת הילדים בזמן הפנאי, משעות הצהריים עד אחר-הצהריים. למטרה זו הוקצתה חונכת בחצי משרה שהחלה לעבוד רק לאחר שמסגרת הגן הפתוח בבוקר התפרקה. לאחר ששלוש חונכות התחלפו, חדלו לפעול בשיטה זו. יוצא

איפוא, שלמעשה במשך רוב השנה היו הילדים במקלט חופשיים לעשות בזמן הפנאי כרצונם, ולא התאפשר להם ליהנות מהציווד המצוי בגן. ציווד זה היה בלתי זמין ובלתי נגיש, נעול בארונות, שכן לפי המדיניות מותר היה לילדים להנות מהציווד רק אם מישהו אחראי הופקד עליו.

לילדים הגדולים ניתנה אפשרות להשתלב בחוגים במסגרת בית הספר, והם ניצלו זכות זו.

(3) מצב בריאותם של הילדים - בשלושת החודשים הראשונים של השנה (חורף) ילדי המקלט סבלו מהמחלות האופייניות לעונה. יש לציין, שהילדים הקטנים במיוחד סבלו מדלקות דאגת חוזרות ונישנות. מ-35 הילדים ששהו במקלט עד אז 5 אושפזו. שלושה ילדים הופנו למגן דוד אדום אם מסיבת מחלה ואם מסיבת תאונה.

בכל בעיות התחלואה נעזרה האוכלוסייה בשירותי קופת חולים המקומיים ובתחנה לבריאות המשפחה.

(4) חוקי הבית - אספקט בטיחותי - סידורי הביטחון אורגנו כך שילדים היו מנועים מגישה למוקדים העלולים לסכן את בטיחותם או את בטיחות הבית. לדוגמה, לילדים אסור היה להכנס למטבח.

(5) קשר עם עולם החוץ - מאחר שהילד נתון באחריות אמו, יציאותיו מהמקלט נעשו על דעת האם. הכנסת ילדים זרים נאסרה, והסיבה המוצהרת לכך היתה שמירה על אנונימיות.

(6) התייחסות המקלט לצורכי הילדים

(א) היבטים פיזיים וציווד - בהתייחס לצורכי הילדים בתחום הפיזי, הוקצה בבית חדר לגן, וציווד לצורכי שעשועים רוכז בחצר. כל שאר המרחב הפיזי של המבנה נועד לענות על צרכים ארגוניים מוסדיים. בחורף הראשון הסקת הבית פעלה בזמנים קצובים ומוגבלים. התפריט נקבע על פי החלטת הצוות ללא התייחסות מיוחדת לצורכי הילדים.

(ב) תשומות של הצוות - כל חברות הצוות העניקו בצורה ספונטאנית חום ותשומת לב מיוחדת לילדים. בהתאם לדיווח העובדת הסוציאלית, תשומות סיפוליות ישירות בילדים ניתנו

לילדיהן של 36% מהנשים (לוח מס. 29). תוכן המגעים הטיפוליים נסובו בעיקר סביב נושאים כמו: שהייה במקלט ופרידה מהאב ואוורור הרגשות הכרוכות בכך. בהתאם למדיניות העובדת הסוציאלית כל מרכיבי המשפחה נלקחו בחשבון במסגרת הטיפול באישה, ועל כן גם הילדים היו מוקד להתייחסות טיפולית. זאת באה לכלל ביטוי בעיקר לקראת שחרור של האישה. אז ניתנו המלצות על דרך הטיפול בילדים עם שובם לקהילה, בין אם כיוון שיקומה של האם היה המשך נישואין ובין אם פרידה או גירושין, (ראה פרק ג' 8) שלא כמו בעת השחרור, בעת הכניסה למקלט לא ניתנה תשומת לן מספקת לאיסוף מידע על רקע הילדים, ולא נוצר קשר עם גופים שטיפלו בילדים במקום מגוריהם. חסרונם של אלה בלם במיוחד כשהיה מדובר בילדים שהתגלו אצלם קשיי הסתגלות ואשר התחנכו במסגרות חינוכיות או טיפוליות מיוחדות.

6. הרגשותיהן של השוהות בתקופת היותן במקלט

1. בטיחות

השוהות ביסאו בצורה חד-משמעית הרגשות בטיחות במקלט. 92% מהדיווחים* שיקפו את קיומן של הרגשות בטיחות או הרגשות בטיחות גבוהה (לוח מס. 30). הגורט העיקרי שהקנה תחושה זאת היה המרחק הפיזי בין הבית למקלט, שיש בו כדי למנוע את הופעתו של הבעל למקום. גם בהתייחס לילדיהן השוהות גילו תחושת בטיחות, אך ההסבר שניתן על ידן לתחושה זו היה שונה "גם אם אי אפשר יהיה למנוע את בואו של הבעל למקלט הילדים מוגנים בפניו".

דיווח על הרגשה פחות בטוחה קשור היה לחששות שמא הבעל יבוא בכל זאת וגם לדאגה לילדים כאשר הם יוצאים את המקלט. למרות הדיווח החד-משמעי על קיום תחושת ביטחון פיזית נמצאו סימנים המעידים על חוסר שקט נפשי, שהתבטא בדיווחן של השוהות על סיב השונה בלילה. כמחצית (49%) מהן דיווחו על שינה טובה, וכמחצית (51%) דיווחו על אי יכולת להירדם (לוח מס. 31). ב-58% מהראיונים ייחסו לאי היכולת לישון פחדים הקשורים בעיקר לבעל, 32% ייחסו לקושי את ההפרעות במקלט (רעש שנשים מקימות, או ככי של ילדים), ואחרות ציינו גורמים נוספים. חיזוק לכך שהרגשת הנשים היתה מציאותית נתקבל מהצוות.

הצוות דיווח על הרגשה כללית של בטיחות והעריך את תנאי הבטיחות כהולמים. המנהלת ואם הבית דיווחו דיווח יומי על נושא הביטחון ושתייהן הסכימו שתחום זה לא היווה בעיה במשך השנה הניסיונית.

דיווחיה של אם הבית ציינו מצב בטיחות טוב או מצוין. המנהלת היתה זהירה יותר. לפי דיווחיה מצב הבטיחות היה סביר או טוב ב-96% מהזמן. בשאר ציינו הרגשת אי שקט (לוח מס. 32) "בימים אלה שיחקו הילדים עם הכפתור הפנימי הפותח את הדלת החיצונית" (הכפתור הוזז למקום בטוח יותר רחוק מהישג ידם של הילדים), או "הנשים השתמשו בצורה כלתי אחראית במפתח שהם קיבלו". ניתן לסכם שהבטיחות הפיזית לא היתה בעייתית, לא מבחינתו של הצוות ולא מבחינת השוהות.

---

* ניתוח התרגשות של השוהות מבוסס על דוחו"ת שהתקבלו אחת לשבועיים, על פי ראיון השוהות שנמצאו במקלט ביום הראיון. יחידת הניתוח אינה השוהה אלא הדו"ח שהתקבל ביום מסויים. בסה"כ התקבלו 145 ראיונות.

2) קבלת תמיכה ועזרה

רובם הגדול של ראיוני השוהות שיקף מודעות לצורך של השוהות בעזרה מעבר להגנה פיזית במקלט. רק בחמישה דיווחים דווח על אי צורך בעזרה בכלל. אצל יותר ממחצית (52%) הוזכר צורך בעזרה נפשית, ואצל 42% בעזרה משפטית. אצל 20% הועלה הצורך בעזרה כספית בעיקר עבור השגת דיור, ואצל 11% צורך בסידור הילדים. אצל 5% בלבד שיקום הבעל צוין כצורך, 4% ציינו ציוד ספציפי, 2% שיקום מקצועי לשוהות עצמן ו-2% סנקציות נגד הבעל (לוח מס. 33).

התשובות לשאלה האם השוהות מרגישות, כי הן מקבלות עזרה זאת, היו חיוביות בשני שליש מהמקרים. 47% היו חיוביות מאוד, 17% השיבו כי ניתנת "עזרה במקצת", ו-35% דיווחו על אי קבלת עזרה (לוח מס. 34). רוב השוהות (63%), ציינו כמקור העזרה את העובדת הסוציאלית של המקלט. ציינו גם מקורות עזרה אחרים, כמו: מנהלת המקלט, יועצים מחוץ למקלט (עו"ד בעיקר), יתר חברות הצוות, השוהות האחרות וחונכת המקלט (לוח מס. 35). נראה, כי הקשר בין השוהות לבין עצמן גם הוא גורם תומך; ב-72% מהדיווחים דווח ששוחחו עם השוהות האחרות על נושאים שהטרידו אותן. אצל הרוב הגדול (85%) השיחות נגעו לבעל, לטיב הקשר אתו ולהרגשות הנוכחיות כלפיו. יתר הנושאים עליהם שוחחו, לפי סדר שכיחות יורד, היו: תהליך השיקום הרצוי, השקפות עולם שונות, הילדים ובעיות ספציפיות במקלט (לוח מס. 36).

3) היבטים שונים של המקלט

השוהות התבקשו להעריך את המקלט מבחינת האווירה, הפרטיות, הניקיון, קשריהן עם השוהות האחרות, יחס הצוות לשוהות וטיפול הצוות בילדים. הן דירגו תחומים אלה מ-1 עד 4, כאשר 1 פירושו "טוב", ו-4 "בעייתי מאוד" (לוח מס. 37). כמעט כל הפריטים הנ"ל הוערכו כמשביעי רצון; ב-93% מהדיווחים תחום הניקיון הוערך כ-"טוב" או כ-"טוב". הקשר בין השוהות לבין עצמן ובין השוהות לבין הצוות גם כן הוערך כחיובי על ידי יותר מ-80%. להערכה חיובית זכו גם התחומים: "טיפול הצוות בילדים" (ע"י 78%) ו"האווירה במקלט" (ע"י 73%). התופעה היחידה שהטרידה את הנשים הייתה "חוסר פרטיות במקלט". ב-41% מהראיונים הפרטיות צויינה כבעייתית או כעייתית מאוד.

בסוף הראיון, השוהות הוזמנו להעיר הערות באופן חופשי ולפי רצונן. ההנחה הייתה, שהערותיהן תשקפנה תחום שהעסיק אותן אז במיוחד. השוהות ניצלו הזדמנות זאת והתבטאו באופן חופשי. שלושת החומים הבעייתיים העיקריים שלגביהם הועלו הערות ב-145 דיווחים היו: סידורי הבית (הועלה 46 פעמים), הצוות (הועלה 28 פעמים) וההרגשה האישית (הועלה 29 פעמים). בתחום סידורי הבית ההערה העיקרית התייחסה להיעדר צוות וציוד עבור הילדים במקלט (17). תופעה זו הכבידה על השוהות שציפו כי המקלט יסיר מעליהן לפחות חלק מהאחריות היומיומית לטיפול בילדיהן. בהתייחס לצוות השוהות הביעו את הקושי להתמודד עם לחץ ועם נוקשות של דרישות (21), שבאו לידי ביטוי בעיקר בתחומים כמו: סדר, ניקיון, שמירה על ילדים וכד'. בתחום ההרגשה האישית רוב הדיווחים (26) ציינו בהדגשה את האווירה הכבדה במקלט, שנבעה לדעתן מבעיותיהן האישיות המסרידות אותן יום יום: "קשה להיות באווירה כבדה זאת".

4) הרגשות כלפי הבעל והקשר אתו בזמן השוהות במקלט

ההרגשות כלפי הבעלים העסיקו את השוהות במשך כל שוהותן במקלט. הן עלו בשיחות בין השוהות לבין עצמן בזמן הפנוי. השוהות נשאלו שאלות ישירות אודות הרגשות אלה, בהתייחס לחמישה מרכיבים: כעס, בלבול, געגוע, דאגה ופחד (לוח מס. 38).

88% מהשוהות שדווינו בכלל לא ביטאו געגוע אל הבעל, 84% לא ביטאו דאגה לו, ו-81% לא ביטאו חחושה של בלבול רגשות כלפיו. לעומת זאת נמצאה התפלגות גדולה יותר בהרגשות הכעס כלפי הבעל: 36% כלל לא ביטאו כעס, 46% מאוד כעסו על הבעל. הפחד עדיין ליווה אותן: 59% דיווחו על פחד עז, ורק ב-7% דיווחו על היעדר כל פחד. בסיס מצויאותי לפחד היה קטן יותר בהיותן במקלט. אף לא בעל אחד פרץ אל תוך המקלט בתקופה הנסקרת, וב-6% בלבד דווח על הסרדה על ידי הבעל, בשיחות סלפוניות או במפגשים מחוץ למקלט. ב-94% מהראיונים הבעלים בכלל לא הטרידו את נשותיהם (לוח מס. 39). לעומת זאת היחה נסייה מסוימת אצל הבעלים להפריע למשפחות של השוהות: 38% מהבעלים עשו זאת. כמעט בכל דיווח צויין שהבעלים עקבו אחרי קרובי המשפחה של השוהה מכלי לגרום להם פגיעה פיזית, להוציא ארבעה שצויין בהם כי הבעלים נהגו באלימות פיזית נגד המשפחות (לוח מס. 40).

לנשים היה רק מעט קשר ישיר עם בעליהן. במשך השנה הנגסיונית דווח 17 פעם על קשר ישיר בין בעל לשוהה, ב-15 מתוכם השוהה היא שיזמה את הקשר; במרבית המקרים (76%) היה קשר סלפוני, ובכרבע מהמקרים (24%) התקיים מפגש אישי (לוח מס. 41). ב-13 דיווחים הוזכר

קשר בין האב לילדיו במקלט, גם במקרים אלה בדרך כלל (69%) כיוזמת השוהה. צורת הקשר החלקה באופן שווה בין שיחות סלפון למפגשים אישיים. במקרה אחד ויחיד דווח על קשר באמצעות מכתב. יוזמה לקשר עם בני משפחה שונים נבעה מהשוהה או מבני המשפחה רק יוזמה לקשר עם הבעל נבעה בצורה חד משמעית מהשוהה.

5) קשר השוהות עם החוץ בזמן שהותן במקלט

לפי מדיניות המקלט, השוהות חופשיות לקיים קשר עם בני משפחותיהן. לצורך זה נועד הסלפון הציבורי המצוי במרחב הפתוח. אסימונים למכירה יש במקלט. השוהות קיימו קשר עם קרובי משפחה שונים במשך היותן במקלט. בעיקר עם האם. ב-72% מהדיווחים קיימו קשר עם האם, בשבוע בו נערך הראיון. הסלפון היה האמצעי העיקרי ליצור קשר זה (39%). ב-31% אירועים התבצעו מפגשים גם בפאפ. ל-42% היה קשר עם אח או אחות, בדרך כלל באמצעות שיחת סלפון. מחצית הקשרים עם המשפחה (לא כולל קשר עם הבעל) נעשו כיוזמת השוהה והמחצית השנייה כיוזמת המשפחה. לא בלטו קשרים עם אנשים אחרים בשלב השוהות במקלט. אצל 26% מהראיונים התקיים מפגש או נערכה שיחת סלפון עם מישהו אחר, בד"כ כיוזמת האישה (73%). (לוח מס. 41).

6) קשר* בין קיום קשרים משפחתיים לבין משתנים המשקפים את הרגשת השוהה במקלט, - גורמים המשפיעים על הרגשותיה הסובייקטיביות (לוחות מס. 42, 43)

(1) נמצא קשר* בין טיב שינה כלילה לבין מידת הקשר עם בני משפחה; בראיונים בהם דווח על אי קיום קשרים משפחתיים במשך השוהות במקלט דווח על נדודי שינה רבים יותר מאשר בראיונים בהם דווח על קיום קשרים משפחתיים: ב-91% מהדיווחים על נדודי שינה לא דיווחו על קשרים משפחתיים במשך השוהות במקלט. ב-79% מהדיווחים על קיום קשר עם בן משפחה אחד בלבד, גם כן דווח על אי שינה כלילה. לעומת זאת בראיונים בהם סופר על קיום קשרים עם שני בני משפחה היה אחוז גבוה יותר של כאלה שהיטיבו לישון (45%).

המצאו של קשר בין טיב השינה לקיום קשר עם המשפחה מחוץ למקלט מרמז על כי המשפחה מהווה גורם מרגיע, כאשר שוהה מקיימת אתה קשר.

* על פי בדיקות סטטיסטיות של χ^2

** ($df = 3$, $\chi^2 = 12,6$, $p < .005$).

(2) נמצא קשר ($\chi^2 = 5,242$, $df = 1$, $p > .001$) בין ביקורתיות כלפי צוות המקלט לבין קיום קשרים משפחתיים כמשך השהות במקלט: המדווחות על אי קיום קשר משפחתי נסו להסיח ביקורת קשה יותר כלפי צוות המקלט מאשר המדווחות שדיווחו על קיום קשר משפחתי; ההערות על הצוות התחלקו במידה שווה בין הערכה לבין ביקורת. בדיווחים שלא בוסאו קשרים משפחתיים, להוציא אחד, הוערו הערות ביקורתיות (לוח מס. 43).

הימצאו של קשר בין ביקורתיות כלפי צוות המקלט לבין אי קיום קשר משפחתי מרמז כי כאשר לא קיים קשר משפחתי הצוות הוא מטרה שכיחה יותר לפירוק רגשות שליליים.

לא נמצא קשר סטטיסטי בין: קיום קשרים משפחתיים לבין הערכת השוהות את התנאים הפיזיים במקלט ובין קיום קשרים משפחתיים לבין הפרעת הבעל את האישה או את משפחתה.

(7) תפיסת משך השהות במקלט והגורמים הקשורים לעיכוב היציאה ממנו

כאשר השוהות נשאלו כמה זמן, לדעתן, תישארנה במקלט, התשובה הממוצעת היתה קצת יותר משלושה חודשים. הערכה זו גבוהה מן המציאות. משך השהות הממוצע היה 50 יום. כשנלקח בחשבון משך הזמן עד לראיון, הרי שהאומדן הנ"ל רחוק מהמשך הריאלי (לוח מס. 44). כ-10% מהשוהות לא יכלו להעריך את משך השהות הצפויה להן. הגורם המעכב את היציאה מהמקלט, לפי דעת השוהה, הוא בדרך כלל הגורם המעסיק אותה ביותר בתקופה בה נשאלה שאלה זו. במחצית התשובות (51%) השהה מחכה לגט או לצו משפטי אחר לפני שתצא את המקלט. הגורם המעכב השני - הן בעיות דיור (23%). לפי דיווחן של הנשים, שני גורמים אלה מסבירים 73% מהעיכובים. סיבות אחרות לעיכובים הן: צורך במסגרת שיקום לבעל (7%), חששות אישיים (4%), רצון לסיים קורס לימודים או הכשרה (1%) והמתנה לסידור עכור הילדים (1%). ל-13% מהעיכובים יש סיבה אחרת, או לא ברור (לוח מס. 45).

7. התשומות בשוה: אבחון, השקעות טיפוליות ואחרות - מדיניות וממצאים

כל חברי הצוות שותפים לדאגה לאישה ולצרכיה, במתן הגנה ותמיכה נפשית. לכל חבר צוות תחומי עבודה ייחודיים משלו ותחומים חופפים עם אחרים (ראה ג' 9). התשומות המקצועיות הטיפוליות ניתנות על ידי העובדת הסוציאלית. היא זו שמאבחנת את השוה ומעניקה לה את העזרה הטיפולית המקצועית. הקו הכללי המנחה את העובדת הסוציאלית בטיפול בשוה בקביעת יעדי הטיפול עבודה והאמצעים להשגתם היא התייחסות לאפיונים המיוחדים של השוה, וכן ציפיותיה, אפיוניה האישיים ואפיוניה המשפחתיים הגרעיניים והרחבים יותר. הכוונת האישה לקראת חיים עצמאיים או לקראת שיקום נישואיה וחזרה לבעל מותנית במכלול גורמים ונשקלת לגופו של מקרה. בהנחה, שבעזרת כל חברי הצוות המקלט משמש לאישה מסגרת תיראפויטית מכוונת ומסייעת כשיקומה העתידי (אם לחיים עצמאיים, ואם לחיזוק הנישואין), יש לשער שלגורמים, כמו: משך השהות במקלט, מספר המגעים הטיפוליים, דרך ההתייחסות לאישה ולילדיה במשך שהותה במקלט ודרך הטיפול של הגורמים השונים בעת חזרת האישה לקהילה תהיה השפעה על מידת הצלחתה של האישה להשתקם לאחר שחרורה.

על מנת להבטיח אבחון מוקדם של התאמת האישה למקלט ורצף בטיפול לאחר שחרורה ושזכה לחיים בקהילה, מדיניות העובדת הסוציאלית היא לקיים קשר מתמיד עם העובדת הסוציאלית מלשכת האם של השוה, אם באמצעות הטלפון ואם פנים אל פנים. בשלב ראשון, לצורך האבחון נערך בירור עם העובדת הסוציאלית, בו מוחלפת אינפןרמציה על השוה ומובהרות הציפיות ההדדיות. בהחלטה משותפת נקבע האם האישה מתאימה למקלט. לפי המדיניות גם במקרים שמקור ההפניה הראשוני אינו לשכה לשירותים חברתיים (לוח מס. 3) יש להפנות את האישה ללשכת האם טרם בואה למקלט במטרה הנ"ל. הממצאים מעידים, שאכן בוצעה מדיניות זו במרבית המקרים. אם כי 58% מהנשים הופנו על ידי לשכות לשירותים חברתיים, לגבי 32 שוהות העובדת הסוציאלית של המקלט קיימה קשר עם העובדת הסוציאלית מהלשכה לשירותים חברתיים באיזור מגורי השוה, הן בשלב שקדם לכניסת האישה למקלט, והן במשך שהותה שם. זאת גם לצורך אבחון וגם לצורך סיפוק צרכיה (לוח מס. 46)

לצורך אבחון האישה שיש לעורכו כימים הראשונים לשהייתה במקלט, נעשה אינטייק מקיף על ידי העובדת הסוציאלית של המקלט, באמצעות שאלון מקיף. (ראה פרק ב' ובספח מס. 1). על סמך הריאיון המובנה, השיחה עם העובדת הסוציאלית מלשכת האם, הסתכלות העובדת הסוציאלית בשוה והמידע המועבר מחברי צוות אחרים על השוה, מאובחנת האישה

ע"י העובדת הסוציאלית. גורמים שונים בקהילה אמורים אף הם להיות לעזר באבחון האישה. התהליך האבחוני הוא תהליך מתמשך, ובנסיבות הקיימות של מסגרת חיים סוטאלית, בה נדרש מהאישה למלא תפקידים שונים בחיי הבית, אינפורמציה לאבחון עשויה לזרום במשך כל השעות האינפורמציה מועברת הן בנסיבות ממוסדות, כמו ישיבות צוות והן בשיחות ספונטאניות בין חברות הצוות לבין עצמן (ראה ג' 9).

על פי המדיניות, על הצוות להתייחס לאישה תוך התחשבות ביכולתה התפקודית ובבעיותיה האישיות והמשפחתיות האקוטיות והכרוניות. היכולת התפקודית של השוהות ובעיותיהן האישיות צריכות להילקח בחשבון בקביעת כללי ההתנהגות של השוהות ודרך מילוי תפקידיהן בבית. מידע על השוהה מועבר מחברי הצוות כישיבות קבועות, שמנחה העובדת הסוציאלית, ובמפגשים ספונטאניים.

חשומות מקצועיות של העובדת הסוציאלית כללו:

1) מפגשים אינדיבידואליים, מתוכננים או ספונטאניים. נמצא, ש-89% מהנשים זכו למפגשים אינדיבידואליים טיפוליים (לוחות מס. 48,47). נמצא קשר חיובי מובהק בין מספר המגעים למשך השתות (על פי בדיקה סטטיסטית של ספירמן, מקדם המתאם = 0.7084 והמובהקות $p < .001$). דהיינו, נשים ששהו פרק זמן ארוך יחסית במקלט קיבלו מספר יחסי גדול יותר של מגעים טיפוליים.

תוכני הטיפול במפגשים האינדיבידואליים היו אצל קרוב למחצית השוהות (47%) הכרת המציאות, האופציות והגבולות. אצל אחוז דומה המפגשים נועדו להעניק תמיכה, חיזוק ועיבוד רגשות. אצל אחוז ניכר של הנשים (40%) תוכני המפגשים נגעו לנושא ההורות. אצל אחוז דומה (40%) הם נגעו לפיתוח אסרטיביות, העלאת הערך העצמי ודרכי תקשורת. כאחוז מקרים ניכר הועלו במפגשים: קשר עם הבעל (21%), אבחון כוחות (13%) ושיקום מקצועי (11%) (לוח מס. 49).

2) מפגשים קבוצתיים - בחודש מרץ החלו במפגשים קבוצתיים של מנהלת המקלט והשוהות שמטרתם היתה פתיחת ערוצי תקשורת בין השוהות לצוות ומתן הזדמנות לשוהות לבטא את הרגשותיהן ורצונותיהן בהתייחס לחיי היומ-יום במקלט. המפגשים התמסדו והחלו להתקיים אחת לשבוע. העובדת הסוציאלית וחברי צוות אחרים הצטרפו אליהם. בחלק מהמפגשים מימשה העובדת הסוציאלית גם מטרות טיפוליות. 56% מהשוהות השתתפו במפגשים אלה (לוח מס. 50).

3) תשומות אחרות - כמשך השהות במקלט, טופלו צורכי השהות האישיים והמשפחתיים בהתאם להתפתחויות שחלו תוך כדי שהות האישה במקלט. זאת, בתחום היחסים עם הבעל ובתחומים האחרים - סיפול בילדים, דיור ותעסוקה, סיוע משפטי וכד'. בכל אלה העובדת הסוציאלית נתנה סיוע, נמצא כדלהלן:

(1) בתחום הסיוע המשפטי - 71% נהנו מעזרה בתחום זה. הסיוע כלל מפגשים עם עורך דין ליווי לרבנות וכד'. בממוצע נערכו 4.2 מגעים לאישה.

(2) בתחום ההדרכה והייעוץ בחינוך ילדים - 62% נהנו מסיוע בתחום זה. בממוצע נערכו 6.1 מגעים לאישה.

(3) סידור הילדים במסגרות חינוך בקהילה - העובדת הסוציאלית טיפלה בסידור הילדים במסגרות חינוך בקהילה בתקופת שהות האישה במקלט. 42% נהנו מסיוע בתחום זה. בממוצע התקיימו 3.9 מגעים עם אם.

(4) מפגש עם הבעל - על פי המדיניות, בעלה של האישה המוכה גם הוא נושא להתייחסות של העובדת הסוציאלית. אומנם המקלט קיים למען האישה ועומד מאחוריה ככל עת, אך עם זאת ניתן לעזור לאישה בצורה טובה יותר כאשר מכירים את הבעל. יתר על כן, העובדת הסוציאלית של המקלט מאמינה שהבעל יתייחס בכבוד רב יותר לאישתו אם יכיר את המוסד העומד לימינה, לכן העובדת הסוציאלית של המקלט לא רק מקיימת קשר עם העובדת הסוציאלית המקומית שלה קשר ישיר עם הבעל, אלא גם יוצרת קשר ישיר אתו. ב-40% מהמקרים העובדת הסוציאלית נפגשה עם הבעל. בממוצע התקיימו 3.5 מגעים לאישה. מפגשים כאלה נערכו לאחר שאובחן צורך במפגש כזה, והתגלחה נכונות למפגש מצד הבעל (לוח מס. 51).

(5) מפגש עם גורמים שונים - העובדת הסוציאלית הסתייעה בגורמים מקומיים שונים ובגורמים באיזורי מגוריהן של הנשים. במקרים המעטים בהם ניסתה שוהה ליזום בעצמה קשר עם גורם חוץ, הדבר נתקל בתגובה שלילית מצד העובדת הסוציאלית. הגורמים העיקריים, אתם יצרה העו"ס קשר היו: לשכה לשירותים חברתיים (32), מסגרת חינוכית לילדים (12), תחנה לבריאות הנפש (10), תחנה לייעוץ לנישואין (10) ושירות תעסוקה (6) (לוח מס. 46).

(6) שילוב נשים במסגרות תעסוקה והכשרה - בתקופה הראשונה של השנה אותרו עבור השהות מקורות הכשרה ותעסוקה בענף הצורפות והספרות. מספר נשים הועסקו במשק בית. לאחר תקופת מה פעילות זאת הופסקה.

8. תהליך שחרורה של השוהה ומצב האישה בעת היציאה מהמקלס; מדיניות וממצאים

(1) תהליך השחרור

לפי המדיניות, עיתוי שחרורה של האישה מהמקלס מותנה בחוות דעתה של העובדת הסוציאלית על מידת היותה מוכנה להתמודד עם חיים מחוץ למסגרת מוגנת, בין אם תצא חזרה לבעלה, למשפחת המוצא שלה או למגורים עצמאיים. על פי המדיניות, רצוי שהעובדת הסוציאלית והשוהה יגיעו להחלטה משותפת לגבי מועד השחרור והיעד. על פי הנוהל שהתגבש, העובדת הסוציאלית צריכה להכין את יציאתה של השוהה בשיתוף עם גורמים רלבנטיים לתוכנית השיקום האינדיבידואלית שלה במקום מגוריה. העובדת הסוציאלית מלשכת האם אמורה לקלוט את השוהה ולעקוב אחריה בשנה הראשונה לאחר יציאתה. ספסי מעקב, אותם צריכה למלא העובדת הסוציאלית הקולטת מועברים למקלס לאחר 3 חודשים, 6 חודשים ושנה מיום היציאה (ראה פרק ב'). נתונים על תקופת המעקב יוצגו בדו"ח נפרד נוסף.

לקראת היציאה ממלאה העובדת הסוציאלית סופס שחרור, בו מצוינים יעד השחרור והתוכנית השיקומית עבור האישה. סופס זה מועבר לעובדת הסוציאלית הקולטת. לפי המלצות דו"ח השחרור, חמש נשים לא היו אמורות להיקלט על ידי עובדת סוציאלית מלשכות לשירותים חברתיים במקום מגוריהן: שתיים היו אמורות להיקלט על ידי עובדת סוציאלית של מקלסים אחרים, אחת על ידי עובדת נעמ"ת, אחת על ידי פסיכולוג ואחת על ידי עובדת סוציאלית בתחנה לגמילה מאלכוהול.

בהתאם לממצאים, משך השהות של השוהות נע מיום אחד בלבד (18%) ל-242 יום. משך השהות הממוצע היה 50 יום, ומשך השהות החציונית היה 27 יום (לוח מס. 52). נמצא קשר חיובי מובהק בין משך השהות של האישה במקלס לבין רמת תפקודה בעת הכניסה למקלט. נשים ברמת תפקוד גבוהה, יחסית, נטו לשהות במקלס זמן רב יותר. (בכריקה סטטיסטית על פי מקרים המתאם של פירסון לנתונים אינטרבאליים, מקדם המתאם = 0.3038, והמובהקות $p < .03$).

ההסבר לעובדה, שנשים המתפקדות טוב יותר, יחסית, שוהות זמן ממושך יותר במקלט, הוא שנשים אלה מסתגלות טוב יותר למסגרת הודות לכושרם הגבוה יחסית. או שהמקלט ערוך לקליטה טובה יותר של נשים שרמת תפקודן גבוהה יחסית.

קרוב לשני שליש (64%) מהשוהות שוחררו על סמך החלטה משותפת, אך יש לציין שאחוז ניכר (27%) שיחררו את עצמן בניגוד לחוות דעת העובדת הסוציאלית (לוח מס. 53). להלן דבריה של העובדת הסוציאלית על אישה שעזבה, לפי חוות דעתה מוקדם מדי: "האישה עזבה מוקדם מדי מחמת פחד מנקמת בעלה על חוסר הטיפול בכנה החולה, לבעלה נודע על מקום הימצאה של האישה...." נמצא קשר מובהק בין צורת השחרור לבין הגיל; יותר נשים מבוגרות היו בקרב הנשים ששוחררו, בעקבות החלטה משותפת, מאשר בקרב אלו ששחררו את עצמן לפי החלטתן הן (על פי בדיקה סטטיסטית של מבחן זוגות T , $T = 3.33$, והמובהקות $p < .002$).

הימצאו של קשר בין שיתוף פעולה בין השוהה לעובדת הסוציאלית בקביעת מועד השחרור מהמקלט לבין גיל השוהה מלמד, כי נשים מבוגרות יותר נוטות יותר לשתף פעולה עם העובדת הסוציאלית; יתכן שנטייה זו אינה פונקציה של הגיל דווקא, אלא של תכונות הקשורות בגיל, כמו בשלות, ניסיון חיים וכד'. (הנחה הטעונה בדיקה). לחילופין יתכן שהעובדת הסוציאלית ערוכה יחסית יותר לספל כנשים בעלות תכונות אלו, ועל כן גם משיגה שיתוף פעולה גדול יותר (הנחה הטעונה בדיקה).

(2) מצב האישה בעת היציאה מהמקלט

בחינת השינוי שחל באישה במשך היותה במקלט נבדקה על ידי העובדת הסוציאלית בשתי צורות:

(1) בדיקה באמצעות סולמות (ראה נספח 2) בשתי נקודות זמן, בעת הכניסה למקלט ובעת היציאה ממנו*.

(2) הערכה חופשית את השינוי בעת יציאת השוהה מהמקלט.

לפי בדיקה (1) על בסיס הסולמות נמצא שאצל 33.3% מהשוהות לא חל שינוי או חל שינוי בכיוון שלילי. אצל שני שליש חל שינוי חיובי. הציון הממוצע של השוהות בכניסה היה 22.5 נקודות וביציאה הציון הממוצע היה 19.3 נקודות, חל אפוא שינוי בן 3.2 נקודות בממוצע בכיוון חיובי (לוח מס. 55) (על פי מבחן T , $T = 4.9$, והמובהקות $p < .001$, רצף הציונים האפשרי הינו 8-40. 8 מסמן את רמת התפקוד הגבוהה ביותר ו-40 את רמת

---

* גודל השינוי נקבע לפי הפרש בין סך כל הנקודות שקבלה השוהה בעת כניסתה לבין סך כל הנקודות שקבלה בעת יציאתה. (נשים ששחררו את עצמן בעת העדרות העובדת הסוציאלית לא הוערכו בעת היציאה).

התפקוד הנמוכה ביותר). בכל התחומים השינוי היה מובהק, להוציא שניים, תחומים בהם הציון הממוצע היה גבוה בכניסה, ולכן סביר היה לצפות שלא יחולו שינויים מובהקים. התחומים היו: "יכולת לשתף פעולה עם מטפל" (2.1) ו"יכולת לקיים קשר חברתי" (2.5) (לוח מס. 14).

לפי בדיקה (2) אצל רוב הנשים (72%) חל שינוי בכיוון מוגדר המורה על התחזקת כוחות האישה. לגבי 47% לא צוין האם השינוי מוביל לחיים עם כן הזוג. או בלעדיו. לגבי 25% צוין שיפור ביכולת לחיות חיים עצמאיים או בנפרד. לגבי 2 מקרים בלבד צוין שינוי בכיוון של חיזוק הנישואין. בשאר המקרים (29%) לא חל שינוי, או חלה רגיעה או הבהרה (לוח מס. 56). לא נמצא קשר בין שני סוגי ההערכות. (8 שוהות הוערכו בדרך אחת בלבד, ו-7 נשים לא הוערכו כלל).

נמצא פיזור ביעד המגורים ובסטטוס המשפחתי הנשאף של השוהות. קצת יותר משליש (37%) התכוונו לשוב להתגורר עם בעליהן, 23% תכננו לגור עם משפחותיהן, וכל השאר שאפו לחיים עצמאיים אם במקום יישובן המקורי ואם ביישוב אחר (לוח מס. 57). ושליש (33%) הביעו רצון להמשיך את נישואיהן, וקצת יותר משליש (37%) חשבו להתחיל בחליכי גירושין. שתיים התגרשו תוך כדי שהותן במקלט (לוח מס. 58). לגבי השוהות שיצאו את המקלט בצורה מתוכננת (37) גובשו המלצות להמשך הטיפול באישה, בבעלה ובילדיה. בהתייחס לשני שלישי מהן (67%) הומלצה יותר מהמלצה אחת. ההמלצות התייחסו לטיפול באישה כפרט, לטיפול בבעל כפרט או לטיפול באישה, ובבעל כבני-זוג. כן ניתנו המלצות על דרך הטיפול בילדים, אם על ידי הרחקתם מהבית ואם על ידי מתן סיוע להוריהם, באמצעות חונכים או טיפול פרטני. ברוב המקרים, (27) הומלץ על טיפול פרטני באישה. ביותר משליש מהמקרים (13) הומלץ על טיפול בבעיות נישואין. ב-11 מקרים הומלץ על טיפול פרטני בבעל. ביותר משליש (13) הומלצו המלצות הנוגעות לטיפול בילדים; בשמונה מקרים הומלץ על הוצאת ילדים מהבית, ובמקרים האחרים הומלץ על חונכות או על טיפול פרטני. בתשעה מקרים הומלצו המלצות בתחום התעסוקה או בתחום ההכשרה המקצועית. קשר עם הלשכה לשירותים חברתיים נוצר לגבי כל הנשים, שנבנתה עבורן תוכנית סיפולית או שהומלצו לגביהן המלצות סיפוליות (36 נשים). ההתייחסות ללשכה במקרים אלה הייתה כאל גורם סיפולי או כאל גורם מתווך. גורם שכיח אחר, אתו יצרה העובדת הסוציאלית קשר היה התחנה ליעוץ לנישואין, זאת בהתייחס ל-31 שוהות. כמקרים ספורים העובדת הסוציאלית יצרה קשר עם מסגרת חינוכית (4), שירותי בריאות (3), שירותי תעסוקה (2)

ואחרים כמו נעמ"ח. בתום תקופת המעקב ניתן יהיה לקבוע באיזו מידה ציפיותיהן של הנשים לגבי מגוריהן לאחר השחרור ושאיפותיהן בתחום הסטאטוס המשפחתי אכן התממשו. כמו כן, אפשר יהיה לבדוק באיזו מידה מומשו ההמלצות שניחנו בתחום הטיפול באישה ובילדים.

3) קשר בין תפוקות (שינוי שחל באישה בעת שהותה במקלט) לבין משתני רקע ותשומות

נמצאו שני קשרים חיוביים משמעותיים, והם:

(1) בין גיל האישה לבין שיפור ברמת התפקוד במשך השהות במקלט. אצל נשים מבוגרות השיפור היחסי היה גדול יותר מאשר אצל נשים צעירות. (על פי בדיקה סטטאטיסטית של מקדם המתאם של פירסון, מקדם המתאם = 0.357, והמובהקות $p < 0.034$).

את הקשר בין שיפור התפקוד לבין הגיל אפשר לזקוף לכך, שנשים מבוגרות, יחסית, או נשים בעלות תכונות הקשורות בגיל כמו בשלות וכד' הפיקו יותר מהטיפול הודות לתכונותיהן אלה. לחילופין, העובדת הסוציאלית היתה ערוכה להשקיע יותר בנשים אלה, ועל כן גם ההישגים שלהן היו גבוהים יותר.

(2) בין מספר המגעים הטיפוליים לבין שיפור ברמת התפקוד של השוהה : ככל שמספר המגעים היה רב יותר, השיפור היחסי ברמת התפקוד היה יותר גדול. (על פי בדיקה סטטאטיסטית של מקדם המתאם של ספירמן, נמצא : מקדם המתאם = 0.4108 והמובהקות $p < 0.034$).

9. הצוות

(1) הקמת הצוות

צוות המקלט הוקם על פי שלושה קווים מנחים עיקריים:

(1.) התאמת הצוות לממוש הפונקציה הבסיסית של המקלט, שהיא השגחה, והפונקציה הטיפולית. כדי להבטיח יכולת מימוש המשימה הטיפולית נחוץ היה להעמיד לרשות המקלט כוח אדם רב, יחסית, הנושא בתפקידים ספציפיים.

(2.) התאמת הצוות למעמדו המיוחד של מקלט, דהיינו היותו מפעל מיוחד ניסיוני, הודות למעמדו המיוחד הוקצו לו משאבים נדיבים כמידה יוצאת דופן, וזאת כדי לאפשר לו לפתח בסיס ראשוני אופטימאלי. היחס הגבוה בין מספר אנשי הצוות לבין מספר שוהות נועד לאפשר את ביצוע המשימה. יחס מספרי זה הוא הגבוה בין כל המקלטים בארץ.

(3.) התאמת כח האדם למימוש העיקרון החדשני של המקלט הניסיוני, כלומר שילובו של המקלט במערכת השירותים הסוציאליים שבחסותו של משרד העבודה והרווחה. באזור שטח העבודה והרווחה היגו האחראי על מערכת השירותים כולה הוא גם זה שקבע אלו סוגי תפקידים יכהנו במקלט, וקביעתם נעשתה בהתאם לנסיגנם בהקמת מוסדות.

על בסיס זה הוחלט על צוות כדלהלן:

מנהל	- משרה מלאה
עובדת סוציאלית	- משרה מלאה
אס-בית	- חצי משרה
מטפח	- חצי משרה
מזכירה	- חצי משרה
2 חונכות	- חצי משרה כל אחת
מתנדבים	- בהתאם לצורך

הכישורים הדרושים לתפקידים השונים לא פורסו מדאש, מרכיבי התפקידים לא הוגדרו פורמאלית ותחומי האחריות לא הוגדרו. חברי הצוות גויסו על ידי משרד הרווחה, וזה העביר להם קורס קצר לפני פתיחת המקלט. הקורס העניק לחברי הצוות ידע כללי בנושא

נשים מוכות ועל מערכת השירותים הקשורים בו. לא ברור מה תרם קורס קצר זה להרגשת חברי הצוות בקורס, לא היתה כל התייחסות לתפקידים הספציפיים.

(2) השלב המוקדם של העבודה

(1) חלוקת התפקידים

מרכיבי התפקידים התגבשו תוך כדי העבודה, ללא התערבות גורם חוץ. רבע שנה לאחר הפעלת המקלס הוכן דו"ח מוקדם במגמה לתאר ולהבהיר את שיטת העבודה ואת סגנון החיים שהתפתחו במקלט.

פידוס מלא של התפקידים, אותם מילאו חברות הצוות בתקופה זו, מוצג בלוח מס. 59. נתוני הלוח נאספו מן היומנים, אותם מילאו כל חברות הצוות מדי יום (ראה נספח I). מנתונים אלה עולה התמונה הבאה:

(א) בחודשי השנה הראשונים לא התגבשה חלוקת תפקידים ברורה. היו תפקידים שמולאו על-ידי שני אנשים, שלעתים האחד משלים את רעהו, כגון: "קשר עם השוהות", או "ארגון הבית" ולעתים תוך יצירת כפילות כגון: "טיפול במתנדבים" או "יחסי ציבור עם גורמים בקהילה". היו תפקידים שהוזנחו ולא טופלו על ידי אף לא אחד מחברי הצוות, כגון: "יעוץ לצוות" ו"שמירת נוהלי הבית".

(ב) נמצאה סתירה בציפיות לגבי מי. האחדאי על התפקידים הבאים: "קשר עם גורמים הקשורים לטיפול בנושא "נשים מוכות" ו-"הכוונת הצוות". לגבי התפקיד הראשון - העובדת הסוציאלית חשבה כי הוא שייך לה, ואילו חברי הצוות האחרים חשבו, שתפקיד זה אינו שייך לה. לגבי התפקיד השני גם העובדת הסוציאלית וגם המנהלת חשבו שהוא נתן בלעדית לכל אחת מהן, ואילו חברות הצוות האחרות חשבו שהתפקיד הינו באחריות המנהלת בלבד.

(2) הכוונה כמילוי התפקידים

בתקופת השנה הראשונה גרמה התפישה הבלתי ברורה של התפקידים להססנות ולחוסר נוחות אצל חברות הצוות. לפי דיווח של חלק מהן, הן קיבלו הכוונה אינטנסיבית מהצוות הבכיר.

מהכוונה זו הן הפיקו הרבה באשר להבנת השוהות: "ההכוונה וההדרכה מרחיכה אופקים", או "אני מקבלת בעקבות כך נקודות מבט אחרות", או "כתוצאה מכך אני מתקרבת אל הנשים ומכינה יותר.....". מצד שני תשומת הלב האינטנסיבית עוררה בהן הרגשה של היותן חשופות לביקורת נוקבת מתמדת: "הייתי רוצה יותר ניהול ופחות ביקורת", או "לפעמים היא יורדת על עובדת גורם לי הרגשה לא נעימה", חברות צוות אלו ביטאו גם צורך לקבל יותר תמיכה, עידוד והכוונה בעבודתן: "לא נותנת מספיק תמיכה", או "לא מספיק מדברת עם העובדים.....". הצוות הבכיר ביטא פחות צורך בהכוונה. המנהלת כלל לא ביטאה צורך כזה, והעובדת הסוציאלית אמנם ראתה חשיבות בשיתוף מקצועי עם עמית מתאים, אך בשלב ההוא לא נמצא כזה.

(3) יחסים בין חברות הצוות לבין עצמן

לפי הערות חברות הצוות שנהגו לרושמן ביומניהן היומיים, בתקופת השנה הראשונה, הן היו עסוקות בין היתר גם ביחסים שביניהן. לפי הנתונים בלוח מס. 60, במוצע כרבע מכל ההערות של כל חברות הצוות על יום עבודה מתייחס לנושא היחסים בין חברות הצוות, (קיים פיזור סכיב לממוצע, המינימום 15.2% והמקסימום 41.3%). אצל כולן, להוציא את המנהלת, רוב ההערות העידו על קושי, הדבר מתבטא בעיקר במונחים כמו: מתחים בצוות, קשיים עם ההנהלה, הדרישות נוקשות, חוסר בהירות בנוהלי עבודה.

נמצא קשר בין הרגשת חברת צוות ביום עבודה לבין תוכן הערותיה באותו יום; הערות כלליות על יום העבודה כוטאו בשכיחות גבוהה, יחסית, בימים בהם הורגשה שביעות רצון מיום העבודה, הערות ספציפיות על הקשר בין חברות הצוות היו שכיחות יחסית יותר מהערות אחרות, בימים בהם הורגשה אי שביעות רצון, כדוגמה: "שוחחתי אתה בענייני עבודה, לא הרגשתי טוב והייתי מתוחה". כמו כן, שביעות רצון מעבודה נמצאה קשורה יותר להערות על הקשר עם השוהות: "אני מרוצה היום, כי הענקתי לילדים משהו שהיו זקוקים מזמן - להתפרק - והם חזרו עליפיים, רעבים ושמיים" או "שוחחתי עם..... שהיתה עצבנית ורצתה לחזור הביתה, ניסיתי להרגיע אותה", או "נתתי הדרכה ואני מלאה סיפוק כי נוצר קשר יפה עם הבנות". נטייה זו נמצאה מובהקת אצל אם הבית ($p < .03$) ואצל המטפלת ($p < .004$) (על פי בדיקה סטטיסטית של χ^2) (לוח מס. 61).

העובדה, שחברות צוות העירו הערות רבות יותר על יחסי הצוות ביום עבודה שעורר בהן אי שביעות רצון מרמזת, כי קושי להסתדר עם חברי צוות מכביד על חברת צוות וגורם לה הרגשת תסכול ואי-שביעות רצון כללית. אומנם ניתן להציג קשר זה בצורה הפוכה דהיינו, שכיום שהן מרגישות אי-שביעות רצון כללית הן משליכות הרגשה על בעיות עם הצוות אך לפי הסברן, הרגשותיהן השליליות נובעות מבעיות ביחסי הצוות.

3) המחצית השנייה של השנה

לאחר סיכום המתרחש בחודשים הראשונים של המקלט בדו"ח הכיניים הפנימי, החלו דיונים הן בצוות ההיגוי והן בצוות המקלט, ובעקבותיהם חלו התפתחויות כדלהלן:

(1) התחדד המאבק בין שתי גישות מנחות במקלט, זו הסמכותית מוסדית המיוצגת על ידי המנהלת, וזו הטיפולית והגמישה יותר המיוצגת על ידי העובדת הסוציאלית. מכיון שכל אחת מחברות צוות אלו סברה שעליה לכוון את דרך העבודה במקלט, חילוקי הדעות ביניהן הביאו למאבק כוחות. בסופו של תהליך זה גברה הגישה הטיפולית.

(2) חלו שינויים בהרכב הצוות. המנהלת החלה לעסוק יותר בנושאים הטכניים של המקלט, נוצרה חפיפה מסוימת בין עיסוקי המנהלת לבין עיסוקי אם הבית. חפיפה זו בצד התנגשויות אישיות ביניהן, הובילו את העובדות הבכירות של המקלט למסקנה, שתפקיד אם-הבית מיותר, ושהמנהלת חוכל לקחת על עצמה גם את מרכיבי התפקיד של אם הבית.

(3) העובדת הסוציאלית המשיכה למלא את תפקידה בתחום הארגוני. במחצית השנייה של השנה היא דיווחה, שכמעט שליש מזמנה (32.9% ימי עבודה) הוקדש לעבודה מחוץ לכותלי המקלט. עבודה זו היתה מגוונת מאוד וכללה: קשרים עם משרד הרווחה, קשרים עם הבעלים, סידורים משפטיים, קשרים עם עובדת סוציאלית מקומית, קשרים עם ויצ"ו וכד' (לוח מס. 62).

על אף העובדה שעיסוקה העיקרי המוצהר היה טיפול בשוהות, גם בחוץ המקלט, בו בילתה 67% מזמן העבודה, השקיעה העובדת הסוציאלית כמות זמן דומה בהתייעצויות, בהכוונת חברות צוות ובקשר עם גורמי חוץ (לוח מס. 63). מאחר שהוטל על העובדת הסוציאלית עומס אדמיניסטרטיבי השוהות שהגיעו למקלט בשלושת החודשים הראשונים זכו לקבל תשומת לב יותר מהשוהות שהגיעו מאוחר יותר; השוהות הראשונות זכו במוצע ל-16 מגעים, לעומת

השוהות המאוחרות שזכו ל-12 מגעים במוצע. לעתים נשמעו טענות, כמו: "הייתי פה שבועיים, והעובדת הסוציאלית טרם הספיקה לשוחח איתי" או "צריך כאן פסיכולוגית כדי שתעזור לנו". הורגש צורך בתוספת בעוד עובד סוציאלי עבור העבודה הטיפולית.

(4) המזכירה המשיכה לפתח את הצד הטיפולי של עבודתה והפכה אחראית לאיסוף חלק מהנתונים הראשוניים ואינפורמצית הרקע על השוהות הנאספים עם היכנסן למקלט.

(5) הדגש על סיפול בילדי השוהות, שהגיעו יחד אתן למקלט, הלך ונחלש עד כי הופסק (ראה פרק ג' 5).

(6) ניסיונות לשלב במקלט מתנדבים נכשלו. פנו רק מעט מתנדבים, ארבעה מתנדבים שניסו לתרום לילדים או לשוהות לא הצליחו להגיע להבנה משותפת עם הצוות המנחה לגבי מה מקומם במסגרת ועזבו את המקלט תוך זמן קצר. מסקנת הצוות היתה, שאין במקלט מקום למתנדבים.

(7) נפתח מסלול קשר ממוסד בין המקלטים השונים בארץ כאמצעות שני פורומים, שהקים משרד העבודה והרווחה. תוכננו מפגשים חודשיים נפרדים עבור מנהלות המקלטים ועבור העובדות הסוציאליות. המטרה היתה להקים פורום מקצועי לדיון בבעיות משותפות. חידוש זה התקבל בהתלהבות על ידי העובדות. הפורומים תפקדו באופן ספוראדי עד סוף השנה.

4) אפיונים בולטים שפותחו אצל צוות המקלט

תרשים מס. 2 משקף את העיסוקים השונים של חברות הצוות, המתחלקים לשלוש קטיגוריות עיקריות: "תפקידים מקצועיים", "קשר עם השוהות" ו-"אחר" (לא כולל את עיסוקי העובדת הסוציאלית בגלל מבנה שונה של טופס הדיווח).

נמצא שבנוסף על הפונקציה המקצועית שלהן חברות הצוות השונות מילאו פונקציות נוספות בעלות חשיבות משמעותית, עובדה המצביעה על גמישותן במילוי תפקידיהן.

אפיון דומה נמצא גם בעבודתה של העובדת הסוציאלית. במהלך השנה עסקה זו יותר ויותר בעיסוקים שאינם קשורים לטיפול בשוהות, והרחיבה את מעגל עיסוקיה האדמיניסטרטיביים.

כל חברות הצוות קיימו קשר שוטף עם השוהות כחלק כלתי נפרד מעיסוקן היומיומי. על פי התרשמות מעיון ביומנים, הקשר בין הצוות לשוהות היה נושא בולט במקלט, שלווה בלא מעט מתחים וסכסוכים. על מנת להתגבר על בעיות אלו קיבלו חברות הצוות מהעובדת הסוציאלית הדרכה והכוונה שמטרתן לעזור לחברת הצוות לנסרל את רגשותיה האישיים כלפי השוהות כדי להצליח למלא בצורה תקינה את התפקיד, ולספק מידע לחברות הצוות על השוהות כך שמעניהן יותאמו לצורכי השוהות. העובדת הסוציאלית גם היא הפיקה מהצוות אינפורמציה על השוהות, מידע שכיוון אותה בהתייחסות הסיפולית אליהן. היו עיסוקים, שכל חברות הצוות כיצעו במשותף, כמו: קבלת נשים חדשות למקלט, ארגון אירועים חגיגיים ובד' עובדה המעידה על האופי של העבודה המשותפת במקלט.

10. קשר המקלט עם גורמי חוץ

צוות המקלט פיתח קשר עם גורמי חוץ משני סוגים עיקריים :

(1) גורמים מקומיים - גורמים המצויים בקרבת מקום למקלט. יעד הקשר היה הקמת משותפת מקומית, שתושיט יד במתן שירותים לנשים ולילדיהן בתקופת שהותן במקלט ובמתן שירותי ייעוץ לצוות המקלט.

(2) גורמי הפנייה פוטנציאליים וממשיים - גורמים המצויים באזורי המגורים של פונות פוטנציאליות ושל פונות בפועל. היעדים היו : (1) הפצת מידע על קיומו של המקלט ועל יעדיו. (2) הסתייעות בגורמים אלה הן לצורך אבחון בעיותיה של הפונה והן לצורך מתן מענים בתקופת שהותה במקלט, ולאחר שחרורה מהמקלט על מנת להבטיח רצף סיפולי עם שוב האישה למקום מגוריה, לפי המדיניות קשרים אלה אמורים היו להתבצע באמצעות העובדת הסוציאלית.

(1) גורמים מקומיים

לפי דיווח של העובדת הסוציאלית ושל מנהלת המקלט הושקעה עבודה רבה ביצירת קשרים עם גורמים מקומיים. הודות לכך נוצר שיתוף פעולה טוב עם גורמים בעלי חשיבות מירבית להצלחת תפעולו השוטף של המקלט בתחומים שונים: הגנה על שלומן של הנשים (משטרה), בריאות (קופת חולים והתחנה לטיפול בילד), חינוך (מחלקת החינוך של העירייה, גן הילדים וכיה"ס). (ראה לוח מס. 64). ייתכן, שהעובדה שהמקלט מצוי באיזור בו מרוכזים שירותים חברתיים שונים סייעה לפיתוח שיתוף פעולה הולם. ויש לציין, שגם עם בית הכנסת השוכן מול המקלט נוצר קשר חיובי; ילדים ונשים השתלבו בפעילויותיו. לעומת זאת במשך השנה הראשונה לא הושג שיתוף פעולה עם ויצ"ו המקומית, גורם שאמור היה לסייע בפיתוח גרעין של מתנדבות שתעזורנה במקלט, (ראה לוח מס. 64).

(2) קשרים עם גורמים מפנים ומטפלים באיזור מגורי האישה

הקשר עם הגורמים הנ"ל פותחו בשתי רמות: ברמה הכללית וברמה הפרטנית.

(1) הרמה הכללית-בכוונת העובדת הסוציאלית של המקלט היה להפיץ מידע על יעדי המקלט ועל נוהלי ההפניה. זאת בקרב גורמים, כמו: הלשכות לשירותים חברתיים, הלשכה המשפטית של ויצ"ו וכד'. במשך השנה הניסיונית לא הופץ מידע כזה בצורה מאורגנת ושיטתית.

הפעולה בוצעה רק באופן ספוראדי תוך כדי טיפול במקרה זה או אחר.

מאחר שבחקופה מסוימת החפוסה במקלט היתה נמוכה, ולפי בדיקה אחוז המקרים שהגיע למקלט באיזור הדרום, שאותו בעיקר אמור המקלט לשרת, היה נמוך מהמצופה (37.5%) (לוח מס. 4), הוחלט בישיבה של וועדת היגוי שנערכה ב-9 לינואר 1984 שהעובדת הסוציאלית תערוך סיורים בלשכות לשירותים חברתיים, בלשכות שי"ל ובלשכות המשפטיות של ויצ"ו באיזור הדרום, על מנת להפיץ מידע על המקלס ויעדיו. כמו כן סוכם שיערך יום עיון מחוזי באיזור הדרום, בו תינתן הסברה למסדרות האיזור. התוכנית לא בוצעה בהתאם להחלטה. העובדת הסוציאלית ביקרה במספר מצומצם של לשכות לשירותים חברתיים באיזור הדרום בלבד.

(2) הרמה הפרטנית - על הקשר בפועל עם גורמים מפנים ומטפלים בכל הנוגע לטיפול פרטני בשלבי ההפניה, השחרור והחזרה לקהילה (ראה פרק ג' סעיפים 7, 8).

יש לציין, שבעקבות הקשר שיצדה העובדת הסוציאלית של המקלט עם הלשכות לשירותים חברתיים לצורך טיפול בשוהות היא הפכה כתובת לייעוץ בנושא האלימות.

כמו כן יש לציין, שהלשכה המשפטית של ויצ"ו העניקה שירותים משפטיים לנשות המקלט במשך כל השנה הניסיונית.

לוח מס. 64 - הקשר עם הגורמים המקומיים באיזור המקלט

שם הגורם	מטרת הקשר	הישגים והערות
1. מרפאת קופ"ח	פיתוח הסדרים לקבלת שירותים אמבולטוריים עבור הנשים וילדיהן.	כל שוהה זכאית לטיפול ללא התייחסות למצב שלומיה.
2. התחנה לבריאות המשפחה	א. קבלת שירותים לאם וילד ב. קבלת הדרכה בנושאים של בריאות הציבור, כיגמת, תזונה וכד'.	נוצר שיתוף פעולה הולם, והקשר השיג את מטרתו.
3. עירייה	קבלת עזרה בתחזוקת הבית והחצר.	התבטחה לא מולאה.
4. מח' החינוך של העירייה	גיבוש הסדרי רישום עבור ילדי המקלט במסגרות חינוך חובה וסרוס-חובה וקליטנות בחופשה.	גובשו ההסדרים, (ראה ג' 5)
5. משטרה	שיתוף השוטרים בהגנה על האישה וילדיה תוך שמירה על החוק, לדוגמה: (1) התחייבות לא למסור מידע על נשים למשטרות אחרות. (2) היענות מידית לפנייה. (3) הקצאת מקום מפגש בין אבות לילדיהם. (4) ליווי נשים לבתי משפט.	(1) גובש הסדר המבטיח אי העברת מסמכים מזהים של שוהה לאיזור מגוריה (2) מונה איש קשר במשטרה. (3) הוקצה לכך מקום במשטרה. (4) החחום בעייתי בגלל הקושי לצאת בליווי את גבולות אשדוד.
6. ויצ"ו המקומית	פיתוח גרעין של מתנדבות עבור המקלט.	א. נציגה של ויצ"ו קיימה קשר עם המקלט במשך כל השנה.

<p>ב. גננת בפנסיה התמידה תקופה מסוימת.</p> <p>ג. שלוש מתנדבות משירות לעם פעלו זמן קצר והוחלט להפסיק את הפעולה.</p> <p>ד. פיתוח גרעין של מתנדבות לא הושג במשך השנה הניסיונית.</p> <p>היה קשר ספוראדי עם המחנ"ס בתקופה הראשונה של השנה.</p>	<p>שילוב נשים בחוגי המתנ"ס.</p>	<p>7. מחנ"ס</p>
---	---------------------------------	-----------------

ד. דיון וסיכום

הדיון המסכם מתמקד על:

כחינת הממצאים, שיש בהם כדי לשקף או לרמז על מגמות מרכזיות שהתפתחו במקלט במשך השנה הניסיונית, וניתוח משמעותן של התפתחויות אלו עבור פיתוח מדיניות בתחומים הבאים:

1. אוכלוסיית היעד של המקלט (אפיוני הנשים הנקלטות ואפיוני בעליהן).
2. פונקציות המקלט (טיפוליות, הגנתיות, מתן בית ואחרות).
3. הגישה הטיפולית, יעדיה ותכניה.
4. ההתייחסות לילדים במקלט.
5. התפוסה ומשך השהות במקלט בהתייחס ליעדיו של המקלט.
6. הקשר עם גורמי חוץ.
7. שאלות נוספות לבדיקה.

1. אוכלוסיית המקלט

הנשים ששהו במקלט ייצגו בעיקר נשים מוכות ממוצא מזרחי, למרות שכספרות מצויין שאחוז הנשים המוכות דומה בכל השכבות החברתיות. ההסבר לנתון זה הינו שנשים ממוצא מערבי אינן מגיעות למקלטים שכן הן מוצאות פתרון בדרכים אחרות. (לשכת יועצת ראש הממשלה למעמד האישה 1983, סבירסקי, 1981).

אפיוני הנשים ששהו במקלט ואפיוני בעליהן נמצאו תואמים לאפיוני נשים מוכות שתוארו במחקרים שנערכו בארה"ב, והם: 1) גיל הנישואין הממוצע של האישה המוכה נמוך מגיל הנישואין הממוצע של האישה באוכלוסייה הכללית (Roy, 1982). 2) לאישה המוכה השכלה גבוהה משל בעלה (Carlson 1977)*. 3) האישה המוכה חשופה לאלימות מצד בעלה מספר שנים לפני שהיא מגיעה למקלט, חשיפותה למכות מתחילה בשנה הראשונה לנישואיה, או לפני הנישואין בממוצע בגיל 18 (Roy 1982) ורק בגיל שלושים כערך היא מגיעה למקלט (1980, I.G.O.E.) העובדה שאלה הם הנתונים גם בארה"ב, בה קיימת זה שנים אחדות מודעות ציבורית לנושא המקלטים לנשים מוכות מעידה על רחיקתה של האישה המוכה את הניסיון לחפש פתרון לבעיה.

---

* במחקר זה ההבדל אינו מובהק.

(4) שיעור המובטלים בקרב הבעלים המכים גבוה משיעורם באוכלוסייה (Rey 1982).
Bowles 1979). חוקרים אלה גורסים שיש קשר בין יכולת התשתיות הנמוכה אצל הגבר לבין אלימותו כלפי אישתו. (5) שיעור המכורים לאכוהול בקרב הגברים המכים גבוה [Pissey, 1974
Hilberman, Rey, Carlson, Eisenberg & Micklow, 1977) משיעורם באוכלוסייה (6) חוקרים אלה גורסים שיש קשר בין התמכרות לאכוהול אצל הגבר לבין אלימותו כלפי האישה. (7) של Rey (1982). השימוש במכשירים על ידי הבעל בהכאת האישה במחקר זה שכיח יותר מאשר במחקרו של Rey (1982).

- האישה המוכה המתקבלת למקלט דומה לאוכלוסיית הנשים הכללית מבחינת השמירה על כללי ההתנהגות החברתית. הנשים שנחקרו לא גילו סימני התנהגות אנטי סוציאלית (נשים שגילו סימנים כאלה סוננו מראש). כמו כן רמת ההשכלה שלהן אף היא דומה לזאת של כלל אוכלוסיית הנשים. לעומת זאת אפיוניו החברתיים של הבעל נמצאו סוטים מהנורמה.

- הפרופיל האופייני של האישה ששהתה במקלט הנחקר דומה לפרופיל אופייני של נשים המגיעות למקלטים בארצות אחרות. ממצא זה מצביע על אופי אוניברסאלי של האישה המוכה המגיעה למקלטים. פרופיל אופייני זה מאפשר לנבא מי האישה המועדת להיחשף לאלימותו של בעל ותפנה למקלט, ומי הבעל המועד להתנהג באלימות כלפי אישתו. ניבוי זה עשוי לתרום לאיתור נשים בסיכון.

2. פונקציות המקלט

(1) פונקציה הגנתית - על העובדה שהמקלט שימש פונקציה הגנתית אפשר ללמוד מהממצאים הבאים: (1) במשך כל השנה הניסיונית כמעט לא נוצרו מצבי סיכון ולא אירעו אירועים של התפרצות אלימה. (2) הנשים ביטאו הרגשת ביטחון והגנה, אך יש לציין, שעל אף הרגשתן זו המשיך לקנן בהן פחד מפני הבעל בעוד שרגשות אחרים כלפיו קהו.

(2) פונקציה טיפולית - על היות המקלט מממש פונקציה טיפולית ניתן להסיק מהממצאים דלהלן:

(1) הימצאו של קשר בין תשומות טיפוליות (מספר מגעים טיפוליים עם העובדת הסוציאלית) לבין שיפור רמת התפקוד של האישה, כפי שהוערכה בעת יציאת האישה מהמקלט. העובדה

שרמת התפקוד של נשים, שהושקעו בהן תשומות רבות יותר, דהיינו זכו למספר גדול יותר של מגעים טיפוליים עם העובדת הסוציאלית, השתפרה שיפור רב יותר, מלמדח כי אכן היתה השקעה בתחום הטיפולי, וזו גם הניבה פירות. מאחר שתוצאות חיוביות הושגו אצל נשים מבוגרות או אצל נשים שרמת תפקודן בעת הכניסה היתה גבוהה יחסית יותר מאשר אצל נשים צעירות או נשים שרמת תפקודן היתה נמוכה יחסית בעת הכניסה, ניתן להסיק שהפונקציה הטיפולית השיגה תוצאות דיפרנציאליות. על דיפרנציאליות הן מבחינת כמות ההשקעה והן מבחינת התוצאות ניתן ללמוד גם מהמצאים הבאים והם: היו הבדלים בין מבוגרות לצעירות ובין נשים שרמת תפקודן היתה גבוהה, יחסית, לבין נשים שרמת תפקודן היתה נמוכה יחסית בעת הכניסה למקלט ביחס למשך השהות במקלט, הראשונות בשתי הקבוצות שהו במקלט זמן ממושך יותר. יש מקום לשער שההסכר לממצאים אלה נעוץ בכך שהמקלט ערוך לתרום לנשים מבוגרות או בעלות תכונות הקשורות בגיל יותר מאשר לצעירות, המבוגרות בשלות יותר ומוכנות יותר לעבור שינוי ולהפיק מהטיפול, ואילו הצעירות טרם איבדו תקווה כי יחול שיפור ספונטאני בקשר בינן לבין בעליהן, לכן גם נכונותן להישאר במקלט זמן ממושך יותר היתה נמוכה (אך זו השערה הסעונה בדיקה). העובדה שנשים ברמת תפקוד גבוהה יחסית, בעת הכניסה שהו במקלט זמן רב יותר, מחזקת את ההשערה שנשים בשלות יותר יכלו להפיק תועלת רבה יותר, או שהמקלט היה מוכן להשקיע יותר בנשים, שגילו פוטנציאל סיקומי גדול יותר. עולה אפוא השאלה, האם המקלט אכן ערוך טוב יותר לטיפול בנשים בעלות אפיונים אלה, והאם וכיצד הוא ערוך לטיפול בנשים יותר צעירות או פחות בשלות.

(2) דרך התגבשותם של התפקידים השונים של חברות הצוות - מבנה התפקידים הראשוני המזוההם שנקבע בהיפתח המקלט לא עמד כמבחן המציאות. חלק מאלה שמילאו את תפקידם באורח נוקשה לא מצאו את מקומם. ואילו אלה שמילאו את תפקידם בצורה דיפוזית התמידו ~~בכישאם~~ ~~שבזעזעו~~ רצון גדולה מדרך מילוי תפקידם.

יש לציון, שבמשך השנה הניסיונית בלטה במקלט גישה הסותרת את הגישה הטיפולית. היתה זו גישה נוקשה שהתבסאה כדרישות קפדניות מן הנשים בתחום הנקיון והסדר וגרמה להרגשת אי נוחות ולביקורת הן אצל הנשים והן אצל חלק מחברי הצוות. במאבק בין שתי הגישות גברה המגמה החותרת להנהגת גישה טיפולית ולביסוס קהיליה תירפואיסית, התגברות

מגמה זו התבטאה במאמצים להוספת כוח אדם טיפולי מקצועי, מאמצים שנשאו פרי בתום השנה הניסיונית, ובעידוד הנשים בכיוון להיעזר זו בזו ולהתייחס זו לזו כאל משאב טיפולי. מגמה זו באה לידי ביטוי בעריכת מפגשים קבוצתיים ממוסדים, פעולה שהתמסדה באמצע השנה הניסיונית.

בהקשר זה יש לציין, שהצוות על מנת לבצע את תפקידיו כיאות במסגרת הטיפולית המתגבשת, חביע צורך לקבל הדרכה, שתסייע בניטרול המתחים שהתעוררו בינו לבין השוהות ובינו לבין עצמו. צורך זה לא בא על סיפוקו במשך השנה הניסיונית.

3 פונקציה של מתן בית

העובדה שהשוהות שהו זמן לא קצר במקלט, כלומר במסגרת מנותקת, הגבירה את החשיבות שיש ליחס לפונקציה של מתן בית. זאת נמצא בתפישתן הן של הצוות והן של השוהות. יש להניח שהמצאות תקופה ממושכת במקלט ו/או הינתקות מבני משפחה מגבירים את הצורך שהמקלט ישמש כבית. אכן נמצא שנשים שעבורן המקלט התבקש במיוחד לשמש תחליף לבית כמו נשים שבמשך שהותן במקלט לא קיימו קשרים עם בני משפחותיהן, עובדה שהגבירה את הניתוק מהבית, היו רגישות במיוחד וביקרו בחריפות (יותר מנשים שקיימו קשרים משפחתיים בעת שהותן במקלט) גילויים שונים במקלט שהיה בהם לרמז על חוסר אוירה ביתית כמו: נוקשות הצוות ודרישותיו הקפדניות בתחומי הסדר והניקיון. ההסבר לכך הוא שנשים שראו במקלט בית נזקקו וציפו ליחס חם, ועל כן ביקרו בחריפות גישה זו של הצוות.

למעשה, משתי בחינות, התנהגותו של הצוות עמדה בסתירה למאמצים שהושקעו על ידו ביצירת אוירת בית במקלט, והן: הדרישה למילוי קפדני בתחומי הסדר והניקיון, ואי-העזרות הצוות בכוחות מתנדבים, שכוחם ביצירת אוירה חמימה וביתית. על פי התכנון המקלט אמנם אמור היה להסתייע בכוח מתנדב, כפי שנהוג במקלטים אחרים בארץ ובעולם, אך הדבר נכשל. יתכן שהסיבה לכך היא שציפיות המתנדבים לבניית קשר אישי עם הנשים או הילדים, לא התקבלו על דעת הצוות הבכיר, ועל כן נדחו המתנדבות.

3. הגישה הטיפולית: יעדיה ותוכנה

ניתן להסיק מהמצאים, שהגישה הטיפולית הרווחת במקלט מחייבת כראש ובראשונה התייחסות לאישה כפרט ולחזוק כוחותיה. זאת ניתן להסיק בעיקר על בסיס הנתונים הבאים:

1) תוכן הנושאים שעלו במפגשים האינדיבידואליים. התוכן נגע בעיקר לחולשותיה של האישה מבחינת תפיסתה את המציאות, בעיותיה בתקשורת בין-אישית וכד'. (2) דרך הערכתה של העובדת הסוציאלית את האישה בזמן השחרור. בחלק גדול מהערותיה החופשיות של העובדת הסוציאלית כאם חל באישה שינוי בעת השחרור לא התייחסה העובדת הסוציאלית לאספקט הזוגי, ליכולת האישה לחיות עם או בלי בן הזוג.

מאידך גיסא, היא הדגישה בהערכת השינוי את חיזוק כוחותיה של האישה כפרט.

3) סוג ההמלצות לטיפול באישה לאחר השחרור. ברוב המקרים, העובדת הסוציאלית המליצה על טיפול פרטני באישה. ברוב המקרים היא אמנם יצרה קשר עם תחנה לייעוץ לנישואין כגוף המומלץ לטיפול באישה במקום מגוריה לאחר שחרורה, אך זאת כחולית המשך לאחר הטיפול.

לסיכום - במקלט בלטה הגישה המחייבת בראש ובראשונה את חיזוק האישה כפרט כשלב ראשון בתהליך לקראת שיקומה כבת זוג או לקראת גירושין. תוצאותיה של גישה זו ייבחנו רק לאחר תקופת המעקב. נשאלת אפוא השאלה מדוע לא הושקע יותר בתחום השיקום המקצועי, אם אכן זה הכיוון, ברמה האידיאולוגית נודעת חשיבות להכוונה ולהכשרה לקראת עצמאות כלכלית. בספרות מודגש מרכיב "ההשתכרות העצמאית" כגורם חשוב בבניית עצמאותה ואי תלותה של האישה כבעלה, תלות שהיא אחד הגורמים לאלימות הבעל כלפי האישה

לפי ממצאי מחקר זה, התשומות בתחום זה (הכשרה או עבודה) היו מוגבלות יחסית, תוך שהות האישה במקלט, בתחום זה הושקע רק בתקופה הראשונה של השנה הניסיונית. לקראת השחרור הומלץ על השקעה בהכשרה או עבודה לגבי רבע מהשוהות.

4. אוכלוסיית הילדים במקלט

ממצאי המחקר מגלים, שבמערך המקלט לא היוו הילדים ציר להתייחסות, עובדה זו באה לידי ביטוי בחוסר ציוד הולם עבורם, במניעת גישה לציוד הקיים, וכביטול כוח אדם המיוחד לטיפול בילדים וכד'. השוהות ביטאו דאגה וחוסר שביעות רצון בגלל היעדר טיפול מתאים בילדיהם.

בספרות מציינים את החשיבות והצורך בשירותים מיוחדים לילדים במקלט, כמו שירותי ייעוץ. הסיבות לכך הן: (1) ילדים רבים מגיעים עם אמותיהם - כפי שעלה במחקר זה. (2) הרבה ילדים גם הם מוכים (כשליש לפי מחקר 1980 I.G.O.E. (3) ילדים שגדלו

בבית אלים סובלים מנזק אמונציונאלי ושכלי רציני. 4) אחוז ניכר של האמהות, יוצאות את המקלט כמשפחה חד-הורית. 5) 14% מהילדים ששהו במקלט בשנה הניסיונית והתחנכו במסגרות חינוכיות מיוחדות, הינו שיעור העולה על שיעור הילדים המתחנכים במסגרות כאלה באוכלוסייה שהוא 2.4% (הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, 1984). יש להניח, שחלק מהם ניזוקו בגלל אלימות אביהם. 6) הסוציאליזציה לאלימות מתחילה בילדות. (1982, Roy). נמצא ש-81% מהבעלים המכים את נשות המקלטים גדלו בבתי אלימים.

במקלט הנחקר תשומת הלב העיקרית ניתנה לסידור הילדים במסגרות מחוץ למקלט, וכשלב השחרור הושקעו בהם תשומות המיועדות לסידורם בקהילה. העובדה שחלק ניכר מהילדים שהו שהות ממושכת במקלט, ושלא היתה התייחסות לבעיות הילד ולשירותים שטיפלו בו סדם הכניסה, עומדת כסתירה לחשיכות שמייחסים לעיקרון של רצף בטיפול. על עיקרון זה הוסכם לגבי הנשים, קל וחומר לגבי הילדים. במקלט הנחקר ילדים בעייתיים חדלו לקבל את הטיפול. בבואם למקלט, ולגבי ילדים בגיל הינקות קיימת סכנה, שהיעדר גרויים מתאימים יפגע בהתפתחותם התקינה.

5. התפוסה במקלט ומשך השהות

(1) התפוסה

התופעה הכוללת, אליה יש להתייחס בדיון על התפוסה, היא שבמשך כל השנה הניסיונית המקלט לא הגיע לתפוסה מלאה, ורוב הזמן התפוסה הגיעה למחצית מזו האפשרית. הסיבות האפשריות שגרמו לתופעה הן:

(1) צורכי הצוות - בחודשים הראשונים, הצוות הגביל את מספר השהות שהתקבלו למקלט בשלב הראשון של ההסתגלות. כמו כן הגביל הצוות את מספר השהות בתקופות של חופשות וחגים.

(2) מדיניות המקלט - כהתאם לקריטריונים שהוגדרו מראש הוסכם שלא תתקבלנה נשים מקטגוריות מסוימות כמו: חולות נפש, מכורות לסמים, זונות וכאלה הגרות בסכיכת המקלט. תמש מחוץ 14 הנשים שנידחו (במחצית הראשונה של השנה) משתייכות לקטיגוריות אלו.

(3) חוסר ידע על קיומו של המקלט גרם למיעוט במספר הגורמים המפנים אליו. בלס המספר הקטן יחסית, של פונים מאיזור הדרום, איזור אותו המקלט אמור היה לשרת במיוחד. הצורך בהפצת מידע על קיומו של המקלט נדון במשך השנה הניסיונית והוחלט על פעולה בכיוון זה, והפעולה מומשה רק בחלקה.

2) השהות

השהות הממוצעת במקלט (50 יום) ארוכה בהרבה מהשהות הממוצעת ב-11 מקלטים בפלורידה (בין חמישה ימים ל-12 יום I.G.O.E. 1980).

הדיון בתפוסה ובשהות מעלה מספר שאלות: (1) האם אי-מילוי התפוסה הפוטנציאלית מעורר ספק באשר לחיוניותו של המקלט? (2) האם קריטריון התפוסה מהווה אבן בוחן לחיוניותו של המקלט? זאת, לאור העובדה שהמקלט משמש לא רק פונקציה הגנתית אלא גם פונקציה סיפולית. (3) האם העובדה שהמקלט משמש פונקציה הגנתית עומדת בסתירה לעובדה שפונות נדחות (על מספר הדחיות אין נתונים) ועל קבלה סלקטיבית של נשים למקלט? (4) בהתייחס לפונקציות של המקלט, באיזו מידה רצויה שהות ממושכת כזו? לפי דיווחי הנשים והעובדת הסוציאלית יש גורמים טכניים המעכבים את היציאה מהמקלט, כמו חוסר פתרונות דיור התלויים בגורמי חוץ. יש לציון, שהמטה חותר לקראת קידום פתרונות בתחום הדיור, וכבר ניכרות תוצאות.

6. קשר עם גורמי חוץ

מדרך פעולתה של עו"ס המקלט בתחום שיתוף הפעולה עם גורמי חוץ ניתן להסיק: (1) התקשרות בתחום היתה מירבית, בקשר עם הלשכות לשירותים חברתיים, אך בשלב זה מוקדם להסיק האם שיתוף הפעולה השיג המשך הולם של טיפול באישה ע"י השיקותים המקומיים עם חזרתה לקהילה, שאלה עליה ניתן יהיה לקבל תשובה על בסיס המעקב אחר השהות לאחר יציאתן את המקלט. (2) עו"ס המקלט השקיעה חלק גדול מזמנה בפיתוח קשרים עם גורמי חוץ, השאלה היא באיזו מידה פיתוח הקשרים בא על חשבון טיפול ישיר בשהות והאם אין זה מתפקידו של המטה לפתח את התחום. (3) לא נעשה מספיק בתחום הפצת מידע על המקלט לכלל הגורמים העשויים להפנות נשים למקלט, העובדה ש-42% הופנו ע"י גורמים אחרים שאינם לשכה לשירותים חברתיים מחזקת את ההנחה שגורמים אחרים מהווים אף הם צינורות הפניה למקלטים. (4) כלסו כעיות בהמשך מתן השירותים המקומיים במשך השהות במקלט בעיקר לגבי ילדים שעברו לאיזור גיאוגרפי אחר עם היכנסם למקלט, תופעה ממנה עלולים לסבול בעיקר ילדים כעיתיים השהים שהות ממושכת במקלט.

7. שאלות נוספות לבדיקה

על מספר שאלות מחקריות. לא ניתן לענות בשלב הנוכחי של המחקר.

בדיקת שאלות אלו דורשת זמן רב יותר, ורק לאחר תקופת המעקב תהיה אפשרות להתייחס אליהן באופן משמעותי.

להלן השאלות:

- (1) האם חל שינוי באיכות חיי האישה לאחר שחרורה מהמקלט?
- (2) באיזו מידה דרך החיים, אליה השוהה חוזרת עם שחרורה, תואמת את הדרך עליה הוחלט במהלך טיפולה במקלט? והאם הטיפול בקהילה תואם את ההמלצות הטיפוליות של העובדת הסוציאלית של המקלט?
- (3) מהו תהליך ההחלטה לגבי המשך חיי השוהה, וכיצד מתחלקת האחריות הטיפולית בין העובדת הסוציאלית של המקלט לבין העובדת הסוציאלית של הלשכה לשירותים חברתיים.
- (4) מה שיעור הנשים החוזרות למקלט, ומה הם המאפיינים של שוהות אלו?

ה. המלצות

ההמלצות המובאות להלן נגזרות מהדיון על משמעות המגמות שהתפתחו במקלס והנוגעות לפיתוח מדיניות. כמו הדיון גם ההמלצות מתבססות על ממצאי המחקר, על מגבלותיו הנובעות בעיקר מכך שהאוכלוסייה היתה מצומצמת ומעושר הנתונים עליה. מגבלות אלו פוגעות ביכולת להגיע לכלל הכללה.

בגלל מגבלות אלו רוב ההמלצות מתייחס לבדיקה מחודשת של קוי מדיניות שהינחו את תכנונו של המקלס. הנקודות להתייחסות מבוססות בעיקר על ממצאים שיסתיים, ובחלקן הקטן על אירועים ספוראדיים.

ההמלצות נוגעות לתחומים הבאים: מילוי הפונקציות של המקלס, התייחסות המקלס לילדים, קשרים עם גורמי חוץ, תחזית לעתיד ועבודה מונעת.

פונקציות המקלס

בדיון על המגמות המרכזיות שהתפתחו במקלס בשנה הניסיונית בולטת מגמה מרכזית, והיא: היערכות המקלס על מרכיביו השונים למימוש פונקציה טיפולית בנשים המוכות הנקלסות במסגרת.

1. יש לבחון איזה משקל יחסי יש לתת לפונקציה הטיפולית לעומת הפונקציה ההגנתית. יש לזמן את הדעת לעובדה, שככל שנותנים דגש רב יותר לפונקציה הטיפולית, הפונקציה ההגנתית מתממשת במספר קטן יותר של פונות. מספר הנידחות וגודל התפוסה מהווים מדד למשקל היחסי הניתן לכל אחת מפונקציות אלה.

בהנחה שקיימת הסכמה לגבי מימוש הפונקציה התרפויטית, כפי שבא הדבר לידי ביטוי במשך השנה הניסיונית, עולות מספר המלצות:

2. בחירת כוח אדם - בקריטריונים לבחירת המועמדים יש להדגיש את המרכיב הטיפולי כמרכיב אינטגרלי במילוי התפקידים השונים במקלס, ובהתאם לכך, בבחירת המועמדים יש לבחון את כישוריו של המועמד מן האספקט הנ"ל.

3. הררכת עובדים - מילוי הפונקציה הטיפולית מחייבת השקעה בתחום ההכשרה וההדרכה, שתסייע בהתמודדות עם השוהות ובפיתוח כישורים של עבודה בצוות הפועל במסגרת חיים תירפואיסית סוטאלית.
4. יש להיות מודעים לעובדה, שסגנון הטיפול במקלס מתאים לנשים מנוגרות יותר מאשה לנשים צעירות. יש לבדוק באיזו מידה התוצאות הדיפרנציאליות נבעו מהגיל עצמו ובאיזו מידה נבעו מתכונות הקשורות בו.
5. יש לעשות בתחום השיקום המקצועי.
- מילוי פונקציה של מתן בית - כידוע, במקלטים אחרים כארץ ובעולם, מתנדבים תורמים ליצירת הרגשת חמימות ובית לשוהים בבית, נשים כילדים.
6. על צוות המקלט לדאוג למילוי הפונקציה של מתן בית - ניתן להיעזר במתנדבים במילוי הפונקציה.
- אוכלוסיית הילדים
- יש להתייחס לאוכלוסיית הילדים כאל אוכלוסיית יעד של המקלט, מכאן נגזרות ההמלצות דלהלן:
7. יש ליעד כוח אדם ספציפי שיעסיק את הילדים שאינם קוצאים למסגרות מחוץ למקלס בשעות שונות של היום ובחופשים.
8. יש לספק ציוד הולם ונגיש לילדים בכל הגילים.
9. יש להשקיע ביעוץ ובהדרכת ההורים בכל הקשור לחינוך וטיפול בילדים.
10. יש ליצור קשר עם גורמים שטיפלו בילדים בקהילה טרם כניסת הילדים למקלט על מנת להבטיח רצף כטיפול.
- קשר עם גורמי חוץ
11. חשוב וחיוני לפתח קשרים עם גורמי חוץ לצורך הפצת מידע ומציאת פתרונות לנשים כמו דיור וכד'.

12. רצוי שפונקציה זו תתמלא על ידי המטה, כי המטה הינו גוף מרכזי ועליו האחריות לפיתוח מדיניות כלל ארצית.

13. את העובדת הסוציאלית של המקלט יש לשחרר ממילוי פונקציה זו, כך היא תוכל להפנות את מירב זמנה לטיפול ישיר בשוהות.

תחזית לעתיד ועבודה מונעת

עליית שיעורי האבסלה ועלייה במספר האלכוהוליסטים בארץ עלולות להגביר את ממדי החופעה של נשים מוכות, תחזית המחייבת היערכות של הגורמים המופקדים על טיפול בנושא בתחומי המניעה והטיפול.

המקלט הניסיוני באשדוד, בהיותו גוף בו מרוכז מידע יסודי ומקיף על נשים מוכות, על ילדיהן ובעליהן עשוי להוות כתובת להיוועצות לצורך טיפול באלימות.

14. על המקלטים לאסוף מידע כאופן שיטתי ולהעבירו לגופים המטפלים בקהילה. על המטה לבנות ערוצי תקשורת ממוסדים להפצת המידע.

כיכליוגרפיה

לשכת יועצת ראש הממשלה למעמד האישה, מעמד האישה, חוברת מס. 5, ירושלים, יוני 1983.

סכירסקי ב. הכאת נשים בישראל, מחברות למחקר ולביקורת מס. 7, חיפה, דצמבר, 1981

רון ש. אלימות במשפחה. משרד העבודה והרווחה, השרות לרווחת הפרט והמשפחה. ירושלים, נובמבר 1983

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שנתון סטטיסטי לישראל, ירושלים 1984

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, ישובים ואזורים סטטיסטיים, פרסומי מפקד מט' 5, ירושלים 1983

תמיר א. שדותי טיפול בנשים ובנערות, מט' העבודה והרווחה, ירושלים, דיווח פא"פ, ספטמבר 1985.

Bowles, E. Domestic Violence Prevention Handbook, 1979.

Carlson, B. Battered Women and their Assailants, Social Work, 22, (6), 1977.

Eisenberg, S.E. and P.L. Micklow Assaulted Wife: Catch 22 Revisited Women's Rights Law Reporter, 3, (3-4), 1977.

Bannard, N. Domestic Assault: A Report of Family Violence in Michigan.

Lausing, Michigan: Michigan Women's Commission, 1977.

Inspector General Office of Evaluation, Spouse Abuse Program Evaluation

E-80-16, Dept. of Health and Rehabilitative Services, Florida, 1980.

Fleming, J. Baker Stopping Wife Abuse, Anchor Books, N.Y. 1979.

Hilberman E. and K.Munsch Sixty Battered Women, Victimology: An International Journal, 2, (3-4), 1977.

Pizzey, E. Scream Quietly or the Neighbours will Hear, Shert Hills, N.J.

Ridley Enslow Publishers, 1974.

Rey, M.(ed.) Battered Women: A Psychosociological Study of Domestic Violence.

New York: Van Nostrand Reinhold Co., 1977.

Rey, M. The Abusive Partner: An Analysis of Domestic Battering, Van

Nostrand Reinhold Co. N.Y. 1982.

Walker, L. The Battered Woman, 1979.

לוחות

- דיאגרמה מס. 1 - מספר נפשות במקלט, לפי מספר ימים בשנה
- לוח מס. 2 - השהות, לפי מספר ילדים במקלט
- לוח מס. 3 - השהות, לפי גורם הפניה למקלט
- לוח מס. 4 - השהות, לפי מחוז מגורים
- לוח מס. 5 - השהות, לפי גיל
- לוח מס. 6 - השהות, לפי ארץ מוצא האב
- לוח מס. 7 - השהות, לפי משך הנישואין בעת הגיעו למקלט
- לוח מס. 8 - השהות, לפי גיל בעת הנישואין
- לוח מס. 9 - השהות, לפי מספר שנות לימוד
- לוח מס. 10 - השהות, לפי מצב בריאות
- לוח מס. 11 - השהות, לפי עיסוק
- לוח מס. 12 - לא עובדות, לפי סיבה לאי עבודה
- לוח מס. 13 - השהות, לפי מספר ילדים
- לוח מס. 14 - הציונים הממוצעים ברמת התפקוד של השהות בכניסה לעזמת הציונים הממוצעים ביציאה, לפי תחומי תפקוד
- לוח מס. 15 - בעלי השהות, לפי גיל
- לוח מס. 16 - בעלים לפי ארץ מוצא
- לוח מס. 17 - מספר שנות לימוד של השהות לפי מספר שנות לימוד של בעליהן
- לוח מס. 18 - בעלי השהות, לפי היותם מועסקים
- לוח מס. 19 - בעלים מובטלים, לפי משך אבטלה
- לוח מס. 20 - בעלים, לפי מספר סטיות התנהגותיות
- לוח מס. 21 - עיתוי ראשוני לאלומות הבעל בהתייחס למשך הנישואין
- לוח מס. 22 - תכיפות האלימות בשהות ע"י בעליהן
- לוח מס. 23 - השהות שקיבלו מכות בהריון
- לוח מס. 24 - השהות שסבלו מאלימות בילדותן
- לוח מס. 25 - הסיבות לאלומות הבעל לפי תפישת האישה
- לוח מס. 26 - השהות המתמודדות עם אלימות הבעל ע"י שינה מחוץ לבית, לפי תכיפות
- לוח מס. 27 - ציפיות השהות מהמקלט
- לוח מס. 28 - ילדים במקלט, לפי גיל
- לוח מס. 29 - ילדים במקלט, מקבלים טיפול ישיר ע"י עובדת סוציאלית המקלט.
- לוח מס. 30 - הרגשות השהות לגבי בטיחות
- לוח מס. 31 - טיב השינה של השהות כלילה
- לוח מס. 32 - הערכת הצוות את המקלט מבחינת בטיחות
- לוח מס. 33 - סוגי העזרה המבוקשים על ידי השהות

- הרגשות השוהות ביחס לקבלת העזרה הנדרשת	לוח מס. 34
- מקורות העזרה, לפי תפיסת השוהות	לוח מס. 35
- נושאי השיחה בין השוהות כינון לבין עצמן	לוח מס. 36
- הערכת השוהות תחומים. שונים במקלט	לוח מס. 37
- הרגשות השוהות כלפי הבעל	לוח מס. 38
- הטרדות הבעל את השוהה	לוח מס. 39
- הטרדות הבעל את משפחת השוהה	לוח מס. 40
- קשרים של השוהה עם בני המשפחה, לפי מקור היוזמה והאמצעי	לוח מס. 41
- קשר משפחתי של השוהה, לפי טיב השינה בלילה	לוח מס. 42
- קשר משפחתי, לפי התייחסותן לצוות בהערותיהן	לוח מס. 43
- אומדן המשך השהות במקלט, לפי הערכת השוהות	לוח מס. 44
- גורמים לעיכוב היציאה, לפי הערכת השוהות	לוח מס. 45
- קיום קשר בין עו"ס המקלט לגורמים בקהילה לפי שוהות	לוח מס. 46
- שוהות מטופלות דרך מפגשים אינדיבידואליים עם העו"ס	לוח מס. 47
- השוהות שהשתתפו במפגשים אינדיבידואליים, לפי מספר מגעים סיפוליים	לוח מס. 48
- התכנים הטיפוליים בשוהות	לוח מס. 49
- שוהות משתתפות במפגשים קבוצתיים	לוח מס. 50
- שוהות מקבלות תשומות אחרות, לפי סוג תשומה ומספר המגעים הממוצע לשוהה	לוח מס. 51
- השוהות, לפי מספר ימי שהות במקלט	לוח מס. 52
- השוהות, לפי אופן השחרור מהמקלט	לוח מס. 53
- שינוי ברמת תפקוד של השוהות במשך השהות במקלט לפי הפרש בציונים ביציאה לעומת הציונים בכניסה.	לוח מס. 54
- ההבדל בין הציון הממוצע המשקף את רמת התפקוד של האישה בכניסה למקלט לבין הציון בעת היציאה.	לוח מס. 55
- הערכה ע"י עו"ס המקלט את תוכן השינוי באישה במשך השהות במקלט, בעת היציאה.	לוח מס. 56
- יעד המגורים הנשאף של השוהות בעת היציאה	לוח מס. 57
- הסטאטוס המשפחתי שנשאף לאחר היציאה	לוח מס. 58
- חברות צוות, לפי תפקיד וסוג פעילות בשלושת החודשים הראשונים של השנה הניסיונית	לוח מס. 59
- הערות המתייחסות לתחום יחסי צוות כפי שבוטאו כיומנים	לוח מס. 60
- רמת שביעות רצון הצוות מיום עבודה, לפי סוגי ההערות לאותו היום	לוח מס. 61
- תחומי עיסוק העובדת הסוציאלית בחלק השני של השנה, לפי כמות הזמן המושקע מחוץ למקלט	לוח מס. 62
- תחומי עיסוק העובדת הסוציאלית בחלק השני של השנה, לפי כמות הזמן המושקע בתוך המקלט	לוח מס. 63
- הקשר עם הגורמים המקומיים באיזור המקלט (נמצא בעמ' 35)	לוח מס. 64

לוחות

סך הכל בלוחות משתנים בהתאם למקור הדיווח.

קיימים שני סוגים עיקריים של מקורות:

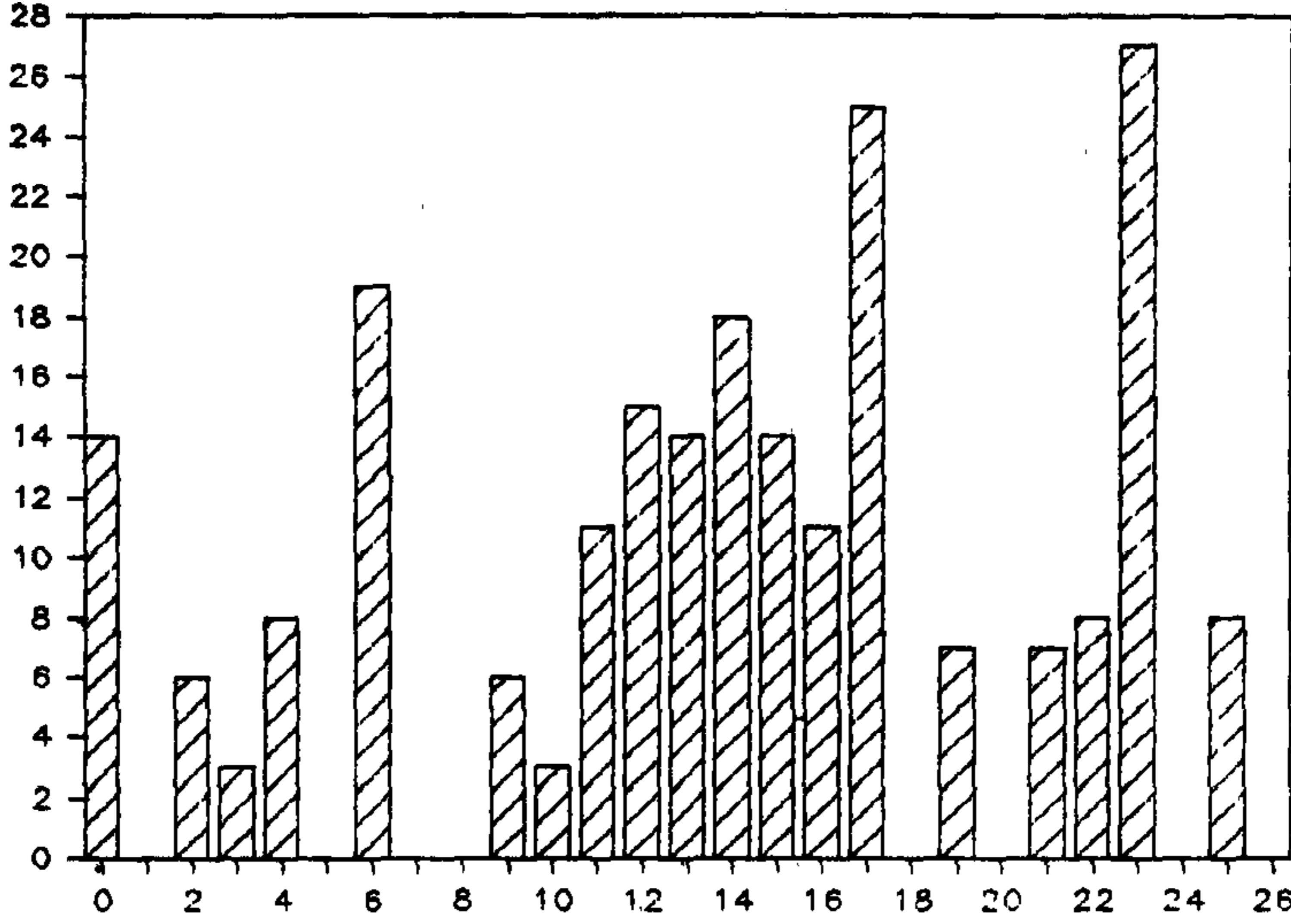
1. סך הכל המבוסס על סך כל המקרים ששהו במקלט בתקופה הניסיונית.
2. סך הכל המבוסס על מספר הראיונים עם השוהות או הצוות שבוצעו בתקופה הניסיונית - הסך הכל הינו מעבר לסך כל המקרים.

קיימים לוחות המשקפים חלק של השנה הניסיונית על כן הסך הכל בהם קטן יותר.

דיאגרמה מס. 1

מספר נפשות במקלט לפי מספר ימים בשנה

מספר
הימים

מספר הנפשות
במקלט

לוח מס. 4 - שוהות, לפי מחוז מגורים

מחוז	מספר מוחלט	המחוז
100	45	סי"ה
57.8	26	תי"א והמרכז
37.8	17	ירושלים והדרום
4.4	2	צפון

לוח מס. 2 - שוהות, לפי מספר ילדים במקלט

מחוז	מספר מוחלט	מס. ילדים לאשה
100	45	סי"ה
46.5	21	אחד
33.3	15	שנים
9.1	4	שלושה
11.1	5	אין ילדים

לוח מס. 5 - התפלגות השוהות, לפי גיל*

מחוז	מספר מוחלט	ה ג י ל
100	45	סי"ה
23.1	9	23-19
30.7	12	28-24
12.8	5	33-29
20.5	8	38-34
7.7	3	44-39
5.2	2	49-45
-	6	לא ידוע

* גיל חציוני 28.1

לוח מס. 3 - שוהות, לפי גורמי הפניה למקלט

מחוז	מספר מוחלט	הגורם המפנה
100	45	סי"ה
57.8	26	המח' לשירותים חברתיים
15.6	7	מקלט אחר
13.3	6	נעמ"ח
6.7	3	כי"ח פסיכיאטרי או מרפאה פסיכיאטרית
2.2	1	בית חולים
2.2	1	ויצ"ו
2.2	1	אחר

לוח מס. 6 - שוהות, לפי ארץ מוצא האב

אחוז	מספר מוחלט	ארץ מוצא האב
100	45	סייה
4.9	2	ישראל
78.0	32	אסיה_אפריקה
17.1	7	אירופה-אמריקה
-	4	לא ידוע

לוח מס. 8 - שוהות, לפי גיל בעת הנישואין*

אחוז	מספר מוחלט	ה ג י ל
100	45	סייה
37.1	13	16-17
22.8	8	18-19
20	7	20-21
5.7	2	22-23
14.4	5	24-29
-	10	לא ידוע

* גיל נישואין חציוני: 18.6

לוח מס. 7 - שוהות, לפי משך נישואין בעת הגיען למקלט*

אחוז	מספר מוחלט	משך נישואין
100	45	סייה
17.1	7	1 - 3
19.5	8	4 - 6
14.7	6	7 - 9
24.5	10	10-12
7.3	3	13-15
9.7	4	16-25
7.2	3	26+
	4	לא ידוע

* חציון משך נישואין: 9.2 שנים.

לוח מס. 9 - שוהות, לפי מספר שנות לימוד

אחוז	מספר מוחלט	מס. שנות לימוד
100	45	סייה
2.2	1	0 - 4
28.5	13	5 - 8
60.0	27	9 - 12
8.9	4	13+

לוח מס. 10 - השהות, לפי מצב בריאות

מספר מוחלט	אחוז	מצב בריאות
45	100	ס"ה
34	79.1	תקין
3	7.0	בריאות פיזית לקויה לפי התרשמות עו"ס
4	9.2	בריאות פיזית לקויה לפי מבחנה
2	4.7	בריאות נפשית לקויה לפי מבחנה
2		לא ידוע

לוח מס. 12 - לא עובדות, לפי סיבה לאי-עבודה

מספר מוחלט	אחוז	סיבה
31	100	ס"ה
14	51.8	ילדים, הריון, לידה
3	11.2	בריאות
2	7.4	חוסר מקצוע או עבודה
4	14.8	סכסוך עם הבעל
4	14.8	אחר
4		לא ידוע

לוח מס. 11 - שוהות, לפי עיסוק

מספר מוחלט	אחוז	עיסוק
45	100	ס"ה
27	64.3	לא עובדות
5	11.9	עוזרת בית
3	7.1	שירותים
2	4.8	תעשייה
1	2.4	צוארון לכו
4	9.5	אחר
3	-	לא ידוע

לוח מס. 13 - השהות, לפי מספר הילדים*

מספר מוחלט	אחוז	מס. ילדים
45	100	ס"ה
15	33.3	1
15	33.3	2
6	13.3	3
5	11.1	4
2	4.4	5
2	4.4	6

* 11 שוהות השאירו ילדים מחמת לגיל 18 מחוץ למקלט, 3 באומנה או מוסדות, 1 חלק אצל האב וחלק במוסד, 3 אצל האב, 2 אצל בני משפחה ו-2 לא ידוע היכן.

לוח מס. 14 - הציונים הממוצעים ברמת התפקוד של השוהות בכניסה לעומת הציונים הממוצעים ביציאה לפי תחומי תפקוד, גדל התפרש ומוכהקות התפרש, בדיקת המובהקות על בסיס מבחן T (מספר דרגות חופש בכל תחום = 32)

דמת מובהקות	תוצאות מבחן T	ממוצע התפרש בין הציונים		הציונים הממוצעים				תחום
		סטית החקן	ממוצע	בעת היציאה		בעת הכניסה		
				סטית החקן	ממוצע	סטית החקן	ממוצע	
$p < .501$	0.68	1,023	0,121	0.935	2,000	0.927	2,121	יכולת לשתף פעולה עם מטפל
$p < .609$	-0.52	1,011	-0.090	1,025	2,636	1.121	2,545	יכולת לקיים קשר חברתי
$p < .001$	3.73	0.933	0,606	1,004	2,484	0.843	3,090	דאגה לסיפוק צרכים אישיים ובריאותיים
$p < .003$	3.20	0.870	0,484	0.794	1,545	0.637	2,030	הקפדה על הופעה חיצונית
$p < .017$	2.52	0.899	0,393	1.257	2,727	1.053	3,121	עירנות לצרכי הזולת
$p < .003$	3.21	0.704	0,393	0.867	2,757	0.755	3,151	מודעות ותגובה על מצב רגשי
$p < .002$	3.44	0.659	0,393	0.708	2,757	0.795	3,151	שיקול דעת
$p < .001$	5.01	0.972	0,848	0.998	2,393	1.001	3,242	שמירה על כבוד

לוח מס. 15 - בעלי השוהות לפי גיל*

ה ג י ל	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
22-25	7	17.1
26-30	7	17.1
31-35	11	26.8
36-40	11	26.8
41-57	5	12.2
לא ידוע	4	

* גיל חציוני: 34.1

לוח מס. 16 - בעלים לפי ארץ מוצא

ארץ מוצא	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
ישראל	5	11.6
אסיה-אפריקה	34	79.1
אירופה-אמריקה	4	9.3
לא ידוע	2	-

לוח מס. 17 - מס. שנות לימוד של השוהות לפי מס. שנות לימוד של בעליהן

13+		9-12		5 - 8		0 - 4		ס"ה		מספר שנות לימוד של הבעל	מספר שנות לימוד של האשה
%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.		
6.8	3	27.3	12	50	22	15.9	7	100	44		ס"ה
-	-	-	-	-	-	100	1	100	1		0 - 4
-	-	16.7	2	66.7	8	16.7	2	100	12		5 - 8
7.4	2	29.6	8	48.1	3	14.8	4	100	27		9 - 12
25	1	50	2	25	1	-	-	-	4		13+

לוח מס. 20 - בעלים לפי מספר
סטיות התנהגותיות

מספר סטיות	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
0	2	4.4
1	9	20.0
2	9	20.0
3	8	17.8
4	7	15.6
5	7	15.6
6	2	4.4
7	1	2.2

לוח מס. 21 - עיתוי ראשוני לאלימות
הבעל בהתייחס למשך הנישואין

עיתוי האלימות	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
לפני הנישואין	15	34.1
בתוך השנה הראשונה	22	50.0
בתוך חמש שנים	3	6.8
לאחר עשר שנים	1	2.3
אחר	3	6.8
לא ידוע	1	-

לוח מס. 18 - בעלי השהות לפי
היותם מועסקים

מועסקים	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
כן	18	41.9
לא	23	53.5
לסירוגין	2	4.7
לא ידוע	2	-

לוח מס. 19 - בעלים מובטלים
לפי משך אבטלה

משך אבטלה	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	23	100
עד חודש	1	6.3
חודש-חצי שנה	4	25.0
מעל חצי שנה-שנה	2	12.5
מעל שנה	9	56.2
לא ידוע	7	-

לוח מס. 24 - שוהות שסבלו
מאלימות בילדותן

סבלו	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
כן	18	40.9
לא	26	59.1
לא ידוע	1	-

לוח מס. 25 - סיבות לאלימות הבעל
לפי תפישת האשה

ה סי ב ה	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
בעייתיות הבעל (אלכוהוליזם, סמים, מופרעות)	36	85.7
התנהגות או תכונות האשה	1	2.4
מריכות או גורם בלתי ברור	3	7.2
אמצעי הכנעה	2	4.7
לא ידוע	3	-

לוח מס. 22 - תכיפות האלימות בשוהות
ע"י בעליהן

התכיפות	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
כל יום	5	11.4
מס. פעמים בשבוע	16	36.4
פעם בשבוע	1	2.3
פעם בשבועיים - חודש	9	20.5
פחות תכוף	1	2.3
אחר (תלוי בנסיכות)	12	27.3
לא ידוע	1	-

לוח מס. 23 - שוהות קבלו מכות בהריון

מכות בהריון	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
קבלו	25	70.7
לא קבלו	12	29.3
לא ידוע	4	-

לוח מס. 26 - שוהות מתמודדות עם אלימות הבעל
ע"י שינה מחוץ לבית לפי תכיפות

תכיפות	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
כל יום	3	6.8
מס. פעמים בשבוע	3	6.8
פעם בשבוע	1	2.3
פעם בשבועיים - חודש	9	20.5
פחות	8	18.2
לא קורה	15	34.1
אחר	5	11.4
לא ידוע	1	-

לוח מס. 27 - ציפיות השוהות מהמקלט

לא ידוע	לא		כן		ס"ה		ציפיה
	%	מס.	%	מס.	%	מס.	
1	11.4	5	88.6	39	100	45	התרחקות מגורם האלימות
1	54.5	24	45.5	20	100	45	פסק זמן למחשבה
1	34.1	15	65.9	29	100	45	עזרה להתגרש
1	84.1	37	15.9	7	100	45	שיקום הנישואין
1	77.3	34	22.7	10	100	45	שיקום אישי
1	36.4	16	63.6	28	100	45	הרחקת הילדים
1	86.4	38	13.6	6	100	45	אחר

לוח מס. 31 - סיב השינה של השוהות כלילה

מספר מוחלט	אחוז	סיב השינה
145	100	ס"ה
18	12.4	מצויין
54	37.3	טוב
36	24.8	לא כל כך טוב
37	25.5	בכלל לא טוב

לוח מס. 28 - ילדים במקלט, לפי גיל

מספר מוחלט	אחוז	ה ג י ל
63	100	ס"ה
22	34.9	0 - 2
10	15.8	3 - 4
12	19.1	5 - 6
10	15.8	7 - 8
9	14.4	9 - 11+

לוח מס. 32 - הערכת הצוות אח המקלט מבחינת בטיחות

אם בית		מנהלת		רמת בטיחות
מס.	%	מס.	%	
168	100	128	100	ס"ה
89	-	-	-	מצויין
79	47.0	87	68.0	טוב
-	-	36	28.1	סביר
-	-	4	3.1	לא טוב
-	-	1	0.8	גרוע

לוח מס. 29 - ילדים במקלט מקבלים טיפול ישיר ע"י-עו"ס המקלט

מספר מוחלט	אחוז	קבלו טיפול
45	100	ס"ה
14	35.9	כן
25	64.1	לא
6	-	לא ידוע

לוח מס. 30 - הרגשות השוהות לגבי בטיחות

מספר מוחלט	אחוז	ההרגשה
145	100	ס"ה
55	37.9	בטוחה מאד
78	53.8	בטוחה
10	6.9	לא כל כך בטוחה
2	1.4	בכלל לא בטוחה

לוח מס. 35 - מקורות העזרה לפי תפיסת השוהות

מספר מוחלט	אחוז	מקור העזרה
116	100	ס"ה
73	62.9	עו"ס
5	4.3	מנהלת
4	3.4	יעוץ בחוץ
2	1.7	צוות
2	1.7	נשים אחרות
1	0.9	חונכת
29	25.0	לא מקבלת עזרה

לוח מס. 33 - סוגי העזרה המבוקשים על-ידי השוהות

מספר מוחלט	אחוז	סוג עזרה
140	100	ס"ה
52	37.1	נפשית
42	30.0	משפטית
20	14.3	כספי/דירה
11	7.9	סידור לילדים
5	3.6	שיקום הבעל
4	2.9	ציוד
2	1.4	שיקום מקצועי
2	1.4	הגנה
2	1.4	סנקציות נגד הבעל
5	-	לא צריכה עזרה

לוח מס. 36 - נושאי השיחה בין השוהות לבין עצמן

מספר מוחלט	אחוז	הנושאים
127	100	ס"ה
61	48.0	הבעל
19	15.0	שיקום
13	10.2	השקפות עולם
5	3.9	הילדים
1	0.8	בעיות מיוחדות במקלט
28	22.1	לא משוחח

לוח מס. 34 - הרגשות השוהות ביחס לקבלת העזרה הנדרשת

מספר מוחלט	אחוז	קבלת עזרה
145	100	ס"ה
69	47.6	כן
25	17.2	קצת
51	35.2	לא

לוח מס. 37 - הערכת השוהות תחומים שונים במקלט

מאד בעיתי		בעיתי		סביר		טוב		סה"כ		התחומים
%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	
4.5	1	22.3	6	36.6	10	36.6	10	100	27	אווירה
17.4	24	23.8	33	37.9	53	20.9	29	100	139	פרטיות
1.4	2	5.7	8	29.1	41	63.8	90	100	141	נקיון
-	-	11.8	7	8.5	5	79.7	47	100	59	קשר עם יתר הנשים
6.4	9	10.0	14	43.6	61	40.0	56	100	140	יחסי הצוות לנשים
4.4	6	17.2	23	33.6	45	44.8	60	100	134	טיפול הצוות בילדים

לוח מס. 38 - הרגשות השוהות כלפי הבעל

מאוד	4		3		2		1		בכלל לא		סה"כ	הרגשה
	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.		
46.5	65	7.1	10	3.6	5	7.1	10	35.7	50	100	140	כעס
5.5	8	2.8	4	4.8	7	6.2	9	80.7	117	100	145	כלבול
2.1	3	2.7	4	1.4	2	5.5	8	88.3	128	100	145	געגוע
2.1	3	4.8	7	3.5	5	5.5	8	84.1	122	100	145	דאגה
59.0	85	18.8	27	9.7	14	5.6	8	6.9	10	100	144	פחד

לוח מס. 40 - הטרדות הבעל את משפחת השוהה

אחוז	מספר מוחלט	ההטרדה
100	140	ס"ה
33.6	47	עוקב אחרי המשפחה
2.9	4	פוגע פיזית
0.7	1	בסלפון
62.8	88	לא מטריד

לוח מס. 39 - הטרדות הבעל את השוהה

אחוז	מספר מוחלט	ההטרדה
100	145	ס"ה
3.5	5	במקלט
1.4	2	בסלפון
0.7	1	מחוץ למקלט
94.4	134	לא מטריד

לוח מס. 41 - קשרים של השהות עם בני המשפחה לפי מקור היוזמה והאמצעי

בן המשפחה	האמצעי		סה"כ		מפגש		טלפון		מכתב		לא היה קשר		לא רלוונטי		השורה		המקור	
	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.
אבא	100	57	16	28	12	21	1	2	23	40	5	9	14	52	13	48		
אמא	100	57	18	31	22	39	1	2	15	26	1	2	21	53	19	47		
אח/ות	100	57	11	19	13	23	-	-	27	47	6	11	11	46	13	54		
בעל	100	59	4	7	12	20	1	2	41	69	1	2	15	89	2	11		
בעל - ילדים במקלט	100	57	6	11	7	12	1	2	42	73	1	2	9	69	4	31		
אחר	100	58	8	14	7	12	-	-	41	71	2	3	11	73	4	27		

לוח מס. 42 - קשר משפחתי, לפי טיב השינה בלילה

מס. בני המשפחה בקשר	טוב	לא טוב
0	5	51
1	4	11
2	4	5
3	5	6

לוח מס. 43 - קשר משפחתי של השהות, לפי התייחסותן לצוות בהעדרותיהן

קיום קשר משפחתי	הערות ביקורתיות כלפי הצוות	התייחסות אחרת לצוות
כן	7	7
לא	15	1

לוח מס. 44 - אומדן המשך השהות במקלט
לפי הערכות השהות

משך השהות שהוערך	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	144	100
1-2 ימים	3	2.1
עד שבוע	5	3.5
עד שבועיים	7	4.9
עד חודש	19	13.2
עד 3 חודשים	28	19.4
יותר מ-3 חודשים	67	46.5
לא יכולה להעריך	15	10.4

לוח מס. 46 - קיזום קשר בין העובדת
הסוציאלית של המקלט
לגורמים בקהילה, תוך
שהות האישה במקלט
לפי השהות במספרים
מוחלטים

מספר מוחלט	גורם בקהילה
32	לשכה לשירותים חברתיים
12	מסגרת חינוכית לילדים
10	תחנה לבריאות הנפש
10	תחנה ליעוץ לנישואין
6	שירות תעסוקה
27	אחר

לוח מס. 45 - גורמים לעכוב היציאה,
לפי הערכת השהות

הגורמים	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	138	100
גט או צו משפטי אחר	71	51.4
דיוור	31	22.7
שיקום הבעל	9	6.5
סיום לימודים, הכשרה	2	1.4
פתרון לילדים	2	1.4
חששות	5	3.6
אחר	18	13.0

לוח מס. 47 - שוהות. מסופלות דרך
מפגשים אינדיבידואליים
עם העובדת הסוציאלית

מספר מוחלט	מפגשים אינדיבידואליים	אחוז
45	ס"ה	100
40	כן	88.9
5	לא	11.1

לוח מס. 48 - שוהות שהשתתפו במפגשים
אינדיווידואליים לפי מס. מגעים

מס. מגעים	מספר מוחלס	אחוז
ס"ה	40	100
1 - 5	10	25.0
6 - 10	14	35
11-15	6	15
16-20	5	12.5
21-50	5	12.5

לוח מס. 49 - התכנים הטיפוליים בשוהות

ה ת ו כ ן		סה"כ		כ ן		ל א	
מס. %		מס. %		מס. %		מס. %	
אבחון כוחות		100	38	13.2	5	86.8	33
מציאות, אופציות גבולות		100	38	47.4	18	52.6	20
עבוד הרגשות, תמיכה וחיזוק		100	38	47.4	18	52.6	20
קשר עם בעל		100	38	21.1	8	78.9	30
קשר עם משפחה		100	38	5.3	2	94.7	36
שיקום מקצועי		100	38	10.5	4	89.5	34
הורות - ילדים		100	38	39.5	15	60.5	23
ערך עצמי, ארטיוויות, תקשורת		100	38	39.5	15	60.5	23

לוח מס. 50 - שוהות משתתפות במפגשים קבוצתיים

השתתפות	מספר מוחלס	אחוז
ס"ה	45	100
כך	25	55.6
לא	20	44.4

לוח מס. 51 - השוהות שקבלו תשומות אחרות, לפי סוג התשומה ומספר המגעים הממוצע לשוהה*

סוג התשומה	שוהות מקבלות התשומה		מס. מגעים ממוצע לשוהה
	מס. %	מס. %	
קשר עם הבעל	18	40	3.5
סידור ילדים במסגרות	15	41.7	3.9
הדרכה ויעוץ לחיי נישואין	8	18.6	6.1
סיוע משפטי	24	70.6	4.2
הדרכה בחינוך הילדים	21	61.8	4.4

* ממוצע המגעים מחושב על בסיס סך כל השוהות שקיבלו את התשומה המסויימת.

לוח מס. 54 - שינוי ברמת תפקוד של
השוהות במשך השעות
במקלט, לפי הפרש בציונים
ביציאה לעומת הציונים
בכניסה

אחוז	מספר מוחלט	גודל הפרש*
100	33	ס"ה
33.3	11	0 - 3 (-)
18.1	6	1 - 3
39.2	13	4 - 7
9.1	3	9 - 10

* ממוצע = 3.152

סטית תקן = 3.692

חציון = 3.000

לוח מס. 52 - השוהות, לפי מס. ימי
שהות במקלט*

אחוז	מספר מוחלט	מס. ימי שהות
100	45	ס"ה
18.2	8	1
9.1	4	2-9
15.8	7	10-20
11.5	5	21-30
13.6	6	31-40
9.1	4	41-75
13.6	6	76-150
9.1	4	151-242
-	1	עדיין במקלט

* משך שהות ממוצע 49.9 יום
משך שהות חציוני 26.5 יום.

לוח מס. 53 - השוהות, לפי אופן השחרור
מהמקלט

אחוז	מספר מוחלט	אופן השחרור
100	44	ס"ה
63.6	28	החלטה משותפת
27.3	12	שחרור עצמי בנגוד לעו"ס
6.8	3	שחרור ע"י העו"ס בנגוד לרצון השוהה
2.3	1	אחר

לוח מס. 55 - ההבדל בין הציון הממוצע המשקף את רמת התפקוד של האשה בכניסה - למקלט לבין הציון בעת היציאה (על פי בדיקה סטטיסטית של מבחן T)

זמן בדיקה	הציון הממוצע	מספר מוחלט	סטית החקן	ההבדל הממוצע בציונים	סטית החקן	מבחן תוצאת T	מובהקות
בעת הכניסה	22.4545	33	4.950	3.1515	3.692	4.90	$p < .001$
בעת היציאה	19.3030		6.023				

לוח מס. 56 - הערכה ע"י עו"ס המקלט את חוכן השינוי באשה במשך השהות במקלט, בעת היציאה

תוכן השינוי	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	36	100
לא חל שינוי	5	13.9
חלה הרגעה או הבהרה	5	13.9
חיזוק אישי	17	47.2
חיזוק נישואין	2	5.6
חיזוק לקראת פרידה	5	13.9
חיזוק לקראת חיים עצמאיים	1	2.8
בליצוע פרידה	1	2.8

לוח מס. 57 - יעד המגורים הנשאף של הנשים לאחר היציאה כפי שבנסא בעת היציאה מהמקלט

יעד מגורים	מספר מוחלט	אחוז
ס"ה	45	100
חזרה לבעל יבאווו מקום	16	37.2
חזרה ללא הבעל באותו מקום מגורים	6	14.0
חזרה למשפחה באותו יישוב	4	9.3
חזרה למשפחה ביישוב אחר	6	14.0
התישבות בעיר אחרת	6	14.0
אחר	5	11.6
לא ידוע	2	

לוח מס. 58 - הסטאטוס המשפחתי הנשאף של השוהות
לאחר היציאה כפי שבוטא בעת היציאה

אחוז	מספר מוחלק	הסטאטוס הנשאף
100	45	סי"ה
32.6	14	להמשיך לחיות עם הבעל
37.2	16	להפרד ולהתחיל בגירושין
7.0	3	לא ברור לשהה
11.6	5	גרושה
11.6	5	אחר
-	2	לא ידוע

לוח מס. 60 - הערות המתיחסות לתחום יחסי צוות כפי שבוסא ביומנים

חברת הצוות	אחוז ההערות המתייחסות לצוות לפי הצוות	אחוז ההערות החיוביות כלפי הצוות	אחוז ההערות המתייחסות לצוות לפי הצוות
המנהלת	20.0	83	17
עו"ס	15.2	44	56
אם הבית	16.5	20	80
המספלת	20.8	11	89
המזכירה	41.3	-	100

לוח מס. 61 - רמת שביעות רצון הצוות מיום עבודה, לפי סוגי ההערות לאותו יום

הרגשת היום	הערות המנהלת		הערות אם-בית		הערות המזכירה		הערות המספלת	
	לא	קשורות בצוות	לא	קשורות בצוות	לא	קשורות בצוות	לא	קשורות בצוות
שביעת רצון	9	50	9	67	4	10	5	41
לא שביעת רצון	3	6	8	19	15	15	9	13

$\chi^2 = 98.2$

df = 1

$p < 0.004^{**}$

$\chi^2 = 1.8$

df = 1

$p < 0.2$

$\chi^2 = 4.6$

df = 1

$p < 0.03^*$

$\chi^2 = 1.7$

df = 1

$p < .019$

לוח מס. 62 - תחומי עיסוק העובדה הסוציאלית בחלק השני של השנה,
לפי כמות הזמן המושקע מחוץ למקלט

תחום העיסוק	כמות הזמן המושקע									
	סך-הכל		3 שעות ויותר		2 שעות		שעה ופחות		בכלל לא	
	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%
בעלים	7	100	-	-	4	57	1	14	2	29
עו"ס מקומי	8	100	2	25	4	50	1	12.5	1	12.5
עניינים משפטיים	8	100	4	50	3	38	1	12	-	-
ויצ"ו	11	100	4	36	4	35	3	28	-	-
משרד הרווחה	7	100	4	57	3	43	-	-	-	-
אחר	9	100	5	56	3	33	1	11	-	-

לוח מס. 63 - תחומי עיסוק העובדה הסוציאלית בחלק השני של השנה,
לפי כמות הזמן המושקע בתוך המקלט

תחומי העיסוק	כמות השקעה של זמן									
	מס.		3 שעות ויותר		שעתיים		שעה ופחות		בכלל לא	
	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%	מס.	%
טיפוליים אישיים	41	100	21	51	17	42	2	5	1	2
טיפול קבוצתי	23	100	2	8	5	21	1	4	15	67
טיפול בילדים	26	100	-	-	4	15	4	15	18	70
קשר עם המשפחה	31	100	-	-	6	19	16	52	9	29
התייעצות עם הצוות	36	100	3	8	28	78	4	11	1	3
קשר עם גורמי חוץ	25	100	9	36	12	48	4	16	-	-

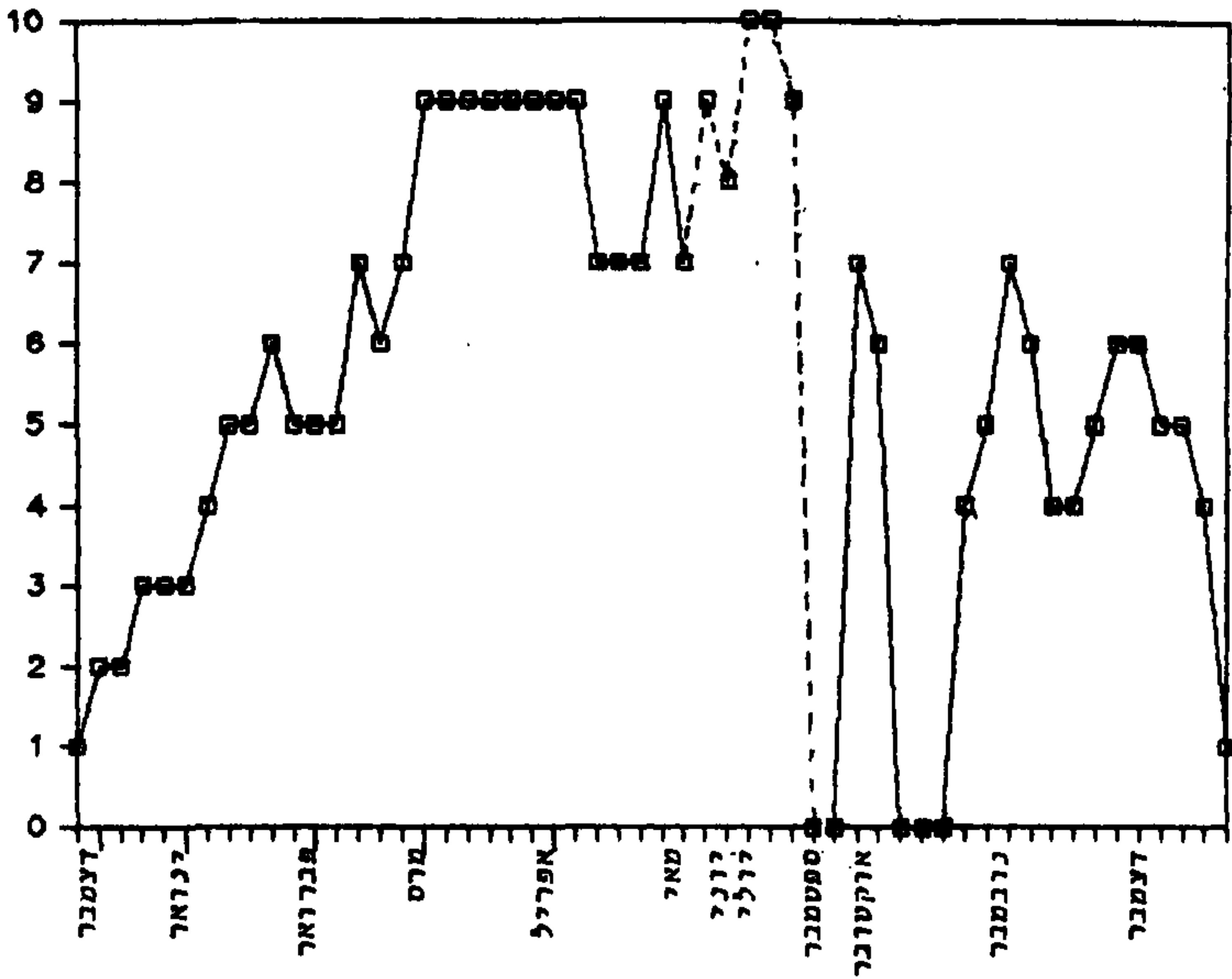
ת ר ש י מ י ם

- 1 - מספר השוהות ששהו במקלס בשנה הניסיונית לפי חודשים
- 2 - חלוקת יום עבודה של חברות הצוות (חוז מהעו"ס) לפי שלושה תחומים עיקריים של עיסוק.

תזימים מספר 1

מספר השורות ששהו במקלט בטנה חנסיונית לפי חבזשים*

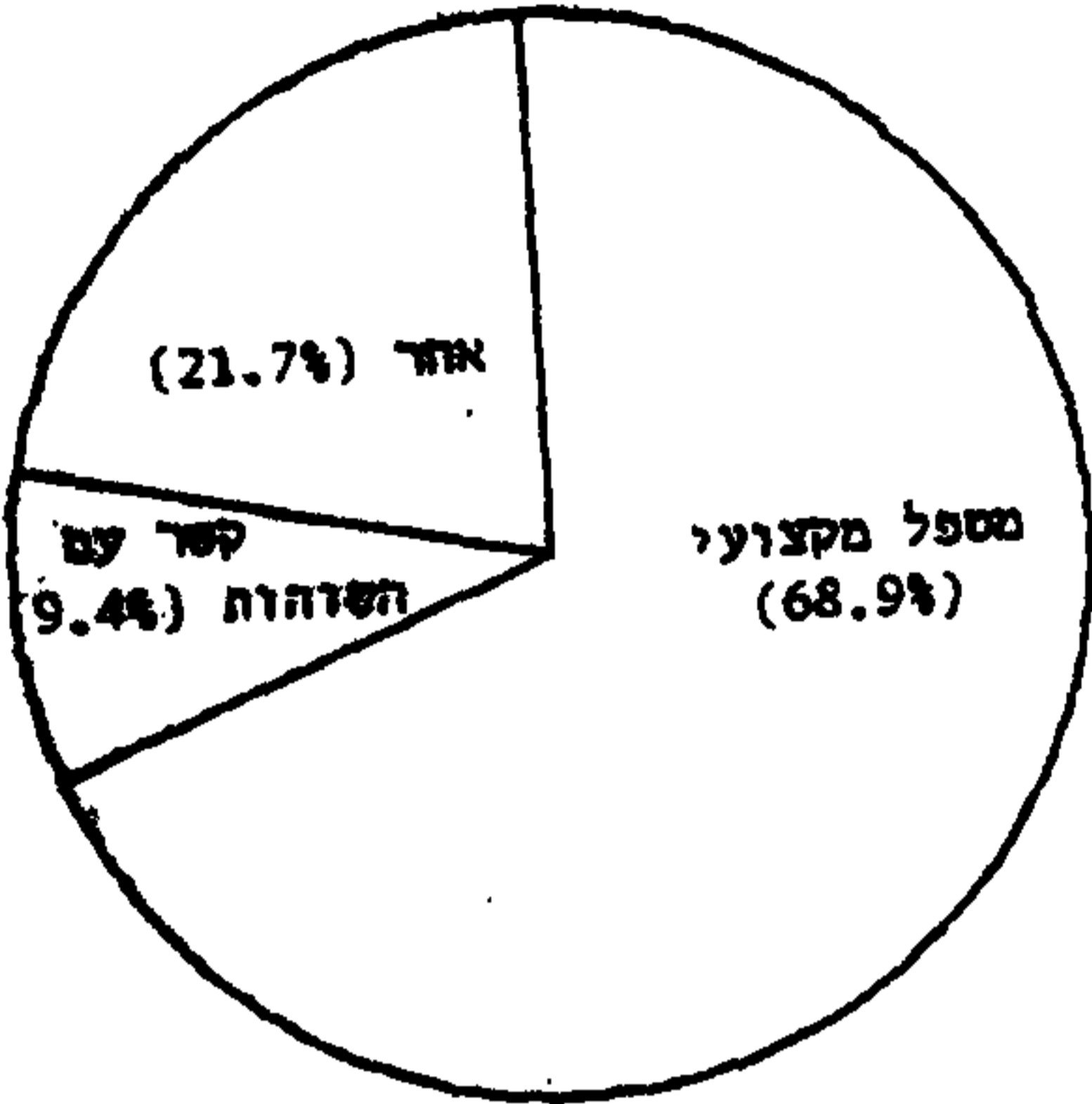
מספר השורות

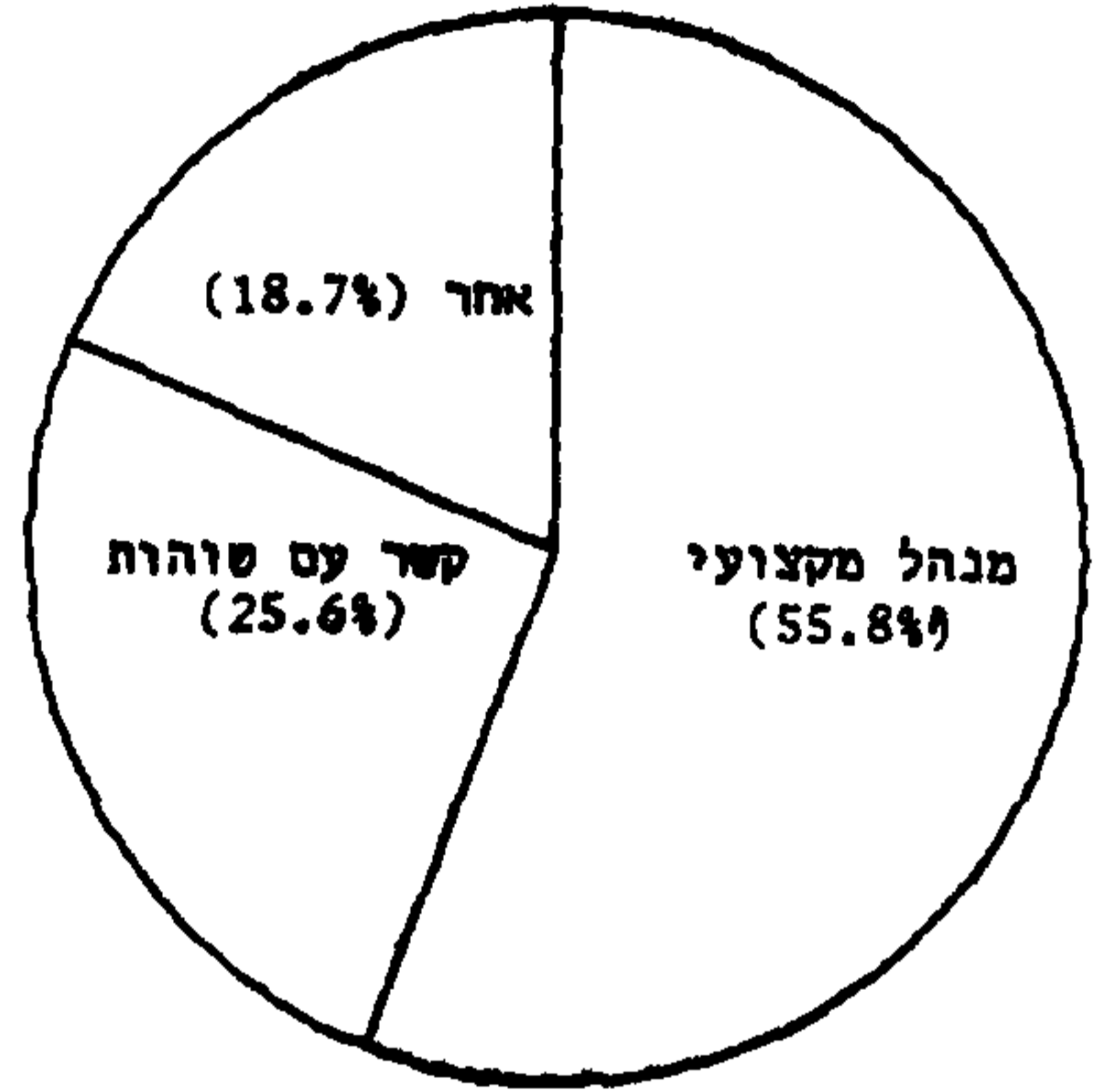
הנתונים מהוריס מדגם מהדרורים היומיומיים על תפיסות המקלט - כל דווח רביעי מסומן בדרך. הקו המנוקד מסמן תקופה בה לא התקבל דווח מלא. ממאי עד ספטמבר התקבל דווח חלקי ודרגה של אינדיקס חסר לגמרי.

תרשים מס. 2

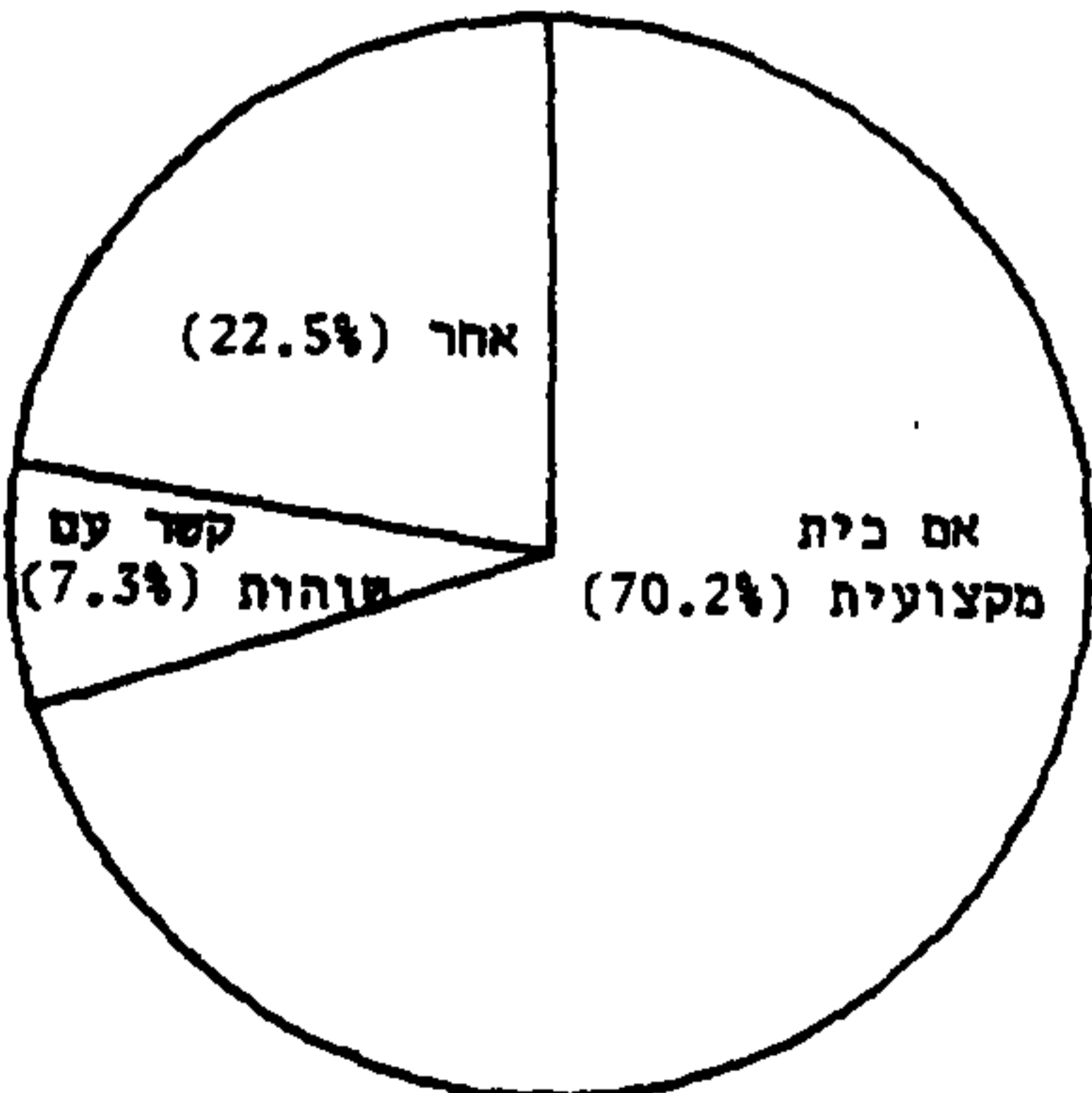
מספלת

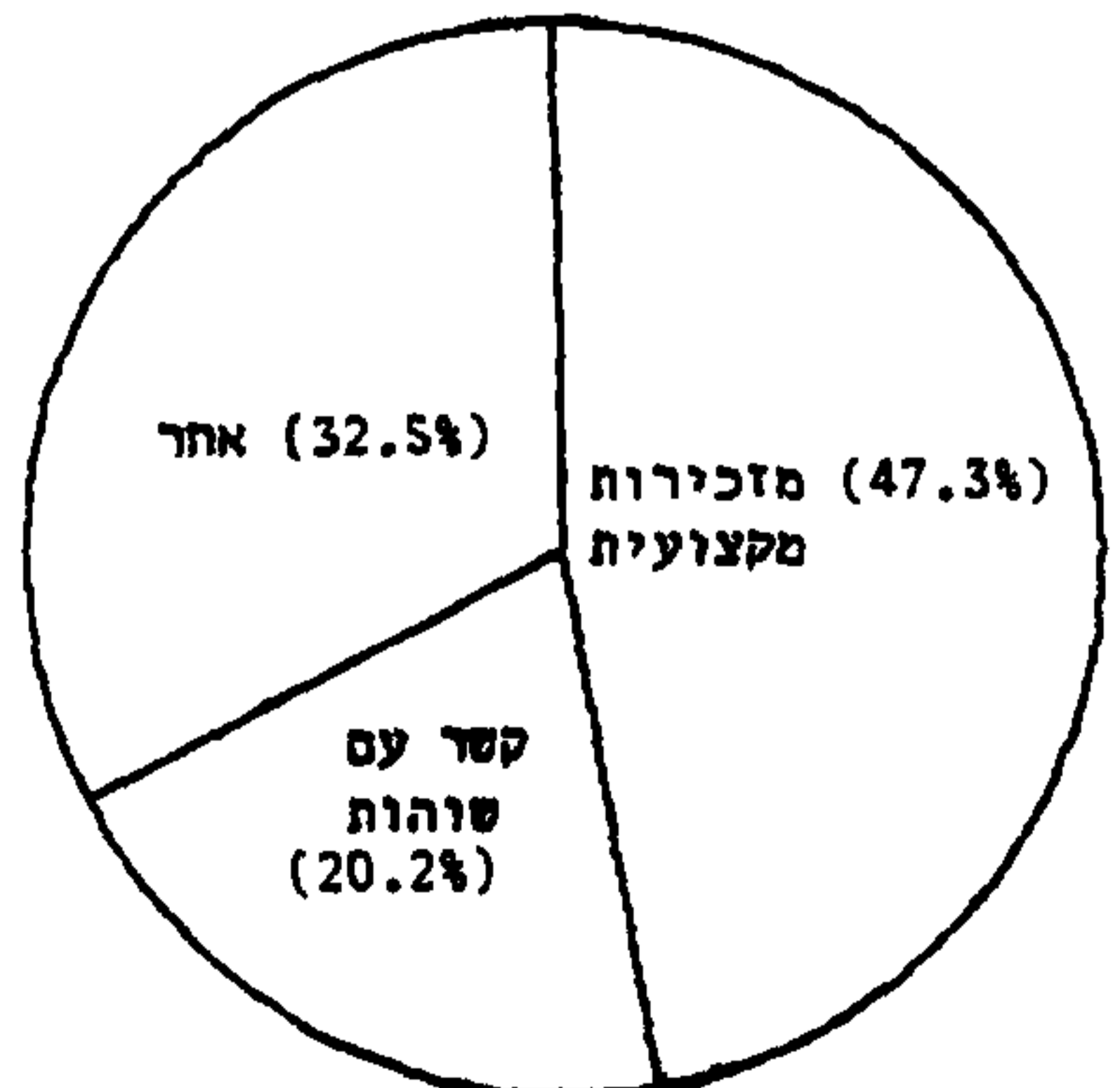
מנהלת

אם הבית

מזכירה

נספח 1

כלי המחקר

יומן של המזכירה ליום:

9				
1	2	3	4	5

יום חודש

לחשומת הלב: כל השאלות מתייחסות ל-24 השעות האחרונות.

1. האזירה במקלט ביממה האחרונה היתה:

1	רגועה מאוד
2	רגועה
3	מתוחה
4	מתוחה מאוד
5	

2. איך התחלק זמנך ביממה האחרונה

מספר השעות	סוג הפעילות	פירוט הפעילות
	עבודות סבביות שגרתיות	
	עבודות שלא שייכות ישר לתפקידך	
	שיחה עם נשים -	
	שיחה עם ילדים	
	שיחה עם אנשים מחוץ למקלט	
	פתרון בעיות	
	טיפול במצב חירום	
	אחר	
	שיחות עם חברות הצוות	

7
8
9
10
11
12
13
14
15

3. האם את מרגישה ביחס ליממה האחרונה:

פירוט

1	מרוצה מאוד
2	מרוצה
3	אדישה
4	לא כל כך מרוצה
5	בכלל לא מרוצה

16

הערות: האם יש לך עוד משהו לציין:

יומן של המספלת ליום:

0				
1	2	3	4	5
חודש			יום	

לתשומת הלב: כל השאלות מתייחסות ל-24 השעות האחרונות.

1. האוירה במקלט ביממה האחרונה היתה:

1	רגועה מאוד
2	רגועה
3	מתוחה
4	מתוחה מאוד

2. איך התחלק זמנך ביממה האחרונה

מספר שעות	סוג הפעולה	פירוט הפעילות
☐	פעילות עם הילדים	
☐	קשר עם הורים	
☐	שיחה עם אנשים מחוץ למקלט	
☐	טיפול במצב חירום	
☐	שיחה עם חברות הצוות	
☐	אחר	

3. האם את מדגישה ביחס ליממה האחרונה

פירוט

1	מרוצה מאוד
2	מרוצה
3	אדישה
4	לא כל כך מרוצה
5	בכלל לא מרוצה

15

הערות: האם יש לך עוד משהו שכדאי לציין

יומן של אם הבית ליום:

4				
1	2	3	4	5

לתשומת הלב: כל השאלות מחייחסות ל-24 שעות האחרונות.

1. האוירה במקלט ביממה האחרונה היתה:

1	רגועה מאוד
2	רגועה
3	מתוחה
4	מתוחה מאוד

2. איך התחלק זמנך ביממה האחרונה

מספר השעות	סוג הפעילות	פירוט
	עבודה עצמית במשק הבית	
	פקוח וארגון עבודת הנשים בבית	
	אדמיניסטרציה (אזמנות, חשבונות וכו')	
	עבודות שלא שייכות ישירות לתפקיד	
	שיחות עם נשים	
	שיחות עם ילדים	
	שיחות עם חברות הצוות	
	שיחה עם מישהו מחוץ למקלט	
	פתרון בעיות	
	טפול במצב חרום	
	אחר	

7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

3. התנאים במקלט היו היום:

מצויין	טוב	סביר	לא טוב	גרוע	פרוט	
1	2	3	4	5	צפיפות	18
1	2	3	4	5	ציוד	19
1	2	3	4	5	נקיון	20
1	2	3	4	5	בטיחות	21
1	2	3	4	5	מילוי תפקידים כבית ע"י הנשים	22
1	2	3	4	5	תפקוד הצוות	23

פירוט

4. האם את מרגישה ביחס ליממה האחרונה:

1	מרוצה מאוד	_____
2	מרוצה	_____
3	אדישה	_____
4	לא כל כך מרוצה	_____
5	בכלל לא מרוצה	_____
		24

הערות: האם יש לך עוד משהו לציין

זמן של עובדת הסוציאלית ליום: שעה:

למשטת הלב: כל השאלות מתייחסות ל-24 השעות האחרונות.

1. היום נתתי טיפול אישי ל:

שם

נושא השיחה

שם

נושא השיחה

שם

נושא השיחה

שם

נושא השיחה

2. היום נתתי טיפול קבוצתי ל:

3. הנושאים העיקריים שעלו בדיון הקבוצה היו:

4. היום נפגשתי עם בעל של:

שם

פרוט:

5. חלוקת זמני ביטטה האחרונה

הפעילות	מספר השעות
שיחה מתוכננת עם הנשים	<input type="text"/>
שיחה לא מתוכננת עם הנשים	<input type="text"/>
שיחה מתוכננת עם ילדים	<input type="text"/>
שיחה לא מתוכננת עם ילדים	<input type="text"/>
שיחה עם בעלים	<input type="text"/>
שיחה עם גורמי חוץ	<input type="text"/>
שיחה עם חברי הצוות האחרות	<input type="text"/>
עבודה נידרת	<input type="text"/>
אחר:	<input type="text"/>

6. חברי צוות פנו אלי לייעוץ/בבקשה:

השם	הנושא
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>

2 1 2 3 4 5
 1 2 3 4 5
 יום חודש

7. אי פניתי לחברי צוות אחרים:

למי	הנושא
<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>

8. האזירה במקלט ביטטה האחרונה הייתה:

- 1 רגועה מאוד
- 2 רגועה יחסית
- 3 מתוחה יחסית
- 4 מתוחה מאוד

9. אירועים הראויים לציון במשך היום

נשמה לקרוא שעבר לדף הערותיך הנוספות בדחם לדשמה 2,1

יום חודש

לתשומת הלב: כל השאלות מתייחסות ל-24 השעות האחרונות

יומן של מנהלת המקלט ליום:

1. האוירה במקלט ביממה האחרונה הייתה:

- 1 רגועה מאוד
- 2 רגועה
- 3 מתוחה
- 4 מתוחה מאוד

2. שעות המתיחה התרכזו ב:

- 1 בוקר
- 2 אחר הצהריים
- 3 ערב

3. תאור המתיחה:

6 7

4. המתיחה ירד:

- 1 מעצמו
- 2 בהתערבות: פרט:

5. היו הפרעות מחוץ למקלט בשעות:

ל	א	ב
11	2	1
12	2	1
13	2	1
14	2	1

6. תאור ההפרעות:

15 16

7. ההפרעות טופלו ע"י:

17 18

8. איך התחלק זמנך ביממה האחרונה

מספר	השעות שהועסקו הפעילות	פרוט הפעילות
☐	עבודות טכניות שיגרתיות	
☐	עבודות משרדיות שגרתיות	
☐	שיחה עם נשים	
☐	שיחה עם ילדים	
☐	שיחה עם גורם חוץ	
☐	מתרוץ בעיות	
☐	טיפול במצב חרום	
☐	אחר	

9. התנאים במקלט היו היום:

פרוט	ל			
	מנוויל	טוב	טוב סביר	טוב נרוע
29	1	2	3	4
30	1	2	3	4
31	1	2	3	4
32	1	2	3	4
33	1	2	3	4
34	1	2	3	4
35	1	2	3	4
36	1	2	3	4
37	1	2	3	4
38	1	2	3	4
39	1	2	3	4
40	1	2	3	4
41	1	2	3	4
42	1	2	3	4
43	1	2	3	4
44	1	2	3	4
45	1	2	3	4
46	1	2	3	4
47	1	2	3	4
48	1	2	3	4
49	1	2	3	4
50	1	2	3	4

10. אתמול בלילה ישנו במקלט:

נשים

ילדים

11. אתמול נדחו פניות למקלט של:

נשים

12. הסיבות לדחיה היו:

41

42

13. האם את מרגישה ביחס ליממה האחרונה:

- 1 מרועה מאוד
- 2 מרועה
- 3 אדישה
- 4 מתוסכלת
- 5 מתוסכלת מאוד

נשמח לקרוא מעבר לדף הערותיך הנוספות ביחס ליממה זו.

יומן מנהלת הכיתה

היום עסקתי -

רוב היום

חלק ניכר של היום

חלק קטן של היום

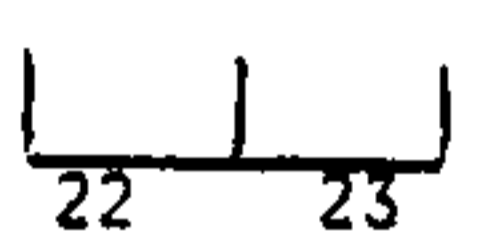
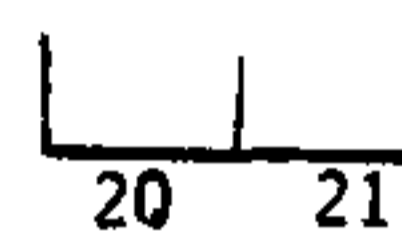
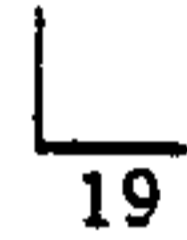
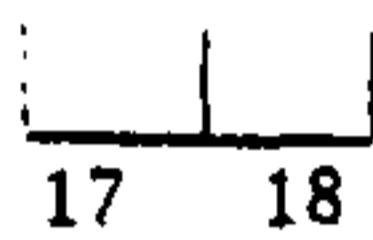
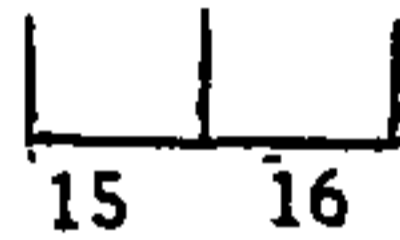
מעט מאוד

בכלל לא

1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5
8	9	10	11	12	13	14

קשר עם גורמי חוץ
 פקוח על תפקוד הבית
 הכוונת הצוות
 סיפול טכני בבית
 התעסקות חכנון באוכ-לוסיית הבית
 אחר

כ:

מס. הפניות (נשים) שנדחו אחמול
 מס. הילדים שיטנו במקלט אתמול בלילה
 מס. הנשים שיטנו במקלט אחמול בלילה

הסיבה לדחיה

האם יש לך מה לציין לגבי היום המדווח?

---

9 1	7 שנה 2 חודש יום	8 9	10 11	12 13
14 15	16 17	18	19 20	

יומן המזכירה ליום:

נא למלא את היום האחרון של עבודה בהתאם לעסוקך ולפי הקוד:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

עבודות מזכירות

קשר ישיר עם השהות

אחר פרטי:

לגבי השטח הגדול ביותר שסימנת:

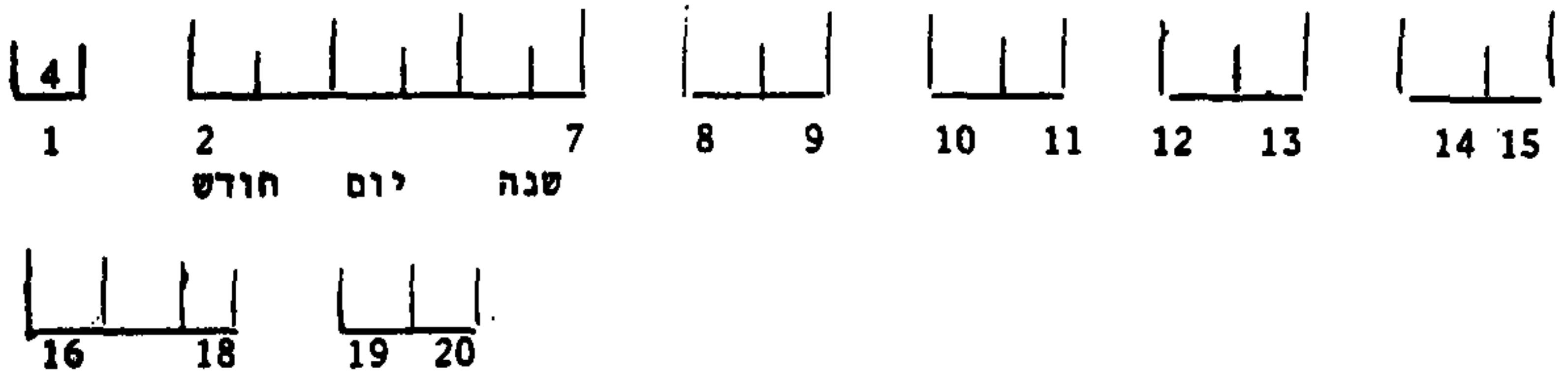
באיזה נושא הוא התמקד?

האם עלו בעיות במהלך טיפולך בו?

האם נעזרת במישהו בטיפול בנושא?

האם יש לך לספר עוד משהו הנוגע לאותו היום?

יומן אם הבית ליום:

נא למלא את היום האחרון של עבודה בהתאם לעסוקך ולפי הקוד:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

הפעלת השוהות במשק הבית

עבודה עצמית במשק הבית

אספקה

אחר פרטי:

לגבי השטח הגדול ביותר שסימנת:

באיזה נושא הוא התמקד?

האם עלו בעיות במהלך הטיפול בו?

האם נעזרת במישהו בטיפול בנושא?

האם יש לך לספר עוד משהו הנוגע לאותו היום?

דו"ח השוהה כמקלט

3								
1	2	3	4	5	6	7	8	
יום חודש								

1. איך את ישנה בלילות?

1	מצויין
2	טוב
3	לא כל כך טוב
4	בכלל לא טוב
9	פרטי:

_____

_____

2. האם את מדגישה בסדוה במקלט?

1	בטוהה מאוד
2	בטוהה
3	לא כל כך בטוהה
4	בכלל לא בטוהה
11	פרטי:

_____

_____

3. האם את מדגישה שילדיך הנמצאים אתך בטוחים?

1	בטוחים מאוד
2	בטוחים
3	לא כל כך בטוחים
4	בכלל לא בטוחים
13	פרטי:

_____

_____

6. על איזה נושאים את מסדוהם עם הנשים האחרות?

_____	
_____	9
לא	17

9. כמה את מדגישה שאת צדיכה עזרה בעיקר עכשו?

_____	
_____	21

10. האם את מקבלת עזרה זו?

1	כן
2	קצת
3	לא
22	

11. אם כן, ממי ואיך?

_____	
_____	23

12. איך את מדגישה כלפי בעלך?

- כועסת מאד (1|2|3|4|5) בכלל לא כועסת
- מבולבלת מאד (1|2|3|4|5) בכלל לא מבולבלת
- מתגעגעת מאד (1|2|3|4|5) בכלל לא מתגעגעת
- דואגת מאד (1|2|3|4|5) בכלל לא דואגת
- מפחדת מאד (1|2|3|4|5) בכלל לא מפחדת

19. האם היה קשר בינך ובין משפחתך בשבוע האחרון?

פגישה	טלפון	מכתב	קשר לא היה		מכתב	טלפון	ביוזמה של השני	
			לא	ללכבטי			של השני	שלך
1	2	3	4	5	43	1	2	אבא
1	2	3	4	5	45	1	2	אמא
1	2	3	4	5	47	1	2	אח/אחות
1	2	3	4	5	49	1	2	בעלך
1	2	3	4	5	51	1	2	בין בעלך והילדים
1	2	3	4	5	53	1	2	אחר

20. איך המצב כאן מתבחינות הכאות?

מסוד	טוב סביר בעיני בעיני				
	1	2	3	4	
54	1	2	3	4	אזירה
55	1	2	3	4	פרסיות
56	1	2	3	4	ניקיון
57	1	2	3	4	קשרים עם יתר הנשים
58	1	2	3	4	יחסי הצוות לנשים
59	1	2	3	4	טפול הצוות בילדים

21. האם יש לך הערות, הצעות או בקורות על המקלט?

60

13. האם בעלך הטריד אותך בשבוע האחרון?

כן
לא 9

29 פרטי:

_____

_____

14. האם בעלך הטריד את משפחתך בשבוע האחרון?

כן
לא 9

30

16. איך את מסבוכנת לקראת יציאתך מהמקלט?

39

_____

_____

17. מתי את מצפה לעזוב את המקלט?

1 תוך יום יומיים

2 תוך שבוע

3 תוך שבועיים

4 תוך חודש

5 תוך 3 חודשים

6 יותר מ-3 חודשים

40

18. למה אז?

41

_____

_____

_____

טופס אינטליק

א. פרטי זיהוי

שם

_____

כתובת

_____

1	2	3	4	5	6	7	8
							יום
							חודש

ת.ז.

9	10	11	12	13	14	15	16

ב. גנרמי הפנייה למקלט, פרטי רקע, הציפיות מהמקלט ודרך הפנייה

שאלות מופנות לאישה

1. האם תוכלי לתאר את האירוע שגרם לך להגיע הנה למקלט?

_____

_____

_____

4. האם השתמש בעלך במכשירים כדי להכותך?

כן	1
לא	2

5. היכן נהג להכותך?

בבית	1
ברחוב	2
בכל מקום ללא אבחנה	3
אחר	
	20

2. האשה הוכחה ע"י

בעל	1
בעל לשעבר	2
חבר	3
אב	4
כן משפחה אחר	5
אחר	
	17

3. מתי הכה אותך בעלך לראשונה?

לפני הנישואין	1
מיד לאחר הנישואין	2
תוך השנה הראשונה לאחר הנישואין	3
תוך חמש השנים הראשונות	4
כזמן האחרון	5
	18

6. כל כמה זמן נהג בעלך להכותך?

כל יום	1
מספר פעמים בשבוע	2
פעם בשבוע	3
פעם בשבועיים - חודש	4
פחות	5
אחר	
	21

10. האם קורה שאת ישנה מחוץ לבית כחוצאה מהאלימות של בעלך כלפיך?

כל יום	1
מספר פעמים בשבוע	2
פעם בשבוע	3
פעם בשבועיים - חודש	4
פחות	5
לא קורה	6
אחר	7

24

11. האם בילדותך נחלת באלימות אצל בני משפחתך?

כן	1
לא	2

25

12. האם בילדותך סבלת מאלימות כלפיך ע"י בני משפחתך?

כן	1
לא	2

26

13. מה ציפיותיך מהמקלט*?

התרחקות מגורם האלימות	0	1
פסק זמן למחשבה	0	2
עזרה להתגרש מהבעל	0	3
שיקום הנישואין	0	4
שיקום אישי (עיסוק וכד')	0	5
הרחקת הילדים ממקור האלימות	0	6
אחר		

27 28

7. מה לדעתך גורם לבעלך להכותך?

22

8. האם את נוהגת לשוחח על האלימות של בעלך כלפיך*?

כן, עם קרוב משפחה	1
כן, עם חברים או שכנים	2
כן, עם איש מקצועי	3
כן, אחר	4
לא	5

23

9. האם תוכלי לתאר את היחסים שלך עם בעלך?

(* אפשרית יותר מתשובה אחת).

19. איך הגעת למקלט?

קראחי בעיתון או שמעתי באמצעי התקשורת.	1
שמעתי מקרוב חבר, שכן	2
שמעתי מאיש מקצוע ותופניתי	3
אחר	
	37

20. אם הופנתה, מי הגורם המפנה?

מח' לשירותים חברתיים	0	1
בית חולים	0	2
בית חולים פסיכיאטרי	0	3
מרפאה לבדיאות הנפש	0	4
מרפאת קופ"ח	0	5
תחנה לאם ולילד	0	6
משטרה	0	7
גורם טיפולי פרטי	0	8
מסגרת חינוכית	0	9
אחר		
	38	39

21. האם נהגת לקחת תרופות להרגעה בעקבות אלימות בעלך כלפיך?

כן	1
לא	2
	40

14. כמה זמן את חושבת לשהות במקלט?
29

15. האם את מעוניינת להמשיך את חיי הנישואין עם בעלך?

מעוניינת להמשיך לחיות יחד בחקוה לשיקום חיי נישואינו	1
מעוניינת לחיות בנפרד לאחר צאתי מהמקלט תוך נסיון לשקם את נישואינו	2
מעוניינת לחיות בנפרד ולהחזיל בתהליך הגירושין	3
גרזשה	4
לא יודעת	5
אחר	
	30

16. האם את עובדת?

כמה	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	31	32
היכן - כתובת		

17. אם לא עובדת, מה הסיבה?

	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	33	34

18. אם עבדת בעבר והפסקת במה עבדת?

	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	35	36

ג. פרטים על ילדי האישה במקלט ומחוצה לו

22. מס. כולל של ילדים
 במשק הבית
 41 42

פרטים על הילדים הנמצאים במקלט.

23. שם הילד של מי הילד שנת לידה סוג המסגרת הנדרשת*

	שנת לידה	של מי הילד			סוג המסגרת הנדרשת*
		שניהם 1	אשה 2	בעל 3	
					<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> 43 44 45 46
					<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> 47 48 49 50
					<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> 51 52 53 54
					<input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> <input type="text"/> 55 56 57 58

2 - מסגרת מיוחדת

1 - מסגרת רגילה (*)

24. האם יש ילדים מחוץ למקלט 1 - כן 2 - לא

59

25. פרטים על ילדים מחוץ למקלט

שם	שנת לידה	של מי הילד	מסגרת	בעיות	היכן נמצאים

30. תאריך נישואין (שנה) נוכחי   66 67

31. מספר נישואין 68

32. שנות השכלה

0-4	1
5-8	2
9-12	3
יותר מ-12	4

69

33. האם נמצאת בחריון כן לא 70

34. מצב בריאות

מצב בריאות תקין	1
מצב בריאות לקוי לפי התרשמות העו"ס	2
מצב נפשי לא תקין על בסיס אבחנה רפואית	3
מצב פיזי לא תקין על בסיס אבחנה רפואית	4
3+4	5

71

26. האם בעלך נהג להכותך בזמן חריון?

כן	1
לא	2

60

27. האם היו לך הפלות כתוצאה מאלימותו?

כן	1
לא	2

61

ד. פרטים דמוגרפיים על האישה

28. שנת לידה   62 63

ארץ מוצא האב
ישראל

1
2
3

64

אסיה אפריקה

אירופה אמריקה

29. מצב משפחתי

רווקה	1
נשואה	2
גרה כנפרד	3
גרושה	4
אלמנה	5
אחר	

65

מס. כרטיס

1

80

6								
1	2	3	4	5	6	7	8	

יום חודש

1. שאלות לעו"ס

41. מה ציפיות העו"ס מהמקלט עבור האישה*

התרחקות מגורם האלימות	0	1
פסק זמן למחשבה	0	2
עזרה להתגרש מהבעל	0	3
שיקום הנישואין	0	4
שיקום אישי (עיסוק וכו')	0	5
הרחקת הילדים ממקור האלימות	0	6
אחר		

9 10

42. כמה זמן צפוי לאישה במקלט לפי הערכת העו"ס.

--

 11

ה. פרטים על בן הזוג

35. שנת לידה

--	--

 72-73

36. מספר נישואין

--

 74

37.

--

 75
1. ישראל 2. אסיה-אפריקה
3. אירופה-אמריקה.

38. שנות השכלה

0-4	1
5-8	2
9-12	3
13+	4

76

39. האם עובד

כן	1
לא	2

77

40. משך זמן שלא עובד

כן עובד	1
עד חצי שנה אינו עובד	2
מעל חצי שנה עד שנה אינו עובד	3
מעל שנה אינו עובד	4

78

43. סולמות להערכת תפקודה של האישה (למילוי בעזרת הסולמות המצ"ב)

קשר עם מטפל 12

יכולת לקיים קשר חברתי 13

דאגה לספוק צרכים אישיים ובריאותיים 14

הקפדה על הופעה חיצונית 15

עירנות לצרכי הזולת 16

מודעות ותגובה על מצב רגשי 17

שיקול דעת 18

שמירה על כבודה 19

ס"ה   20 21

45. כמה זמן צפוי לאישה במקלט לפי הערכת הגורם המפנה?

24

46. פרטים על האישה על בסיס מקורות אינפורמציה מחוץ לאישה

זנות 25
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

סמים 26
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

שכרות 27
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

גניבות 28
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

התפרצות למוסדות ציבור 29

1-כן 2-לא 3-לא ידוע

אלימות 30
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

האם שהתה במסגרת טיפולית לעבדיינים 31

1-כן 2-לא 3-לא ידוע

ז. שאלות לגורם מפנה ו/או לגורמים אחרים

44. מהן ציפיות הגורם המפנה למקלט*

התרחקות מגורם האלימות	0	1
פסק זמן למחשבה	0	2
עזרה להתגרש או להפרד מהבעל	0	3
שיקום הנישואין	0	4
שיקום אישי (עיסוק וכד')	0	5
הרחקת הילדים מגורם האלימות	0	6
העברת הטיפול למטפל מתאים יותר	0	7
אחר		
	22	23

47. האם יש אינפורמציה על התנהגות אנטי-סוציאלית אצל הבעל

סדרות 32
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

מקור _____

סמים 33
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

מקור _____

שכרות 34
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

מקור _____

גניבות 35
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

מקור _____

אלימות 36
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

מקור _____

האם שהה במסגרת טיפולית לעבריינים 37
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

האם היה עצור בבית סוהר 38
1-כן 2-לא 3-לא ידוע

הערות העו"ס
_____
_____
_____
_____

תאריך פנייה

39 40 41 42 43 44

תאריך החלטה

45 46 47 48 49 50

מס. כרטיס

80

שם _____

חתימה _____

טופס שחרור

סמל עגול סביב התשובה המתאימה

א. פרטי זהויל

שם _____

כתובת _____

7							
1	2	3	4	5	6	7	8

יום חודש -

ת.ז.

9	10	11	12	13	14	15	16

ב. פרטים על השחרור

1. אופן השחרור

1	שוחררה על בסיס החלטה משותפת של האישה ועו"ס המקלט.
2	שיחררה את עצמה בניגוד לחוות דעת של עו"ס המקלט או בלי ידיעתה.
3	שוחררה על בסיס חוות דעת של עו"ס בניגוד לרצונה.
17	

2. איזה תפקיד עיקרי שימש המקלט עבור האישה לדעתך?

1	התרחקות מגורם האלימות
2	פסק זמן למחשבה
3	עזרה להתגרש מהבעל
4	שיקום הנישואין
5	שיקום אישי (עיסוק וכד')
6	הרחקת הילדים ממקור האלימות
	אחר
18	

3. יעד השחרור

1	חזרה למקום המגורים המקורי עם הבעל
2	חזרה למקום המגורים המקורי ללא הבעל
3	חזרה לבית משפחה באותו ישוב
4	חזרה לבית משפחה בישוב אחר
5	חזרה לעיר אחרת באופן עצמאי
	אחר
19	

4. שאיפת האישה בתחום הסטטוס המשפחתי

1	מעוניינת להמשיך את נישואיה עם בעלה
2	מעוניינת לחיות בנפרד בשלב ראשון תוך ניסיון לשקם את הנישואין
3	מעוניינת לחיות בנפרד ולהתחיל בתהליך גירושין
4	לא יודעת
5	גרושה
	אחר
20	

ג. סיכום ההתערבות במקלט

א. סוגי טיפולים וסוגי עזרה אחרים שניתנו לאישה במקלט.

כ"ו 1
כ"ז 2
21

טיפול קבוצתי

22-23

מס. מגעים

24-25

פרט תכני טיפול

כ"ו 1
כ"ז 2
26

טיפול אינדיווידואלי

27-28

מס. מגעים

29-30

פרט תכני טיפול

כ"ו 1
כ"ז 2
31

קיום קשר עם הבעל ע"י העו"ס

32-33

מס. מגעים

כ"ו 1
כ"ז 2
34

סידור ילדים במסגרות מתאימות

כ"ו 1
כ"ז 2
37

הדרכה ויעוץ לחיי נישואין

38-39

מס. מגעים

כ"ו 1
כ"ז 2
40

סיוע משפטי

41-42

מס. מגעים

כ"ו 1
כ"ז 2
43

הדרכה ויעוץ בקשר לחינוך ילדים

44-45

מס. מגעים

46-47

האם לדעתך חלו שינויים אצל האישה בעקבות התשומות דלעיל.

נא לפרט

_____

_____

_____

_____

_____

ב. האם עו"ס במקלט יצרה קשר עם שירותים
בקהילה תוך שהות האישה במקלט

.13 תחנה ליעוץ בחיי נישואין כן לא $\frac{1}{2}$ 48

.14 שירות תעסוקה כן לא $\frac{1}{2}$ 49

.15 תחנה לבריאות הנפש כן לא $\frac{1}{2}$ 50

.16 מסגרת חינוכית לילדים כן לא $\frac{1}{2}$ 51

.17 מסגרת הכשרתית לתעסוקה כן לא $\frac{1}{2}$ 52

.18 לשכת רווחה כן לא $\frac{1}{2}$ 53

.19 אחר $\frac{1}{2}$ 54

.20 האם ניתן טיפול ישיר לילדי האישה במקלט
נא לפרט:

$\frac{1}{2}$
55-56

ה. סולמות להערכת תפקודה של האישה (בעזרת הסולמות תרצ"ב)

- (א) קשר עם המטפל 39
- (ב) יכולת לקיים קשר חברתי 40
- (ג) דאגה לספוק צרכים אישיים ובריאותיים 41
- (ד) הקפדה על הופעה חיצונית 42
- (ה) עירנות לצרכי הזולת 43
- (ו) מודעות וחגובה על מצב רגשי 44
- (ז) שיקול דעת 45
- (ח) שמירה על כבודה 46
- (ט) ס"ה 47-48

מס. כרטיס 2
80

שם המטפל במקלט _____

מקום העבודה _____

שם העו"ס המיועד לקליטה בקהילה _____

סופס מעקב

סמן בעיגול סביב התשובה המתאימה

שם: _____

כתובת: _____

8							
1	2	3	4	5	6	7	8

יום חודש

9	10	11	12	13	14	15	16

1. מס. הערכה

שלושה חודשים לאחר שחרור האישה מתמקלט	1
ששה חודשים לאחר שחרור האישה מתמקלט	2
שנה לאחר שחרור האישה מהמקלט	3
	17

2. היכן מתגוררת האישה?

במקום המגורים המקורי עם הבעל	1
במקום המגורים המקורי ללא הבעל	2
בבית משפחתה באותו ישוב	3
בבית משפחתה בישוב אחר	4
בישוב אחר באופן עצמאי	5
אחר	
	18

3. המצב המשפחתי של האישה

נשואה	1
גרה בנפרד בתהליך של שיקום הנישואין	2
גרה בנפרד בתהליך גירושין	3
גרושה	4
אחר	
	19

התעלכויות טיפוליות בזוג ובילדים וסוגי עזרה אחרים שניתנו לאישה ולילדיה
בתקופת המעקב הנוכחית.

.4

א.	כן	$\frac{1}{20}$	לא	טיפול משפחתי	ט.	כן	$\frac{1}{28}$	לא	טיפול פרטני בילדים
ב.	כן	$\frac{1}{21}$	לא	יעוץ בבעיות נישואין	י.	כן	$\frac{1}{29}$	לא	חונכות
ג.	כן	$\frac{1}{22}$	לא	טיפול זוגי אינדי	יא.	כן	$\frac{1}{30}$	לא	הוצאת ילדים מהבית
ד.	כן	$\frac{1}{23}$	לא	טיפול זוגי קבוצתי	יב.	כן	$\frac{1}{31}$	לא	הכשרה מקצועית
ה.	כן	$\frac{1}{24}$	לא	טיפול פרטני באישה	יג.	כן	$\frac{1}{32}$	לא	חאם עובדת
ו.	כן	$\frac{1}{25}$	לא	טיפול פרטני בבעל					
ז.	כן	$\frac{1}{26}$	לא	טיפול קבוצתי באישה					
ח.	כן	$\frac{1}{27}$	לא	טיפול קבוצתי בבעל					

שאלות מופנות לאישה

5. אירועים מיוחדים כמשך תקופת ההערכה

---

6. בהשוואה לתקופה שלפני היותך במקלט האם את מרגישה היום

יותר טוב	1
אותו דבר	2
פחות טוב	3
	33

7. האם קורה שבעלך מכה אותך

כמו לפני שהוותר במקלט	1
יותר מאשר בתקופה שלפני המקלט	2
פחות מאשר בתקופה שלפני המקלט	3
בכלל לא	4
	34

8. גורמים המטפלים באישה בתקופת ההערכה הנוכחית

_____	א	35	36
_____	ב	37	38
_____	ג	39	40
_____	ד	41	42
_____	ה	43	44

חאריך להערכה מחודשת

45	46	47	48
יום חודש			

9.

שם המעריך _____

תפקיד _____

מקום עבודה _____

חתימה _____

נספח 2

סולמות להערכת תפקודה של האישה

סולמות לחיפוש תפקודה של האישה

שורה על כבודה	שיקול דעת	מודעות ומגובה על מצב רגשי	עירנות לצרכי הזולת (דמויות)	הקפדה על תופעה חיצונית	דאגה לטיפוח צרכים אישיים ובריאותיים	יכולת לקיים קשר חברתי	קשר עם מסעל
<p>אם פישתנו יפגע בגופה ורכושה תוכל להתגונן באמצעים שונים כלפי הפוגע</p>	<p>ערה לרצונותיה פועלת לפי שיקול דעת, יודעת להציב גבולות מוקדם לפני מאוחר</p>	<p>מסוגלת להקצות זמן למנוחה ורגיעה והעשרה רוחנית. אם יש לה מחשבים חרץ להתמודד</p>	<p>מפעלת באופן מצויין בילדים שומרת על יחסים חמים איתם, מסוגלת לעזור לילדים לקידומם, ופעילה בקהילה, ובמיוחד פועלת בחברת פיצוץ</p>	<p>מספקת את תופעות החיצוניות</p>	<p>מעבר לדאגה לצרכים האישיים מסוגלת לדאוג את הנוהל ולמנוע בעיות בטיפוח צרכים</p>	<p>אין פנימיות השמזים על ליקויים בתחום החיצוני, זה מחבא בהחיים טובים. עם בני משפחה וחברים במסגרת בה היא פועלת</p>	<p>משתפת פעולה ועוזמת במערכת החתוכיות של יח"ו וקה" עם המסעל</p>
<p>מסוגלת להתגונן כנגד פגיעה בכבודה ובריאותה אך קשה לה להתמודד זמן רב מתמיד.</p>	<p>מסוגלת בדי"כ לזמן את חדותיה לתבין את מקורותיה, פועלת בדי"כ לפי שיקול דעת על בסיס אינטימיות.</p>	<p>מודה בקיום מחשבים לעיתים קשים, ועמדתה די ברורה בקשר לחייו שיש לשלם ע"י המגלות ורגוז, למעטים במיד.</p>	<p>מסוגלת להתעניק לזמנים משמעותיות ובהחלט לצרכיה, מנסה לפיצול בהחלט וכאם לא מסופק עלולה לטמם</p>	<p>הופעתה החיצונית בר"כ מסודרת</p>	<p>דואגת בצורה סדירה ובעקביות לכלל צרכיה האישיים</p>	<p>מלילה לטח פחות או יותר קשרים חברתיים עם אנשים קרובים</p>	<p>בר"כ משתפת פעולה</p>
<p>התמודדות שלה כאח לזי ביקור במלונות על מגיעה במחנה הידועה המגיעה עזרה.</p>	<p>מגלה לעיתים חדות ולעיתים מסוגלת לזכור פועלת לפי שיקול דעת סובייקטיבי</p>	<p>מודעת פחות או יותר למחשבים והשקיים אותה אך לא מניד מסוגלת לשלם בהם</p>	<p>מסוגלת לדאוג את צרכיהם הטובים של ילדיה ו/או אנשים משמעותיים אחרים, ומלילה פחות או יותר לספק בצרכיהם</p>	<p>הופעתה החיצונית מסודרת ולעיתים מושלמת אך לא במידה קיצונית.</p>	<p>דואגת בצורה פחות או יותר הולמת את צרכיה האישיים</p>	<p>מקיימת קשרים חברתיים עקביים במידה מסוימת עם מס. דמויות קבועות אך משתכח לעיתים עם בני משפחה קרובים ומשנתה את עצמה במידת מס.</p>	<p>טובנה להשתמש בעזרה המסעלים ומגלה לעיתים פנימיות של המגרות</p>
<p>איננה מגיבה באופן ישיר על מגיעה אך מסוגלת לעיתים להתבטא על כך במידה אחת את</p>	<p>מגלה לעיתים פתורים יותר מוגדרים ונכבד לטע. לעיתים קרובות פועלת ללא שיקול דעת</p>	<p>מודעת במידה מסוימת למחשבים והשקיים אותה מיד, ומדי מסע נומבם ביטוי למחשבים אלה לעיתים בחוספנות ולעיתים באדישות.</p>	<p>מקלה שאלות ומגלה דאגות ביחס לילדיה או אחיה אך פועלת מסע מאח למענם</p>	<p>איננה מקפידה על הופעתה החיצונית</p>	<p>מסוגלת לדאוג ללא עקביות רבה למסוק צרכיה האישיים</p>	<p>בר"כ מקיימת קשרים חברתיים ברמה נמוכה למדי, מחזיקת במידה מסע של עקביות אל דמות אחת או שניים בלבד.</p>	<p>מגיבה לפניות המסעלים אליה אך עם המגרות מסע</p>
<p>איננה מסוגלת להתמודד כלל עם מגיעה כלשהי בכבודה ותומך על כבודה, מתוך חוסר אונים.</p>	<p>טובלת מחשבים ששקורים אינו מוגדר בבירור ופועלת ללא שיקול דעת</p>	<p>מידע מסעל בחוספנות ובמידה מסוימת נכבד מסעל או דמויות קרובות אחרות ללא מצעורים</p>	<p>אדיקה לטוב אחת (דמויות משמעותיות בחייה) אינה עושה כלל לצרכי ורגשות ילדיה או לדמויות משמעותיות אחרות בחייה</p>	<p>איננה דואגת להופעתה החיצונית</p>	<p>איננה דואגת כלל לטיפוח צרכיה האישיים, בא לידי ביטוי באי הקפדה על העגינה אישית או אי הקפדה על סדירות כאוכל זכו.</p>	<p>לא משתפת כלל קשרים חברתיים עם אנשים במסגרתה</p>	<p>אינה מגיבה לנסיון המסעלים ליצור איתה קשר</p>

4. יקדים של הסולמות - הערכה המקורה של האישה עם כניסתה למעלה ולפני שחרורה.
 על המייס לזיג את האישה בכל אחד מהסולמות ולממן את הידוע במסעי האינטימיות והחזיר.
 והסולמות בגינות על ידי מי ששואל דיון, בהתמך עם גב' י. סלני, ממשרד העבודה והרווחה.

נספח 3

טבלה מסכמת את דרך פעילותם של שלושת המקלטים:
הרצליה, חיפה וירושלים

לאחר סיום השנה הניסיונית, טרם התחלת עיבוד הנתונים שנאספו על מקלט אשדוד, סקרו החוקרות את שלושת המקלטים האחרים בארץ באמצעות ריאיון חופשי של צוותות המקלטים והסתכלות במקלטים.

להלן לוח המסכם את התרשמויות החוקרות על דרך פעילותם של המקלטים.

נתונים אלה לא השתקפו בדו"ח המסכם על המחקר, כי הם לא היו ערוכים בצורה מדויקת ולא ניתן היה להשוותם לנתונים שעלו במחקר על מקלט אשדוד.

חוקי הנתיח

ביקורי משפחה	כניסות זרים	סלפון	יציאות	חלקו של הצוות בתפקוד הנתיח	תאוראי	הרצליה
אסורים	אסורות כניסות זרים מכוונות וילדים.	תנגדות חזקה לקשר סלפוני מרשים לתחקר רק בסלפון ציבורי.	מקפידים על אי יציאות מרשים יציאה למשפחה פעם בשבועיים.	אישור רשימת קניות על גבי סופס אישור מפריט אישור חלוקת הפקידים	אם מבנים תורניות	הרצליה
מותרים ביקורי נשים קרובות ואם האישה על בסיס היכרות קודמת של צוות המקלט.	ניתוק מהחץ.		מקפידים על אי יציאות חותמים על גבי סופס יציאה. הצוות לא מעודד יציאות למשפחה, הצוות יוזם יציאות לחגים.	אישור רשימת קניות על גבי סופס.	סדרנית (שוהה) אחראית על תורניות	חליפה
מותר רק לנשים בנות משפחה, וכשיתוף עם הצוות בלבד.	קשר דו כיווני חופשי	יש גישה לסלפון	יציאות מבוקרות	אישור רשימת קניות	תורניות	ירושלים

ט י פ ו ל כ א י ש ה

שחרור והמשך קשר	טיפול משפטי	קשר עם הבעל	קשר עם המשפחה	קשר עם השוהות	קשר עם גורם טיפולי באיזור מגורי האישה	הרצליה	חיפה	ירושלים
מודיעים על שחרור אישה לעו"ס של הלשכה. שולחים דו"ח סוציאלי לעו"ס חדש. מתקיים קשר המשכי עם המקלט ביוזמת האישה. המשוחררות מוזמנות לשיחות קבוצתיות במקלט.	עו"ס מקומית מטפלת. עו"ס מקלט משתפת בהמלצות בחסידיים	לקראת שחרור האישה, מתקיימת פגישה עם הבעל והאישה. נערכים מפגשים של עו"ס מקומי עם הזוג. לא ממליצים על טיפול זוגי.	לא יוצרים קשר עם המשפחה, כי זו לא מתקבלת כגורם תומך.	אחת לשבוע נערכת פגישה אינדיבידואלית עם השוהות. אחת לשבוע נערכת שיחה קבוצתית בהנחיית המנהלת ומתנדב פסיכולוג שוהות חייבות לפנות <u>בוקר אחד</u> בשבוע לשיחה עם העו"ס.	קשר עם גורם טיפולי באיזור מגורי האישה	95% מופנים ע"י לשכה. מופנה מגיעה עם דו"ח סוציאלי מהלשכה. לאחר 10 ימים מבקרת עו"ס לשכה במקלט. לפני הקליטה נערכת שיחה מקדימה עם עו"ס הלשכה.	קבלה באמצעות עו"ס לשכה, הפניה בכתב. לפעמים אישה מגיעה למקלט כליווי עו"ס מקומי.	אשה בד"כ מופנה ע"י עו"ס, כל הטיפול נעשה באמצעות לשכה האם היא האחראית, כדרך זו מובטח רצף בטיפול, אם כי הטיפול איטי.
לפי המדיניות תומכים ברצון האישה להשחרר, פוגשים את הבעל על מנת לאבחן קשר המשכי בין הזוג, מעודדים קשר המשכי עם המקלט.	מפעילה מיוחדת אחראית על תחום משפטי, במקרה הצורך מעורב גם עו"ד מתנדב. המפעילה מחליטה על צווים בבית דין, אך לא כותבת חסידיים.	עו"ס המקלט מבקשת מעו"ס מקומי לפגוש את הבעל. קשר בין בעל לעו"ס מקלט בנוכחות עו"ס מקומי בלבד. הפגישות בד"כ מרובעות.	יוצרים קשר עם המשפחה ביוזמת האישה.	ב-80% נוצר קשר מקצועי עם השוהות תוכנית שיקומית נבנית יחד עם עו"ס לשכה.	עו"ס לא יוצרים קשר עם המשפחה.	עו"ס לא יוצרים קשר עם המשפחה, כי זו לא מתקבלת כגורם תומך.	עו"ס לא יוצרים קשר עם המשפחה.	עו"ס לא יוצרים קשר עם המשפחה.
המלצות לעו"ס מקומי על פי תוכנית שגובשה במשותף.	ממליצים על טיפול זוגי. 85% תומכים על הסכם עם הבעל.	קשר עם הבעל. לא מעודדים קשר עם הבעל.	לא מעודדים קשר עם המשפחה.	לא מעודדים קשר עם המשפחה.	לא מעודדים קשר עם המשפחה.	לא מעודדים קשר עם המשפחה, מתקיימת פגישה עם השוהות קבוצתיות משתנים מפגש בין האישה לחבר הצוות נעשה בהתאם לרצון האישה.	אשה בד"כ מופנה ע"י עו"ס, כל הטיפול נעשה באמצעות לשכה האם היא האחראית, כדרך זו מובטח רצף בטיפול, אם כי הטיפול איטי.	אשה בד"כ מופנה ע"י עו"ס, כל הטיפול נעשה באמצעות לשכה האם היא האחראית, כדרך זו מובטח רצף בטיפול, אם כי הטיפול איטי.

ילדים במעלס

התייחסות טיפולית לילד	קשר ילד-אב	העברת אחריות על הילדים	מסגרות אחר"צ	מסגרות בקר פורמליות	הרצליה
הימנעות מהתערבות בנושא החינוך שהוא בלעדי לאם. יושא להתייחסות ע"י הצוות - אלימות כלפי הילד.	מפגש במשפחה בהסכמת האם	לא מרשים העברת אחריות מהאם לאישה אחרת	כל ילד באחריות אמו תחת השגחתה של אם הבית	גננת - אחראית על טרום חובה ומטה ל-4 אימהות - 1-0	הרצליה
לילדי האיזור יש סידור סיפולי יעיל בתחנה לטיפול בילד.	על פי אישור האם. מפגש בבית דין, האב צריך לחתום על החזרה.	שמירה הדדית של הנשים על הילדים	נשים אחראיות על ילדים. טודנטים מארגנים פעולות לילדים גדולים יותר.	2 גננות - 1-6 אימהות - 1-0	חיפה
לא מתערבים בגלל שהות בת סווח קצר. ילדי האיזור מטופלים בשירות פסיכוכוגי במקום.	הפגישה במשטרה הנושא בעייתית	שמירה הדדית.	הילדים באחריות אימותיהן. טודנטית מפעילה ספוראדית	אין מסגרת פורמלית במקלט. לאחר שבוע התאקלמות מוציאים את כל הילדים בכל הגילם למסגרות חוץ כולל מעון.	ירושלים

(* מאחר שאין צו החזקה לגבי אף אחד מההורים, קיימת סכנה של לקיחת הילד ע"י האב מבלי שחלות עליו סנקציות משפטיות.)

ת ס ר ס ת

פ א י	מתקשרות ולא מגיעות	עוזבות כלי הסכמה	חזרות	אורך השהות	תפוסה ממוצעת	הרצליה
לא מאורגן			עד 10% חוזרות מותרת חזרה שלישית- מקסימום.	הרוב שוהות מתחת לחודש מקסימום שוהות 10-8 ח'.	31 - מקסימום נשים וילדים	
ארגון חוגים לפי כשרונות המתנדבים במקלט.	5%			הרוב שוהות חודש מקסימום שוהות 6 חודשים.	30 - ממוצע	חיפה
ארגון חוגים בתוך המקלט.	15%	20% עוזבות כלי הסכמה הדדית.		3 חודשים	10 - ממוצע 20 - מקסימום	ירושלים

מקלט לנשים מוכות

ת.ד. 6591 - אשדוד

עקרונות

1. המקלט בנוי על עקרונות של עזרה עצמית ועזרה הדדית בין הנשים.
2. המקלט הינו מחסה מאלימות; כל צורת אלימות בתוכו אסורה בהחלט.
3. המקלט יפעל, לפי רצונך, ל"שלוס-בית" או לגירושיון.

כללי בטיחות

1. דלת הסורגים חייבת להיות סגורה כל הזמן. כשאת יוצאת מחוץ למקלט עליך לבקש מאישה אחרת לנעול אחריך. אין להשאיר את הדלת פתוחה אף לרגע. אין להוציא את המפתח מהמקלט, ואין למסור אותו לידי ילדה או ילד. אין להכניס למקלט אף אישה, חוץ מהחוסות בו או הבאות לקבל מחסה, בלי אישור מאחת מחברות הצוות.
2. הכניסה של גברים למקלט אסורה. גבר, הבא לבקר קרובת משפחה החוסה במקלט, יורשה להכנס רק בנוכחות חברת צוות, והכיקור יתקיים רק במשרד.
3. אין למסור כל מידע על אישה מהמקלט. אין לשוחח בטלפון עם בעל של אישה אחרת, גם לאחר עזיבתך.
4. לבעלים אסור להתקרב למקלט ואסור להכנס לבנין. אסור בהחלט לדבר עם בעלך, או עם בעל אחר, ליד הסורגים. אין לשוחח עם בעל מהמרפסת או מהחלון.

בעלים

1. במשך השבועיים הראשונים לשהותך במקלט ממליצים לדבר עם הבעל בטלפון.
2. אחרי שבועיים, תוכלי לדבר עם הבעל בטלפון. אין להפגש איתו במקלט - ולא ליד הסורגים. שטח המקלט אסור לבעלים, אפילו אם רצונך ב"שלוס-כית". יש לקבוע איתו מפגש במקום אחר.

3. אחרי שבועיים, ורק אחרי שבועיים, מותר לבעל לבקר את ילדיו. לשם כך דרוש צו מבית הדין הרבני וגם תיאום מראש עם מנהלת המקלט ובידיעת העובדת הסוציאלית. ביקורים מתקיימים בשעות הבוקר ובמוסד אחר - לא במקלט. חברת צוות תביא את הילדים למקום המיועד, תשאר בשעת הביקור, ותביא את הילדים בחזרה למקלט. אסור לבעלים לבוא למקלט לבקר את ילדיהם, ואסור לאמהות להביא ילדים אל הסורגים כדי להראות אותם לאב.

4. במידה ואישה אינה מוכנה לדבר עם בעלה עובדות המקלט תבקשנה ממנו לעזוב ובמקרה הצורך תזעקנה את המשטרה.

5. אין לדבר עם בעלה של אישה אחרת.

ילדים

1. הינך אחראית לטיפול בילדיך.

2. עליך לשבת יחד עם ילדיך בארוחות בחדר האוכל. אין לתת לילד אוכל אלא סמוך לשולחן האוכל.

3. בין השעות 2-4 אחר הצהריים, עליך להיות עם ילדיך בתוך החדר.

4. אחרי הצהריים רצוי לטייל עם ילדיך בחוץ.

5. עליך להשכיב את ילדיך לא יאוחר מ-8.00 בערב.

6. ילדים בגיל גן חובה ובית-ספר מתקבלים כאורחים בבתי ספר באשוד. ילדים קטנים יותר מתקבלים לגן שבתוך המקלט. על ילדי גן חובה וביה"ס להיות מוכנים ב-7.30 וילדי הגן המקומי ב-8.30.

7. אין להשאיר ילדים במקלט ללא השגחה, פרט למקרים שתואמו עם המנהלת או עו"ס ובהסכמת אחת מחברותיך במקלט שתטפל בילד בהעדרך.

8. אין להתערב במריבות בין ילדים. אסור להכות ילדים לא שלך. אם יש בעיות משמעת - יש לפנות אל האם.

9. עליך לדאוג לכך שילדיך לא יסחבו חפצים מהמקלט, מנשים או מילדים אחרים. כל חפץ או כלי שיישבר על ידי ילד יהא על האם לשלם את תמורתו המלאה מיד!
10. יש להקפיד שילדים לא ייכנסו למטבח ולא יגעו במכשירים חשמליים.
11. אין לאפשר לילדים מתחת לגיל בית ספר להתקלח לבד.
12. צעצועי המקלט שייכים לכל הילדים.

תורנויות

1. נקיון המקלט, הקניות והבישול נעשים על ידי הנשים, לפי תורנות. יש לסיים את כל התורנויות (מלבד הבישול) עד שעה 10.00 בבוקר. אם את עובדת בבוקר, עליך לבצע את התורנות כלילה שלפני כן.
2. פעם בשבוע מתקיימת אסיפת בית. ההשתתפות באסיפה חובה. באסיפה נקבעות תורנויות על ידי אם-הבית. באסיפה נבחרת אחראית על ידי הנשים השוהות במקלט. כל הנשים חייבות להשמע לאחראית.
3. אם אינך מסוגלת לבצע תורנות, בגלל מחלה או סיבה אחרת, עליך למצוא מחליפה, ולתאם את ההחלפה עם אם-הבית.
4. במקרה הצורך יכולות אם-הבית או אחת מחברות הצוות לשנות את התורנות; עליך לבצע את התורנות החדשה כפי שנקבעה.
5. בעת עריכת הקניות יש להקפיד להביא חשבונית מהחנות. אין לקנות דברים שאינם על רשימת הקניות.

יציאות

1. לאחר ביצוע תורנויות המקלט ובתאום עם אם-הבית, הינך חופשיה לצאת לסידורים, לעבודה ולביקורים. עליך להודיע למשרד לאן את הולכת, ומתי תחזרי.
2. יש לחזור למקלט לפני השעה 9.00 בלילה. בשעה זו ננעלת דלת הכניסה.

3. בתקופת שהותך במקלט, כל קשר עם גבר מלבד בעלך ובני משפחה אסור בהחלט. אין לבלות עם גבר ואין לקבל או ליזום שיחות טלפוניות.

4. אחרי השבועיים הראשונים ניתן לעשות ביקור שבת אצל בני משפחה. יש להשאיר פרטים אודות המארחים במשרד.

דמי כלכלה

1. המקלט לא יכול להתקיים בלי השתתפותך בהוצאות שוטפות. חובה עליך לשלם דמי כלכלה מיד לאחר קבלת תמיכה, קצבת ילדים או משכורת.

2. עליך לחתום על שטר התחייבות, אם תבקשי לעשות כך.

ציוד

1. אם אין לך מצעים ומגבות תקבלי אותם מהמקלט. חובה להחזיר אותם נקיים למשרד עם עוזבך את המקלט; יחד עם כל ציוד אחר שקבלת, כוסות, מגבות, חומרי ניקוי.

2. אם קבלת מהמקלט בגדים, אין צורך להחזירם.

המטבח

1. המטבח הוא חדר עבודה. אין להכנס אליו כשאינך בתפקיד.

2. הכניסה לילדים למטבח אסורה בהחלט.

3. המטבח הוא חלבי. אין לאכול בשר ומוצריו במקלט ואין להשתמש בכלי המקלט לאכילת בשר.

טלפון

1. הטלפון במקלט הוא כלי עבודה. אין להשתמש בו לצרכים פרטיים. רצוי להמעיט עד כמה שאפשר במסירת מספר הטלפון לקרובי משפחה.

2. אין לנהל שיחות ממושכות.

3. יש להקפיד שהשיחות תתקיימנה רק בשעות אחר הצהריים והערב המוקדמות ובטלפון הצבורי בלבד.

תפקוד במקלט

1. נטילת סמים ושתייה חריפה אסורים בהחלט.
2. אין לקחת תרופות/גלולות הרגעה/שינה ללא אישור רפואי.
3. יש להפקיד את כל התרופות במשרד אצל המנהלת או עו"ס.
4. אין לסחוב חפצים מחברה או מהבית.
5. אין לדבר על התאבדות. אישה מדברת על התאבדות תוצא מהמקלט ותופנה לבי"ח מיד.
6. אין להרים יד על אישה או על ילד השוהים במקלט.
7. אישה שמזיקה לאחרות, או גורמת להעכרת האוירה במקלט, תתבקש לעזוב.
8. אישה שלא מסוגלת לתפקד ברמה נאותה (בקשר לסידורי ביטחון, לטיפול בילדיה, ולניקיון) תתבקש לעזוב.

עזיבה

1. המקלט הינו מחסה זמני בשעת משבר. עליך לחפש סידור אחר בהקדם האפשרי. המקלט אינו פתרון דיור. ניתן לשהות בו 3 חודשים לכל היותר.
  2. יש לעזוב את המקלט רק בנוכחות חברת צוות. עליך לעזוב את חדרך ואת ארונוך נקיים, ולהחזיר מצעים וציוד אחר למשרד, נקיים. יש לדאוג לתשלום דמי כלכלה עבור תקופת שהותך.
- הנני מאשרת שקראתי בעיון את התקנון (או תוכנו הוקרא לי). אני מכינה את האמור בו ואני מקבלת על עצמי את כל הוראותיו והנחיותיו. אם אפר אחד הכללים אתבקש לעזוב ולא אוכל למצוא מחסה שנית במקלט.

ת א ר י ך

ח ת י מ ה

ש ם

ה ס כ ס

אני, החתום מטה, _____ ת.ז. מס' _____

המתגורר ב- _____

מתחייב בזה היום, יום _____ בפני _____

ובפני _____

ובפני אשתי גב' _____ ת.ז. _____

החוזרת היום לביתנו המשותף ב _____

לאחר התחייבות מפורשת וכשאני בדיעה צלולה, שלא להתמש בכל צורת פיזית היכולה להתפרש כאלימות נגד אשתי הנ"ל ונגד ילדינו, בכל התעללות מינית בניגוד לרצונה של אשתי, ואני מתחייב לפעול בכל מאודי להשכנת שלום בית ביני לבין אשתי. למטרה זו הנני מתחייב לסור ביחד עם אשתי בהקדם האפשרי לתחנה ליעוץ לחיי נישואין ו/או לתחנה לבריאות הנפש ואעשה הכל לפי הנחיותיהם על מנת להשיג שלום בית בדרך של קבע בביתנו.

כן מתחייב אני בזאת לדאוג למזונות ולכלכלת אשתי וילדינו בהתאם להכנסותי ואפשרותי הכלכלית ובמידה ואשתי תחפוץ בכך, לאפשר לה לצאת לעבודה מכובדת המתאימה לכישריה ויכולתה המקצועית. ובמידה ולא אמלא אחר התחייבותי זו אהיה מוכן לסור עם אשתי לבית דין רבני למתן גט פטורין.

באנו על החתום היום _____ כאשרוד

האשה _____ הבעל _____

כנוכחות העדים/ות : _____

_____

מכ 11/85 א.ג.ט.ס 75

ניתן להזמין פרסומים במוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון,
שד' ויצמן 13, ירושלים 91909, טל. (02)709579
